

Delgivingnar 2023

30

2023KS33

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-01-18
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 4713-21

PARTER

Klagande

Naturskyddsföreningen i Härryda
c/o Michael Nilsson
Näsetvägen 16
435 39 Mölnlycke

Motpart

Härryda kommun
435 80 Mölnlycke

ÖVERKLAGAT BESLUT

Härryda kommuns beslut den 14 oktober 2021 i ärende 2015KS531, § 192, se bilaga 1

SAKEN

Antagande av detaljplan för del av Råda 1:1 m.fl., Mölnlyckemetotet i Mölnlycke, Härryda kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Härryda kommun beslutade den 14 oktober 2021 att anta detaljplan för del av fastigheten Råda 1:1 m.fl. Mölnlyckemotet. Enligt planbeskrivningen är syftet med planen att utveckla området vid Mölnlyckemotet genom att med den befintliga naturen och ny bebyggelse åstadkomma både en välkomnande entré till Mölnlycke och nya strategiska lägen för verksamheter. I planen ingår också en säkrare och mer attraktiv cykelförbindelse mot Mölndal och Göteborg. Nya hållplatslägen och förbättrad tillgänglighet med cykel skapar även bättre förbindelser med Mölnlycke företagspark norr om motet.

Naturskyddsföreningen i Härryda har överklagat kommunens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Naturskyddsföreningen i Härryda har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva beslutet att anta detaljplanen. Föreningen har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Planen utgör en betydande påverkan på miljön då den berör lokaler för flera skyddade och fridlysta arter, höga naturvärden, ett naturreservat, ett Natura 2000-område, riksintresse för friluftslivet och strandskyddat område. Ingen miljökonsekvensbeskrivning har upprättats och ingen prövning har skett gentemot lagstiftning som berör skyddade arter, strandskydd och Natura 2000-områden. Detta strider mot såväl nationell som unionsrättslig lagstiftning.

EU-lagstiftningen utgör grunden

Den gemensamma unionsrättsliga EU-lagstiftningen inom miljöområdet utgör grunden för prövningen av olika miljö- och exploateringsärenden. I detta fall berörs unionsrättslig lagstiftning som fågeldirektivet, livsmiljödirektivet och vattendirektivet. Viktigt är även att beakta EU:s regleringar i unionsrättsliga frågor

som berör miljökonsekvensbeskrivningar, försiktighetsprincipen och Århuskonventionen.

EU-domstolens dom i de förenade målen C-473/19 och C-474/19 meddelad i mars 2021 måste särskilt beaktas i samband med det nu aktuella ärendet. Domen visar att Sveriges tillämpning av EU:s fågeldirektiv och livsmiljödirektivet har skett på ett felaktigt sätt.

Av domen framgår bl.a. att skyddade arters bevarandestatus eller påverkan på denna inte har någon betydelse vid bedömning av om artskyddet är aktualiserat. Detta går tvärtemot den svenska praxis som myndigheter och domstolar har grundat sina ställningstaganden och beslut på. Skyddet upphör inte heller att gälla för arter som uppnått gynnsam bevarandestatus och gäller även för enstaka individer. Skyddet för fåglar gäller dessutom för alla vilda fåglar. När det gäller skyddet för ett livsområdes kontinuerliga ekologiska funktionalitet aktualiseras detta skydd även om åtgärderna inte riskerar försämra den berörda artens bevarandestatus. Av domen framgår även att EU:s fågeldirektiv och livsmiljödirektiv ska ses som ett gemensamt regelverk. EU-domstolen utgår visserligen i svaren på fråga 2 från livsmiljödirektivets regler då Sverige i artskyddsförordningen låtit detta direktivs ordalydelse omfatta även fåglar. Av domen framgår dock att dessa regler är allmängiltiga för de båda direktiven och omfattar då även fåglar eftersom man i domen nämner de i de aktuella fallen förekommande fågelarterna tjäder, bivråk och duvhök (p.69).

Även tidigare domar från EU-domstolen visar att livsmiljödirektivet och fågeldirektivet ska tolkas på samma sätt, så som i Bialowiezadomen (C-441/17). Även i domen kring finsk vårjakt på ejder (C-217/19) tas frågan kring likheter i fågeldirektivet och livsmiljödirektivet upp och hur de ska tolkas tillsammans (p.84). Att EU-domstolen i de förenade målen C-473/19 och C-474/19 inte tar upp de delar i EU:s generaladvokats yttrande, som pekar på en uppdelning av fågeldirektivet och livsmiljödirektivets regler, visar på att domstolen i denna del inte håller med generaladvokaten. I domen framkommer att: ”Enligt fast rättspraxis ska vid

tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara bestämmelsens lydelse beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 2 juli 2020, Magistrat der Stadt Wien (Europeisk hamster), C-477/19, EU:C:2020:517, punkt 23 och där angiven rättspraxis).” Domen tar även upp vikten av en hög skyddsnivå och att försiktighetsprincipen är styrande vid miljöprövningar (p.38). Detta är viktigt att mark- och miljödomstolen beaktar vid sin prövning.

Förekomst av skyddade arter

Enligt den till detaljplanen genomförda kommunala naturinventeringen (Naturcentrum 2020-05-27) förekommer ett stort antal skyddade arter inom detaljplaneområdet och i dess närområde. Det har noterats förekomst av ett flertal skyddade fladdermusarter som nordfladdermus (NT), dvärgpipistrell, brunlångöra (NT), gråskimlig fladdermus, större brunfladdermus, mindre brunfladdermus (VU), vattenfladdermus, fransfladdermus (NT), och mustasch/brandts fladdermus. Det förekommer även hasselsnok (VU), vanlig snok samt flera kräldjur. Bland de skyddade fåglarna kan nämnas mindre hackspett (NT), gröngöling, stare, bivråk och mindre flugsnappare. Dessutom har fynd av läderbagge (VU), som är strikt skyddad enligt livsmiljödirektivet, gjorts i Rådasjöområdet.

Angående fladdermusförekomsten framgår av naturinventeringen: ”Området kring Rådasjön hyser en mycket rik fladdermusfauna och även i inventeringsområdet finns miljöer som är lämpliga för fladdermöss. Det finns hålträd som kan användas som koloniplatser under sommaren och lövskogsmiljöerna är bra jaktmiljöer för arterna.” Bilden av att området vid Rådasjön utgör en mycket värdefull fladdermusmiljö bekräftas av den artskyddsutredning som utförts som underlag till detaljplanen (Naturcentrum 2020-11-03). Man skriver i utredningen ”Flera inventeringar har utförts i närområdet och totalt har 11 av Sveriges 19 arter noterats inom ett par kilometer från planområdet. Det innebär att området är att betrakta som en mycket artrik fladdermusmiljö.” Själva planområdet beskrivs ur fladdermussynpunkt: ”Planområdet består till stora delar av lövskog, både yngre

skogar som kommit upp på gammal åkermark och äldre igenväxta ekhagar. Det är bra jaktmiljöer för många av arterna och det finns också inslag av hålträd som kan användas för kolonier.”

Inom planområdet och i dess närområde förekommer även miljöer för den starkt hotade och skyddade arten hasselsnok. Arten är noterad i närområdet. I artskyddsutredningen beskrivs förekomst av för arten mycket lämpliga miljöer som hållmarker, lövskogar och övervintringsplatser.

Det förekommer även skyddade fåglar som den rödlistade arten mindre hackspett. Mindre hackspett noteras regelbundet vid Rådasjön och i planområdet. I naturinventeringen anges att: ”Miljön är lämplig med mycket lövskog, som ger möjlighet både för bobygge och födosök. Även de delar som inte avgränsats som naturvärdesobjekt kan ha ett värde för arten. I före detta åkrar som är igenväxta med trivallövträd som björk, asp och sälg bildas en hel del död ved och träden kan även användas för att hacka ut bohål.” Även enligt artskyddsutredningen förekommer det för arten mycket lämpliga miljöer inom planområdet och i dess närhet. Man skriver: ”Delar av planområdet består av en igenväxt ekhage, med hassel i botten och ett mindre inslag av fuktig klibbalskog. Dessa delar bedöms vara mycket lämpliga för arten. Andra delar består av yngre skog som kommit upp på tidigare åkermark. Björk, asp och sälg är vanliga här. Träden är inte så gamla, men det finns en del döda träd och dessa områden bedöms som lämpliga för mindre hackspett.” Enligt artskyddsutredningen så finns i detaljplaneområdet ”ca 3 hektar lämplig eller mycket lämplig biotop för arten, som riskerar att försvinna vid exploatering.”

Även förekomst av gröngöling tas upp i artskyddsutredningen. Man skriver: ”Gröngöling noterades i östra delen av området. Arten hackar ut bohål i lövträd, vilket finns rikligt av i området. Arten kan säkert även födosöka i området även om inga stora mängder av myror, som är favoritfödan, noterades.” Enligt naturinventeringen anges att ”Gröngöling både sågs och hördes vid flera tillfällen i östra delen av planområdet och det är troligt att arten häckar i eller nära området.”

I naturinventeringen beskrivs förekomst av sjungande stare inom planområdet vilket tyder på att den häckar i området. Man skriver i inventeringen ”Framförallt är det hålträd i området som kan vara viktiga för arten. Födosökning sker främst i öppnare miljöer”. Av någon oklar anledning tas inte förekomsten av stare upp i artskyddsutredningen.

Vid Rådasjöns skogar förekommer även den starkt hotade arten läderbagge som lever i håligheter i träd. Enligt naturinventeringen så förekommer inom detaljplaneområdet ”ett par grova ekar (ca 1 meter i diameter) och ganska rikligt med halvgrova ekar (ca 50–80 cm)” vilka skulle kunna utgöra livsmiljö för arten. Man skriver även att: ”Arten kan även leva i andra lövträd och i området finns det till exempel vårtbjörkar, rönnar och aspar med håligheter där arten möjligen skulle kunna leva. Vid inventeringen noterades inga läderbaggar men rikligt med träd som skulle kunna utgöra lämpliga miljöer för skalbaggen.” Man pekar även i naturinventeringen på att området har god potential att utvecklas till en mycket god miljö för läderbagge. Av någon oklar anledning tas inte förekomsten av läderbagge och för den lämpliga förekommande miljöer upp i artskyddsutredningen.

Behov av prövning enligt artskyddsutredningen

Enligt den artskyddsutredning som gjorts som underlag för detaljplanen kan det krävas dispensprövning för arterna mindre hackspett, gröngöling, hasselnok och förekommande fladdermöss. Föreningen anser att det även kan krävas artskyddsdispens för fler fågelarter som stare och mindre flugsnappare. Det finns även flertal kräl- och groddjursarter i området för vilka det kan krävas dispens enligt artskyddsreglerna. Någon dispens har dock inte ansökts om eller behandlats under ärendets gång. Detaljplanen strider därför mot gällande nationell och EU-rättslig artskyddslagstiftning eftersom den saknar grund i en artskyddsprövning. Enligt rättspraxis ska artskyddsfrågan behandlas tidigt i ärendeprocesserna då de riskerar att vara svåra att hantera om de föregrips av styrande beslut som detaljplaner. Detaljplanebeslutet bör därför upphävas.

Påverkan på Natura 2000-området Labbera

Delar av Rådasjöns stränder är avsatt som ett enligt EU-rätten särskilt avgränsat och skyddat Natura 2000-område (SE0520169 Labbera). Planområdet som berörs av de planerade åtgärderna ingår som en del av Rådasjöns skogs- och naturområden och hänger via sjöns stränder samman med Natura 2000-området Labbera. Avståndet mellan Natura 2000-området och planområdet är endast ca 600 meter. Frågan om påverkan av Natura 2000-området har inte behandlats eller relaterats till i planprocessen vilket är en allvarlig brist. Enligt gällande Natura 2000-lagstiftning gäller att om man avser vidta åtgärder som på ett betydande sätt påverkar ett Natura 2000-område och dess värden krävs särskilt tillstånd. Tillstånd krävs även för åtgärder som sker utanför Natura 2000-området om dessa påverkar Natura 2000-området och dess arter och bevarandevärden. Det är främst påverkan på olika arter som förekommer inom Natura 2000-området och som även finns vid planområdet och norra Rådasjöns strandskogar som ur ett Natura 2000-perspektiv är relevanta att bedöma påverkan på. Det gäller i detta fall särskilt fåglar och fladdermöss vilka är arter som använder Rådasjöns strandskogar som livsmiljöer. För de flesta arter som lever i dessa miljöer så ingår både Råda stock och Natura 2000-området i en gemensam miljö och det är samma populationer av arterna som förekommer i dessa områden. Åtgärder som genomförs utanför Natura 2000-området och som påverkar arter som förekommer inom Natura 2000-området kan påverka den gemensamma populationen negativt. Något som gör att tillstånd kan krävas även om åtgärden genomförs utanför ett Natura 2000-område.

Av bevarandeplanen för Labberas Natura 2000-område följer: ”Målet är att ekskogen och bokskogen och dess arter ska finnas kvar i nuvarande mängd eller öka.” Bland de arter som nämns förekomma i Natura 2000-området och som även förekommer vid planområdet är arter som mindre hackspett och fladdermusarterna brunlångöra, fransfladdermus, gråskimlig fladdermus, större brunfladdermus, mindre brunfladdermus, nordfladdermus och vattenfladdermus. Dessa arter skall särskilt bevaras livskraftiga inom Natura 2000-området. Med tanke på att Natura 2000-området enbart har en areal av 22 hektar och att dessa arters livsmiljöer och lokala populationer sträcker sig utanför området krävs det att man beaktar Natura

2000-lagstiftningen vid åtgärdsprövningar i närområdet. Det är något som dock ej har skett i detta fall, vilket är felaktigt och något som utgör en grund för att detaljplanebeslutet ska upphävas.

Rådasjöns naturreservat

Planen ligger direkt intill Rådasjöns naturreservat och delar av planen innebär även ett intrång i naturreservatet. Syftet med reservatet är bl.a. att bevara områdets naturvärden med dess biologiska mångfald. Den förekommande lövskogen med dess arter utgör en väsentlig grund för bildande av reservatet och har ett särskilt skyddsvärde. Mindre hackspett är en av de målarter som pekas ut i naturreservatets skötselplan och målet för reservatet är att arten ska häcka inom reservatet med minst två par. Med tanke på att mindre hackspett har höga arealkrav för sin livsmiljö innebär detta att det även kan finnas behov av att lövskog utanför reservatet bevaras. En sådan lövskog kan utgöras av den skog som nu föreslås exploateras i planförslaget. Planförslaget kan därför stå i strid med reservatets föreskrifter och målsättningar. Eftersom mindre hackspett dessutom är en skyddad art berörs även artskyddsförordningen vid en sådan bedömning. Samma sak gäller de förekommande fladdermössarterna vilka missgynnas av att lövskogen försvinner samt av ökad belysning i området.

Planen påverkar dessutom naturreservatets hydrologiska förhållanden då exploateringen norr om reservatet kan leda till förändringar av tillrinnande vattenflöde. De kan även leda till att ökade halter av föroreningar vilka via planerat dagvatten kommer att ledas till två bäckar i reservatet.

När det gäller intrång och ianspråktagande av mark inom reservatet krävs det en särskild dispens och en särskild prövning vilket saknas. Detta framgår av planbeskrivningen där det även framgår att en sådan ansökan ”skall vara antagen innan antagande av detaljplanen”. Prövningen görs av kommunens miljö- och bygglovsnämnd. Någon ansökan finns inte antagen i nämnden och det verkar som om kommunen inte avser att söka dispens från naturreservatsföreskrifterna för att bygga vägen vilket är felaktigt och en grund för upphävande av detaljplanen.

Strandskydd

Planområdet berör delar av det strandskydd som finns vid Rådasjön. Kommunen avser inte upphäva strandskyddet trots att man tänker exploatera den del där intrånget sker genom vägbyggnation. Föreningen anser att det krävs att strandskyddet upphävs eller att man får dispens för att man skall kunna bygga en väg inom området så som planeras. Med tanke på de höga naturvärdena, naturreservatet, artförekomsterna och friluftsvärdena så bör ett upphävande av strandskydd utredas på ett betydligt mer grundligt sätt än vad som gjorts i planen. Det bör särskild motiveras varför ett upphävande skall ske och det måste visas att ett upphävande inte strider mot strandskyddets syfte vilket är att slå vakt om de biologiska värdena och friluftslivet. Detta har ej skett i tillräcklig omfattning enligt planunderlaget.

Riksintresse för friluftslivet

Rådasjöområdet är utpekad som riksintresse för friluftslivet och planen innebär direkt intrång i delar av riksintresseområdet. Dessutom riskerar planens verksamhet orsaka en direkt påverkan på riksintresset och friluftsvärdet genom påverkan på biologisk mångfald och ökade störningar. Grunden för riksintresset är Rådasjöns naturvärden, naturreservatet och Natura 2000-området. Detaljplanen riskerar att påverka Rådasjöområdet naturvärden och därmed även riksintresset friluftsliv. Kommunen har vid sin planläggning inte tagit tillräcklig hänsyn till riksintresset då man bedömer att det inte alls påverkas av detaljplanen. Detta är felaktigt och i strid med lagstiftningen.

Dricksvattentäkt

Planområdet ligger inom skyddsområdet för Rådasjöns vattentäkt och planområdets sydgräns ansluter till två bäckar till vilka det enligt planen avses ledas dagvatten från området. Rådasjön utgör en viktig regional vattentäkt för både Mölndal och Göteborg, vilket gör det särskilt viktigt att inte förorenat dagvatten når till Rådasjön. Med tanke på att en exploatering innebär en minskad rening av regnvattnet och att en ökad mängd vatten kommer att nå till Rådasjön från området är det viktigt att rening och reducering av dagvattnet sker innan det lämnar planområdet.

Dagvatten

En exploatering och borttagande av skogen innebär att mer vatten kommer att tillföras marken i området. Detta innebär att avrinningen kommer att öka.

Föroreningarna i vattnet kommer även att öka eftersom skogsmarkens idag renade förmåga försvinner. Exploateringen får inte orsaka att nuvarande hydrologiska förhållande i naturreservatet förändras. Det nya planområdet får inte heller innebära att ökade halter av föroreningar når till naturreservatet. Detta kräver en modern och väl utvecklad dagvattenhantering. Det är bra att man föreslår ”biofilter” för dagvattenhanteringen men det behövs troligen fler åtgärder vid byggnationer nära Rådasjön. Ett förslag är ”gröna tak” på byggnaderna. Möjligen kan dammar anläggas om plats finns.

Betydande miljöpåverkan och avsaknad av miljökonsekvensbeskrivning

Sammantaget innebär detaljplanen en betydande miljöpåverkan. Detta då planen påverkar värdefull natur, ett flertal skyddade arter, ett Natura 2000-område, ett naturreservat, riksintresset för friluftslivet, strandskyddet och en dricksvattentäkt. Kommunens egen naturinventering och artskyddsutredning bekräftar förekomst av naturvärden och visar på inverkan på naturskydd och artskydd. Planen berör värden av både nationellt- och EU-rättsligt intresse. Någon särskild miljö kvalitetsbeskrivning (MKB) har trots detaljplanens påverkan på ett flertal viktiga miljövärden inte upprättats. Självklart borde en MKB ha upprättats. Att så inte skett står i strid med gällande MKB-lagstiftning och EU-rätten. Detta utgör en grund för att detaljplanebeslutet skall upphävas.

Kommunen har motsatt sig ändring av beslutet. Den har gett in viss utredning och anfört följande.

Frågan om betydande miljöpåverkan

Kommunen vidhåller sin bedömning att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och att det därför inte krävts att en miljökonsekvensbeskrivning upprättats.

Kommunen har i behovsbedömningen utgått från kriterierna i bilaga 4 till förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, varvid kommunen bl.a. beaktat att det är fråga om ett mindre område på lokal nivå som överensstämmer med översiktsplanen, typen av verksamheter som detaljplanen möjliggör och risken för påverkan på de nationella miljömålen, kvaliteten på mark, vatten, luft och miljön i övrigt samt miljökvalitetsnormer för luft och vatten. Kommunen har utifrån dessa kriterier bedömt att detaljplanen inte kan antas innebära en betydande miljöpåverkan.

Kommunen har i denna fråga fört en löpande dialog med Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Kommunens bedömning har genomgående delats av länsstyrelsen, vilket bekräftas av myndighetens samrådsyttrande, vari länsstyrelsen konstaterar att en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver tas fram.

En utebliven miljökonsekvensbeskrivning i fall där sådan krävts har i praxis ansetts kunna utgöra skäl för att en detaljplan inte kan godtas. Bedömningen av om en miljökonsekvensbeskrivning krävts eller inte ska dock ske med beaktande av de frågor som miljökonsekvensbeskrivningen har till uppgift att belysa i det enskilda fallet, se RÅ 2005 ref. 44. Det kan således vara fullt tillräckligt att frågor kring effekter av detaljplanens genomförande tillgängliggörs och bedöms genom utredningar i enklare form, jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 19 januari 2016 i mål nr P 11828-14.

I förevarande fall har en erforderlig bedömning av detaljplanens effekter kunnat göras med stöd av de utredningsåtgärder som vidtagits inom ramen för planprocessen, bl.a. den naturvärdesinventering och artskyddsutredning som genomförts i syfte att utreda frågor om påverkan på naturvärdesobjekt och skyddade arter samt möjliga anpassningar av planens utformning och nödvändiga skyddsåtgärder. Det föregående är typiska exempel på utredningar i enklare form som i tillräcklig omfattning tillgängliggör information avseende relevanta frågor för detaljplanens genomförande och därmed ersätter behovet av en

miljökonsekvensbeskrivning.

Föreningen har lyft fram ett flertal områden som alla beaktats av Kommunen vid den sammantagna bedömningen av huruvida planen kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. Nedan bemöts föreningens synpunkter inom dessa områden var för sig.

Artskydd

I praxis har det bedömts vara en förutsättning för en effektiv tillämpning av bestämmelserna om artskydd att behovet av hänsyn till skyddade arter klarläggs i sådan tid att det kan beaktas inom ramen för detaljplaneprocessen, se RÅ 2005 ref. 44 och Mark- och miljööverdomstolens dom den 20 april 2015 i mål nr P 8073-14.

Kommunen har därför låtit genomföra en naturvärdesinventering och efterföljande artskyddsutredning. Utredningarna har visat att det inom planområdet förekommer arter som är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) och att dessa arter riskerar att påverkas negativt av detaljplanens genomförande.

Med grund i dessa utredningar har kommunen beslutat att vidta skyddsåtgärder i syfte att minska planens potentiella påverkan på fridlysta arter. Efter samråd med länsstyrelsen har kommunen bl.a. minskat planområdet med nästan 5 000 kvadratmeter för att exkludera områden med höga naturvärden. Därutöver har det område som kan bli föremål för totalt ianspråktagande begränsats och ett område i den nordvästra delen av planområdet har sparats såsom allmän platsmark – NATUR. Åtgärderna har syftat till att säkerställa att de berörda arternas gynnsamma bevarandestatus inte påverkas av detaljplanens genomförande, vilket stod i överensstämmelse med den praxis som var gällande vid tidpunkten för denna del av planprocessen. Länsstyrelsen bekräftade slutligen att skyddsåtgärderna var tillräckliga och sammantaget minskade riskerna för påverkan på lämpliga livsmiljöer för t.ex. hasselsnok och mindre hackspett, vilket fick som följd att Länsstyrelsen inte bedömde att genomförandet av detaljplanen innefattade

dispenspliktiga åtgärder.

Den förändring i praxis som ägt rum sedan EU-domstolens avgörande i ”Skydda skogen” (EU-domstolens dom den 4 mars 2021 i de förenade målen C-473/19 och C-474/19) bör enligt kommunen inte få till följd att detaljplanen inte kan godtas, utan snarare att underlaget till detaljplanen bör bedömas utifrån huruvida det kan antas att de dispenser som nu eventuellt kan komma att behövas för åtgärder relaterade till genomförandet av detaljplanen sannolikt kan erhållas.

Det finns inte något formellt krav på att en dispens från förbuden i artskyddsförordningen ska ha beviljats innan en detaljplan antas, se Mark- och miljööverdomstolens dom den 7 juni 2018 i mål nr P 8129-17. Det avgörande bör i stället vara att det framgår att detaljplanen är genomförbar, vilket är beroende av huruvida underlaget till detaljplanen på ett erforderligt sätt behandlar dessa frågor samt att det är sannolikt att nödvändiga dispenser kan beviljas för de åtgärder som genomförandet innefattar.

Kommunen har följaktligen inte varit förhindrad att anta detaljplanen innan frågan om behov av eventuell dispens var slutligt avgjord, särskilt inte med hänsyn till det underlag för bedömning av frågan som funnits i form av naturvärdesinventering och artskydds-utredning samt de anpassningar och skyddsåtgärder som vidtagits i samråd med Länsstyrelsen. Vid behov möjliggör dessutom detaljplanen ytterligare skyddsåtgärder, i syfte att inte aktualisera förbuden i artskyddsförordningen, genom att bl.a. begränsa de områden som kan bli föremål för fullt ianspråktagande. Utredningarna ger dessutom stöd för att dispens sannolikt kan beviljas om det i efterhand bedöms nödvändigt för genomförandet av detaljplanen, bl.a. med hänsyn till att detaljplanen möjliggör ett infrastrukturprojekt utan lämplig alternativ lokalisering och innefattar flertalet åtgärder i syfte att öka trafiksäkerheten.

Föreningen har inte utvecklat vad som anförts om att dispens kan komma att krävas för andra fågelarter såsom stare och flugsnappare samt för flertalet kräl- och groddjursarter. Det framgår inte varför dispens skulle krävas vad avser dessa arter

samt vilka andra fågelarter och kräl- och groddjursarter som åsyftas.

Det är med hänsyn till otydligheten i vad föreningen anfört ovan inte möjligt för Kommunen att bemöta detta utöver att hänvisa till de utredningsåtgärder med efterföljande anpassningar av detaljplanen som vidtagits i syfte att säkerställa ett genomförande utan otillåten påverkan på skyddade arter och deras livsmiljöer. Den senare uppkomna frågan om eventuellt behov av dispens, med anledning av förändringen i praxis, bedöms dessutom kunna hanteras med grund i de utredningar som genomförts.

Rådasjöns naturreservat

Kommunen anser att det finns förutsättningar för att beviljas dispens från naturreservatets föreskrifter och har för avsikt att söka dispens innan dispenspliktiga åtgärder vidtas. Det ska härvid noteras att de tillkommande åtgärder som planen medger och som ligger inom naturreservatet avser utvidgning av befintlig väg. Det kan därför ifrågasättas om åtgärderna kräver dispens eftersom åtgärder inom väg-, gång- och cykelväg och järnvägsområde inte omfattas av det förbud som återfinns i föreskrifterna för reservatet.

Natura 2000-området Labbera

Föreningen har anfört att påverkan på Natura 2000-området främst kommer att ske genom påverkan på de arter som finns i området.

Ingen av de arter som föreningen räknar upp i överklagandet utgör bevarandemål för området. Det överordnade målet med Natura 2000-området är att ekskogarna och bokskogarna och dess arter ska finnas kvar i nuvarande mängd eller öka. Det föregående ska i första hand säkras genom att utpekade miljöer inom Natura 2000-området bevaras, även Rådasjöns naturreservat bidrar till säkerställandet av viktiga lövskogar i området. De naturtyper och arter som ska bevaras inom Natura 2000-området Labbaera är trädklädd betesmark (9070), näringsfattig bokskog (9110), näringsrik ekskog (9160) och Näringsfattig ekskog (9190).

Med beaktande av ovanstående kan det på sin höjd bli fråga om en indirekt påverkan på Natura 2000-området som inte riskerar att påverka områdets bevarandesyften eller på annat vis försvåra bevarandet på ett sätt som kräver tillstånd. En risk för påverkan utöver detta framstår under alla omständigheter som osannolik, bl.a. med hänsyn till avståndet mellan planområdet och Natura 2000-området och det faktum att målet med det senare ska säkras främst genom bevarandet av miljöer inom själva området.

Det ovanstående har bekräftats av länsstyrelsen under planprocessen. Det har således saknats anledning för kommunen att beakta och utreda frågan om påverkan på Natura 2000-området i ytterligare utsträckning vid framtagandet av detaljplanen.

Strandskydd

Föreningen har anfört att det krävs att strandskyddet upphävs eller att dispens beviljas i den del av planområdet som omfattas av strandskydd, vilket planlagts som Allmän platsmark – VÄG.

Kommunen är av uppfattningen att de åtgärder som kan bli aktuella i strandskyddat område inte är otillåtna enligt 7 kap. 15 § miljöbalken, varför det inte har beslutats om att upphäva strandskyddet i det aktuella området. Kommunen har inte heller för avsikt att söka dispens för åtgärderna, men utesluter samtidigt inte ett sådant tillvägagångssätt för det fall att en annan bedömning görs inför åtgärdernas utförande.

Kommunen grundar sin bedömning i att åtgärden som detaljplanen medger, en förflyttning av slänten i sydlig riktning precis intill skogslinjen, inte är synlig och därmed avhållande för den allmänhet som passerar mellan Rådasjöns stränder och den aktuella platsen. Åtgärden hindrar eller avhåller därför inte allmänheten från att beträda det strandskyddade området. Åtgärden har inte heller någon sådan väsentlig påverkan på livsvillkoren för djur- och växtliv som innebär att den är förbjuden. Det område som tas i anspråk är ytterst begränsat och den naturmiljö som påverkas består av ung lövskog. Det bör härvid särskilt framhållas att det, i jämförelse med

nu gällande plan, endast är fråga om en egentlig utökning av ianspråktagen mark om cirka 292 kvadratmeter.

Mark- och miljööverdomstolen har i MÖD 2018:23 bedömt att bl.a. vägar inte nödvändigtvis står i strid med de förbud som gäller inom strandskyddat område, helt i enlighet med ovan förda resonemang. Om dispens visar sig krävas bedömer kommunen att det sannolikt föreligger sådana särskilda skäl som krävs för att dispensen ska beviljas. Länsstyrelsen har delat kommunens bedömning i frågan och har inte ansett att detaljplanens genomförande kommer resultera i dispenspliktiga åtgärder. Kommunen har således utrett och hanterat frågan på ett erforderligt sätt inom ramen för planprocessen.

Riksintresse för friluftslivet

Länsstyrelsen, som har till uppgift att bevaka statliga intressen såsom riksintressen, har inom ramen för samråds- och granskningsförfarandet inte haft några invändningar mot detaljplanens utformning och har inte bedömt att något riksintresse kommer att skadas påtagligt av detaljplanens genomförande.

Länsstyrelsen har inte heller beslutat att överpröva beslutet att anta detaljplanen. Även om det inte finns något formellt hinder för att frångå Länsstyrelsens bedömning saknas det ofta anledning för en överprövande instans att göra det med hänsyn till den särskilda sakkunskap som myndigheten besitter och som behövs för att bedöma dessa frågor, se MÖD 2014:12.

Kommunen vidhåller sin bedömning att genomförandet av detaljplanen inte innebär någon påtaglig skada för något av de värden som utgör grunden för riksintresset. Det föregående gäller bl.a. med beaktande av det ytterst begränsade område, vilket är utpekad som riksintresse, som omfattas av planområdet. Området angränsar dessutom redan till en befintlig väg. Utformningen av föregående nämnda område, dvs. en smalare sträcka längs den befintliga vägen, vilket i princip är otillgängligt och inte synligt från strandlinjen pga. den täta vegetationen, ger ytterligare stöd för Kommunens inställning i frågan.

Det saknas även i övrigt stöd för att detaljplanens genomförande skulle medföra en sådan påtaglig skada på riksintresset som föreningen påstår.

Dricksvattentäkt

Kommunen har tagit erforderlig hänsyn till eventuell påverkan på Rådasjöns vattentäkt genom förorenat vatten från planområdet inom ramen för planarbetet. Detaljplanen är bl.a. framtagen med hänsyn till de föreskrifter som gäller för vattenskyddsområdet. Kommunen har även beaktat de föreslagna föreskrifterna för det nya, ännu ej inrättade vattenskyddsområdet. Frågan är således tillräckligt utredd och hanterad.

Dagvatten

Kommunen har i detaljplanen reglerat frågan om dagvatten genom att varje enskild verksamhetsutövare ansvarar för att dagvatten omhändertas inom respektive fastighet och att vattnet renas innan det når Rådasjön. Anläggningar för uppsamling, rening och behandling av dagvatten ska dessutom anmälas till kommunen för att säkerställa att de utformas i enlighet med gällande dagvattenpolicy. Frågan är därmed tillräckligt utredd och hanterad.

Förtydligande

Kommunen vill särskilt framhålla att den åskådliggörande bilden över planområdet som föreningen presenterat är felaktig. Den visar området för naturvärdesinventeringen och skiljer sig markant från det faktiska planområdet. Det föregående har betydelse för vad föreningen anför bl.a. gällande de naturvärden som riskerar påverkas av planens genomförande.

Sammanfattning

Kommunen anser sammanfattningsvis att de utredningar som vidtagits inom ramen för planprocessen är tillräckliga och att de anpassningar som gjorts av detaljplanen med stöd i dessa utredningar och i samråd med länsstyrelsen medfört att detaljplanen inte innebär en betydande miljöpåverkan. Det saknas därför skäl att

upphäva beslutet att anta detaljplanen med grund i vad föreningen anfört i denna del.

Den ovan nämnda anpassningen som gjorts av planen och de skyddsåtgärder som vidtagits i syfte att undvika otillåten påverkan på skyddade arter och deras livsmiljöer samt det faktum att dispensfrågan sannolikt kan hanteras i erforderlig ordning i ett senare skede medför att detaljplanen kan godtas även vad avser frågan om påverkan på skyddade arter. Även i övrigt framgår det av underlaget att förutsättningar för beviljande av eventuella erforderliga dispenser sannolikt föreligger.

Kommunen vill med anledning av EU-domstolens avgörande i ”Skydda skogen” framhålla att majoriteten av alla detaljplaner efter avgörandet kan anses innehålla ett visst mått av osäkerhet gällande behovet av dispenser enligt artskyddsförordningen. Om krav ställs på utredningar utöver de som kommunen genomfört i förevarande fall och följderna blir att själva aktualiserandet av frågan om behovet av dispens medför att detaljplanen per automatik antas innebära en betydande miljöpåverkan saknas det fortsättningsvis möjlighet att bedöma utredningsbehovet i det enskilda fallet. Det föregående skulle innebära ett i princip obligatoriskt och betungande krav på framtagande av miljökonsekvensbeskrivningar i planprocessen.

Samtliga övriga frågor som föreningen berört i överklagandet är tillräckligt utredda, hanterade och beskrivna inom ramen för planarbetet och till beslutet hörande underlag. Föreningens överklagande bör därför avslås.

Föreningen har i genmäle över kommunens yttrande gett in viss utredning och anfört följande.

Betydande miljöpåverkan

Föreningen kvarstår i sin uppfattning att planen kan komma att innebära en betydande miljöpåverkan. Kommunen lyfter fram länsstyrelsens bedömning som

stöd för att man inte bedömt att planen har en betydande miljöpåverkan. Det bör dock i detta sammanhang påpekas att länsstyrelsens bedömning grundas i ett mycket tidigt ställningstagande då inte allt underlag fanns presenterat.

Dessutom är det naturligt att planbeslut som överklagas med hänvisning till brister i denna bedömning oftast även innefattar att länsstyrelsen, som i detta fall, gjort en bristfällig och felaktig bedömning. Kommunen hänvisar även till att planområdet har en förhållandevis liten yta. Oberoende ytan så innebär planen en påverkan på värdefull natur, flertal skyddade arter, Natura 2000-område, naturreservat, riksintresse för friluftslivet, strandskydd, dricksvattentäkt och på EU-rättsliga miljövärden. Vid en bedömning av betydande miljöpåverkan kan inte påverkan på dessa värden göras på vart värde för sig utan det krävs en total sammanvägd bedömning av planens påverkan. En bedömning som innebär att planen måste anses utgöra en betydande miljöpåverkan.

Skyddade arter

Kommunen anser att artskyddet inte behöver utredas fullt ut före det att detaljplanen kan antas. Kommunen medger även att dispenser enligt artskyddet kan komma att krävas och för fram synpunkten att dispens "sannolikt kan beviljas om det i efterhand bedöms nödvändigt för genomförandet av detaljplanen". Som skäl för att dispenser kommer att medges anger man att detaljplanen är nödvändig för att man skall kunna genomföra "flertalet åtgärder i syfte att öka trafiksäkerheten". Att projektet främst skulle vara ett trafiksäkerhetsprojekt framgår dock ej av detaljplaneförslaget och föreningen ifrågasätter kommunens påståenden om denna grund för detaljplanen. Främst utgör detaljplanen en exploateringsplan i syfte att bebygga idag obebyggd mark. De åtgärder i syfte att öka trafiksäkerheten anser föreningen kommunen kan genomföra som ett trafiksäkerhetsprojekt utan att samtidigt genomföra en byggnation och exploatering av obebyggd mark i området. Exploaterar man det idag obebyggda värdefulla naturområdet så kommer dessutom trafiksäkerhetsproblemen öka i området genom ökad trafik. Den bästa lösningen vore därför att lämna området norr om Gamla Boråsvägen oexploaterat i enlighet med föreningen synpunkter samtidigt som nödvändiga trafiksäkerhetsåtgärder kan vidtas.

Ovan nämnda citat från kommunen kring trafiksäkerhetsfrågan visar att dispensfrågan är mycket oklar och att den bör utredas före det att detaljplanen antas. Alternativa lösningar måste redovisas och väljas om detta innebär att man kan undvika att planen står i konflikt med artskyddet. Enligt gällande domstolspraxis och EU-rätt så skall artskyddet behandlas så tidigt som möjligt före det att beslut tas kring exploateringar och andra åtgärder. Frågan kring dispens måste före detaljplanebeslut vara utredd och det krävs ett omfattande och detaljerat underlag som är art- och platsspecifikt där var art för sig prövas gentemot artskyddet. Se exempelvis mark- och miljödomstolen i Vänersborgs dom 2022-07-01 (Mål nr M 369-21) vilken även belyser vikten av att kumulativa effekter redovisas och bedöms. Något som ej heller skett i samband med planfrågans behandling.

Det bör här särskilt påpekas att den artskyddsutredning som kommunen tagit fram gjordes år 2020 vilket är före det att EU-domen Skydda Skogen publicerades i mars 2021. Därmed har artskyddsutredningen och dess utgångspunkter och bedömningar gjorts utifrån den äldre och felaktiga praxis som Sverige tillämpade före EU-domstolens dom.

Kommunen hänvisar i sin inlaga till att föreningen ”inte utvecklat vad som anförts om att dispens kan komma att krävas för andra fågelarter såsom stare och flugsnappare samt för flertalet kräl- och groddjursarter. Det framgår inte varför dispens skulle krävas”. Föreningen vill påpeka att det inte åligger föreningen att utveckla frågan kring dispens och artskyddets krav. Det är verksamhetsutövaren som i enlighet med miljöbalkens krav skall ta fram ett tillräckligt genomlysande underlag som kan bilda grund för en bedömning om huruvida dispens krävs eller inte för respektive skyddad art. Detta har inte Härryda kommun gjort och beslutet om detaljplan står därför i konflikt med artskyddslagstiftningens krav.

Rådasjöns naturreservat

Kommunen menar att utbyggnader av befintliga vägar inom naturreservatet vid Rådasjön inte kräver dispens. Föreningen anser att så inte är fallet och att kommunen tolkat reservatets förbud mot exploatering och skydd av reservatets värdefulla natur på ett felaktigt sätt. Reservatets undantag för åtgärder inom befintliga vägar gäller inte för utbyggnad av vägarna. För detta krävs dispens. En dispens som bör ha behandlats före det att detaljplanen antas.

Natura 2000-området Labbera

Föreningen har i tidigare yttrande visat på att kommunen inte har utrett eller beaktat påverkan på näraliggande Natura 2000-område. Kommunen försvarar detta med att inga av de arter som berörs av detaljplanen är särskilt utpekade som egna ”bevarandemål” i Natura 2000-områdets bevarandeplan. Det övergripande målet för bevarandeplanen för Natura 2000-området är dock att ”ekskogen och bokskogen och dess arter ska finnas kvar i nuvarande mängd eller öka”. Detta övergripande bevarandemål måste givetvis beaktas vid prövningar av åtgärder som berör Natura 2000-området. I målet för Natura 2000-området ingår ett flertal arter som exempelvis mindre hackspett och fladdermusarterna brunlångöra, fransfladdermus, gråskimlig fladdermus, större brunfladdermus, mindre brunfladdermus, nordfladdermus och vattenfladdermus. Alla dessa arter pekas ut i Natura 2000 – områdets bevarandeplan som arter som skall finnas kvar och öka. Föreningen har i tidigare yttrande utvecklat hur dessa arters population riskerar påverkas vid en exploatering. Något som i sin tur påverkar Natura 2000-områdets bevarandemål.

Strandskydd

Kommunen anser att det inte krävs någon strandskyddsdispens för att bygga ut vägen i området. Detta trots att utbyggnaden sker i ett strandskyddsområde inom ett naturreservat där det förekommer höga naturvärden och skyddsvärda arter. Området utgör även riksintresse för friluftslivet. Som skäl anges att varken friluftslivet eller den värdefulla naturen påverkas i någon ”väsentlig” omfattning. Hur kommunen så säkert kommit fram till att områdets frilufts- och naturvärden inte kommer att påverkas i någon större omfattning framgår inte av kommunens yttrande eller av

planunderlaget. Det är tydligt att det i denna fråga krävs ett bättre beslutsunderlag innan frågan kring strandskyddsdispens kan avfärdas.

Riksintresse för friluftslivet

Föreningens synpunkter kring riksintresset för friluftslivet kvarstår. Det är viktigt att även i friluftslivets intressen väga in Rådasjöområdet mycket höga naturvärden och rika biologiska mångfald. Dessa värden utgör en del av riksintresset och riksintresset kan påtagligt skadas av att arter minskar eller försvinner.

DOMSKÄL

Allmänt om prövningen

Utgångspunkter för prövningen

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten (se 1 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900). Det är alltså kommunen som, inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen. Den domstol som prövar ett överklagande av ett beslut att anta en detaljplan ska endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna (se 13 kap. 17 §). Om domstolen vid prövningen finner att beslutet strider mot en rättsregel, ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet. Beslutet ska inte upphävas om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet. Om kommunen har medgett det, får dock beslutet upphävas i en viss del eller ändras på annat sätt. Ändringar som har ringa betydelse får göras utan kommunens medgivande.

Domstolens prövning stannar i många fall vid en bedömning av om ett beslut att anta eller ändra en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som reglerna i plan- och bygglagen ger kommunen. Hänsyn ska tas till både allmänna och enskilda intressen, se 2 kap. 1 §. De avvägningar som kommunen har gjort mellan olika samhällsintressen blir, om kommunen har hållit sig inom sitt handlingsutrymme, inte föremål för överprövning (se MÖD 2014:12). Det är framför allt om en kommun i sin bedömning gjort en felaktig avvägning mellan

motstående enskilda intressen eller motstående enskilda och allmänna intressen eller om kommunen förfarit formellt felaktigt vid handläggningen av planärendet som ett upphävande av detaljplanebeslutet blir aktuellt (se a. rättsfall och prop. 2009/10:215 s. 88). Prövningen avser inte om kommunen valt den mest optimala lösningen utan endast om den valda lösningen uppfyller lagens krav.

Om krav på miljökonsekvensbeskrivning

Vid framtagande av en detaljplan ska kommunen undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om en betydande miljöpåverkan kan antas ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram.

Arbetet med att ta fram detaljplanen inleddes i slutet av 2015. Sedan planarbetet påbörjades har ändringar skett i lagstiftningen avseende när en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram i samband med planarbete. Av övergångsbestämmelser till införda ändringar följer att bedömningen av om den aktuella planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning därför ska tas fram ska ske enligt bilaga 4 till den numera upphävda förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Vid bedömningen av om en plan kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt bilaga 4 i nämnda förordning ska bl.a. beaktas i vilken utsträckning planen har betydelse för genomförandet av EU:s miljölagstiftning. Det ska särskilt beaktas påverkan på områden som har erkänd nationell, gemenskaps- eller internationell skyddsstatus.

Planer som berör Natura 2000-områden och skyddade arter

Enligt 2 kap. 1 § plan- och bygglagen ska vid planläggning bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas. Enligt 4 kap. 8 § miljöbalken får användning av mark och vatten som kan påverka ett Natura 2000-område och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § komma till stånd endast om sådant tillstånd har lämnats.

Kravet på tillstånd för verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett Natura 2000-område gäller parallellt med plan- och bygglagen. Även om det inte finns något uttryckligt krav på att ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a § ska ha meddelats innan en detaljplan antas, förutsätter ett effektivt förfarande i ett planärende som rör särskilda skydds- och bevarandeområden att underlaget i ärendet på ett fullgott sätt belyser dessa aspekter och att det i planprocessen klargörs om det krävs ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Annars finns det en risk att någon verklig prövning i dessa delar inte kommer till stånd. (Se prop. 2000/01:111 s. 65 ff. och Mark- och miljööverdomstolens dom den 20 april 2015 i mål P 8073-14.)

Även när det gäller artskydd förutsätter ett effektivt genomförande av art- och habitatdirektivets bestämmelser att behovet av att ta hänsyn till skyddade arter klarläggs i sådan tid att det kan beaktas i planprocessen (jfr rättsfallet RÅ 2005 ref. 44).

Det är kommunen som är ansvarig för att underlaget i planärendet är fullgott. Länsstyrelsen har dock ett ansvar för att i de samråd som genomförs under planprocessen klargöra sin bedömning när det gäller behovet av en tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken eller en artskyddsdispens.

Påverkan på riksintressen i övrigt

Av 3 kap. 6 § följer att områden av riksintresse för friluftsliv ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att riksintressen ska tillgodoses vid den kommunala planeringen såväl under samråds- och utställningsförfarandena som vid prövning enligt 11 kap. plan- och bygglagen. Länsstyrelsen har då att bedöma om en åtgärd innebär påtaglig skada på ett riksintresse. Länsstyrelsen förväntas ha tillgång till den särskilda sakkunskap som behövs för bedömning av dessa frågor (jfr 3 § förordningen, 2017:868, med länsstyrelseinstruktion). Det finns dock inget

som hindrar att den överprövande myndigheten gör en annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort (jfr MÖD 2014:12).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Påverkan på Natura 2000-området Labbera

Föreningen har anfört att beslutet att anta detaljplanen bör upphävas med hänsyn till planens påverkan på Natura 2000-området Labbera. Föreningen har också anfört att en miljökonsekvensbeskrivning borde ha upprättats med hänsyn till denna påverkan.

Av bevarandeplanen för Labbera framgår att de naturtyper som ska bevaras utgörs av trädklädd betesmark (9070), näringsfattig bokskog (9110), näringsrik ekskog (9160) och näringsfattig ekskog (9190). Prioriterade bevarandevärden är ädellövskogarna som har höga naturvärden knutna till ek- och bokskogarna. Kommunen har i mark- och miljödomstolen anfört att åtgärden inte bedömts innebära någon betydande miljöpåverkan med hänsyn till att ingen av de arter som omfattas av bevarandemålen kommer utsättas för mer än en indirekt påverkan. Åtgärden kommer enligt kommunen därmed inte riskera att påverka områdets bevarandesyften eller på annat vis försvåra bevarandet på ett sätt som kräver tillstånd.

Mark- och miljödomstolen kan konstatera att planområdet inte gränsar direkt till Labbera utan ligger drygt 600 meter därifrån. Även om planen innebär att ett område med vissa naturvärden tas i anspråk för bebyggelse bedöms planen varken innebära någon direkt eller indirekt påverkan på bevarandevärdena för Natura 2000-området. Det saknas därmed skäl att ifrågasätta kommunens bedömning att detaljplanen inte innebär en betydande miljöpåverkan med avseende på påverkan på Natura 2000-området. Mark- och miljödomstolen kan vidare konstatera att kommunen vid framtagandet av planen utfört både en naturvärdesinventering och artskyddsutredning vilka kunnat ligga till grund för bedömningen av eventuella indirekta effekter på Natura 2000-området. Vad föreningen anfört i fråga om brister

i underlag m.m. med avseende på påverkan på Natura 2000-området utgör således inte skäl för att upphäva detaljplanen.

Planens inverkan på skyddade arter

Enligt föreningen bör beslutet att anta detaljplanen upphävas med hänsyn till att kommunen inte genomfört en korrekt artskyddsprövning utifrån reglerna i artskyddsförordningen. I den delen gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

Den 1 oktober 2022 skedde en ändring av bestämmelserna om artskydd i artskyddsförordningen (2007:845). Ändringen är av betydelse för skyddet av fåglar. Några övergångsbestämmelser meddelades inte vid ändringen varför bedömningen i målet bör utgå från den nya lydelsen av bestämmelserna.

Av 4 § nämnda förordning följer att det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån.

Det följer av 4 a § att det är förbjudet att, i fråga om sådana vilt levande djurarter som har markerats med N eller n i en bilaga till förordningen, i fråga om alla levnadsstadier hos djuren,

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och

4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Som redogjorts för ovan har kommunen under planprocessen utfört en naturvärdesinventering och artskyddsutredning. I ett tidigt skede av planprocessen utfördes en fågelinventering.

I den av kommunen framtagna naturinventeringen (Naturcentrum 2020-05-27) framgår att det i och omkring detaljplaneområdet finns miljöer som kan vara lämpliga för ett flertal arter som omfattas av skydd enligt 4 och 4 a §§, bl.a. fladdermöss och hasselsnok samt ett antal fågelarter. I den framtagna artskyddsutredningen anges beträffande hasselsnok följande.

”Antagligen finns hasselsnoken periodvis i planområdet och närliggande områden, men troligen inte i några höga tätheter. Vägarna kring planområdet gör det svårt för hasselsnoken att nyttja det och planområdets betydelse för den lokala populationens bevarandestatus bedöms därför vara marginell. Det som kan ha större betydelse för hasselsnoken är om övervintringsplatser försvinner, men vägarna gör det mindre troligt att lämpliga övervintringsplatser i planområdet faktiskt används i någon större utsträckning av arten.”

Avseende fladdermöss framgår bl.a. följande.

”Fladdermusaktiviteten var ganska låg vid inventeringen och det fanns inga tecken på yngelkolonier i planområdet. Fladdermöss jagar dock i inventeringsområdet. Aktiviteten varierar mellan olika nätter men var inte påfallande hög under någon av inventeringsnätterna. Troligen kan alla fladdermusarter som finns i Rådasjöns naturreservat nyttja planområdet för jakt, men möjligen gör de det i mindre utsträckning på grund av belysning av kringliggande vägar. Detaljplanens genomförande kommer att försämra förutsättningarna för fladdermöss

i planområdet, men arternas bevarandestatus kring Rådasjön bör endast påverkas marginellt.”

Av artskyddsutredningen framgår vidare följande avseende mindre hackspett och gröngöling.

”För mindre hackspett finns rikligt av observationer i närområdet och den hördes även ropa från planområdet vid en naturvärdesinventering 2020. Arten bedöms inte häcka i området men använder det för födosök. I området finns cirka 3 hektar lämplig eller mycket lämplig biotop för arten, som riskerar att försvinna vid exploatering. Det finns rikligt av lövskog i närområdet, vilket gör att risken att arten ska försvinna på grund av detaljplanen bedöms som liten.”

”Gröngöling sågs under naturvärdesinventering 2020 vid två tillfällen i östra delen av planområdet och det finns mycket observationer från närområdet av arten. Arten häckar troligen inte i planområdet, men använder det för födosök. Gröngöling trivs i lövmiljöer, men de ska helst vara ganska öppna miljöer, t.ex. ekhagar eller mosaikartade miljöer med lövskogar, betesmarker och smååkrar. Bedömningen är att skogen är i tätaste laget och att påverkan på gröngöling därför är ganska marginell.”

I den senaste uppdateringen av rödlistan (SLU, 2020) har arten gröngöling avförts och populationen i landet bedöms för närvarande som livskraftig (LC). Kommunen har i sitt yttrande framhållit att den vidtagit flertalet åtgärder i syfte att minska detaljplanens potentiella påverkan på fridlysta arter. Efter samråd med länsstyrelsen har kommunen bl.a. minskat planområdet med nästan 5 000 kvadratmeter för att exkludera områden med höga naturvärden. Därutöver har det område som kan bli föremål för totalt ianspråktagande begränsats och ett område i den nordvästra delen av planområdet sparats såsom allmän platsmark – natur. Av planbeskrivningen framgår att efter minskningen av planområdet, är det ca 1,5 ha triviallövskog och ca

I hektar ekskog, som kan komma att bebyggas med stöd av detaljplanen. I artskyddsutredningen föreslås ett antal åtgärder i syfte att minska påverkan på de nämnda arterna. Även om inte samtliga åtgärder säkerställs genom detaljplanen bedömer mark- och miljödomstolen att det inte finns skäl att anta att ett genomförande av detaljplanen kommer i konflikt med artskyddsreglerna på ett sätt som gör att det funnits en skyldighet för kommunen att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Vid bedömningen har särskilt beaktats att planen, efter att planområdet minskats, endast innebär att ett begränsat område med högre naturvärden tas i anspråk för exploatering, att detta område redan idag är omgärdat av större vägar och att det finns större sammanhängande och skyddade naturområden i närheten som kan tillgodose en kontinuerlig ekologisk funktion för berörda arter.

I och med de inventeringar och utredningar som har utförts har kommunen även i övrigt gjort vad som ålegat den vid framtagandet av detaljplanen med hänsyn till förekomsten av skyddade arter. Vad föreningen anfört i dessa avseenden utgör således inte skäl för att upphäva detaljplanen.

Rådasjöns naturreservat

Föreningen har anfört att beslutet att anta detaljplanen bör upphävas med hänsyn till att antagandet av planen borde ha föregåtts av en ansökan om dispens enligt reservatföreskrifterna för Rådasjöns naturreservat, vilket inte gjorts. Föreningen har också påtalat att genomförandet av detaljplanen strider mot naturreservatets syften och att beslutet även av den anledningen ska upphävas. Vidare har föreningen anfört att en miljökonsekvensbeskrivning borde ha upprättats med hänsyn till planens inverkan på naturreservatet.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att planen endast berör en ytterst begränsad del av området för naturreservatet i anslutning till befintlig väg. Genomförande av planen är inte förbjuden eller tillståndspliktig enligt föreskrifterna för naturreservatet. Det kan inte anses att ett genomförande av planen medför en betydande miljöpåverkan med hänsyn till planens inverkan på naturreservatet. Vad

föreningen anfört i dessa avseenden utgör således inte skäl för att upphäva detaljplanen.

Strandskydd

Föreningen har anfört att beslutet att anta detaljplanen ska upphävas med hänsyn till att antagandet av detaljplanen inte föregåtts av ett upphävande av strandskyddet vid Rådasjön. Frågan om dispens är nödvändig har enligt föreningen inte utretts i tillräcklig mån med hänsyn till planområdets förutsättningar. Föreningen har också påtalat att planen medför betydande miljöpåverkan med hänsyn till strandskyddet och att en miljökonsekvensbeskrivning därför borde ha upprättats.

Mark- och miljödomstolen kan konstatera att planområdet berörs av strandskydd i anslutning till befintlig cirkulationsplats och en bit västerut längs Boråsvägen. Det område som berörs består idag till stora delar av vägmark. Strandskyddet har inte upphävts genom planen. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning kan planen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan med hänsyn till att det berör strandskyddat område. Att strandskyddat område berörs innebär således inte i sig att en miljökonsekvensbeskrivning borde ha upprättats. Några brister i planförfarandet kan inte heller i övrigt anses ha förekommit med hänsyn till att strandskyddat område berörs.

Avvägningen mot riksintresse för friluftslivet

Föreningen har gjort gällande att beslutet att anta detaljplanen ska upphävas med hänsyn till att genomförandet av planen innebär ett direkt intrång i delar av område som är utpekade som riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Enligt föreningen riskerar planens verksamhet orsaka en direkt påverkan på riksintresset genom påverkan på biologisk mångfald, Rådasjöområdets naturvärden och ökade störningar i övrigt. Föreningen har också påtalat att planen medför betydande miljöpåverkan med hänsyn till påverkan på riksintresset varför en miljökonsekvensbeskrivning borde ha tagits fram.

Frågan i denna del är om antagandet av detaljplanen innebär en påtaglig skada på riksintresset för friluftsliv. Av planbeskrivningen framgår att genomförandet av den aktuella planen kommer innebära att en mindre del av det nordöstra området för riksintresse tas i anspråk för anläggande av väg vid Säterivägen och Boråsvägen.

Länsstyrelsen har valt att inte överpröva beslutet om att anta detaljplanen i enlighet med 11 kap. 10 § plan- och bygglagen. Detta innebär att länsstyrelsen i sin roll som regional planmyndighet bl.a. har funnit att planbeslutet inte innebär en påtaglig skada på ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken. Det har inte framkommit att det funnits brister i underlaget eller några andra omständigheter som föranleder en annan bedömning av planens påverkan på riksintresset än den som länsstyrelsen har gjort. Det finns därför inte skäl att frångå länsstyrelsens bedömning. Påverkan på riksintresset innebär inte att en miljökonsekvensbeskrivning borde ha upprättats. Vad föreningen anfört i dessa avseenden utgör således inte skäl för att upphäva detaljplanen.

Dagvattenhantering och påverkan på ytvattentäkt Rådasjön

Föreningen har anfört att beslutet att anta detaljplanen ska upphävas med hänsyn till att frågan om planens påverkan på dagvattnet och ytvattentäkten Rådasjön inte är tillräckligt utredd.

I samband med planläggning ska enligt 2 kap. 5 § plan- och bygglagen bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. jord-, berg- och vattenförhållandena, möjligheterna att ordna vattenförsörjning och avlopp samt möjligheterna att förebygga vattenföroreningar. Hur dagvatten omhändertas är viktigt för att uppnå en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna. Kommunen ska i planhandlingarna klargöra förutsättningar att hantera dagvattnet (se Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 28 oktober 2020 i mål P 3722-19).

Kommunen har i sitt yttrande anfört att varje enskild verksamhetsutövare ansvarar för att dagvatten omhändertas inom respektive fastighet och att vattnet renas innan

det når Rådasjön. Anläggningar för uppsamling, rening och behandling av dagvatten ska anmälas till kommunen för att säkerställa att de utformas i enlighet med gällande dagvattenpolicy, varför frågan är tillräckligt utredd. Avseende påverkan på ytvattentäkten Rådasjön har kommunen anfört att detaljplanen utformats med hänsyn till rådande och föreslagna föreskrifter för området.

Kommunen har tagit fram en VA- och dagvattenutredning inom ramen för planarbetet i vilken frågor om hantering av dagvatten inom planområdet behandlas. Utredningen har ingått som ett underlag inför framtagandet av detaljplanen. Det har inte framkommit några konkreta uppgifter som visar att underlaget för dagvattenutredningen är så bristfälligt att utredningen inte kan ligga till grund för bedömningen av om det finns förutsättningar för att hantera det dagvatten som uppkommer inom planområdet.

Det har enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte framkommit några konkreta omständigheter som talar för att det inte skulle vara möjligt att genomföra nödvändiga åtgärder för att hantera dagvattnet inom planområdet enligt vad som framgår av detaljplanen och dagvattenutredningen. Kommunen har genom planhandlingarna visat att det finns förutsättningar för att hantera det dagvatten som uppkommer i planområdet. Det finns därför inte skäl för att upphäva detaljplanen med anledning av vad som anförts om omhändertagande av dagvatten.

Mark- och miljödomstolen bedömer vidare att det inte finns skäl att upphäva detaljplanen med anledning av vad klaganden anfört om planens påverkan på dricksvattentäkten.

Övria frågor

Föreningen har anfört att planen kan medföra ökade trafiksäkerhetsproblemen och ökad trafik i området. Enligt mark- och miljödomstolen har det inte framkommit några brister i den trafikutredning som kommunen låtit utföra eller att kommunens avvägningar i frågor som rör trafikförhållanden strider mot plan- och

bygglagstiftningen. Det finns inte heller skäl att upphäva detaljplanen med hänsyn till vad föreningen har anfört i övrigt.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer mark- och miljödomstolen att det saknas skäl att upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen med hänsyn till planens påverkan på intilliggande Natura 2000-område, Rådasjöns naturreservat, skyddade arter, riksintresse för friluftsliv, strandskydd m.m. De utredningar kommunen har låtit genomföra under framtagandet av planen har varit godtagbara och det har varken med hänsyn till planens påverkan på ovan nämnda intressen var för sig eller sammantaget funnits en skyldighet för kommunen att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Kommunen har även i övrigt hållit sig inom det handlingsutrymme den har enligt plan- och bygglagen. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 8 februari 2023.

Rickard Forsgren

Martin Kvarnbäck

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Rickard Forsgren, ordförande, och tekniska rådet Martin Kvarnbäck. Föredragande har varit tingsnotarien Oscar Jantzen.

§ 192

Dnr 2015KS531

Återremitterat ärende: Antagande av detaljplan för del av Råda 1:1 mfl Mölnlyckemetot i Mölnlycke, Härryda kommun

Beslut

Kommunfullmäktiges beslut i enlighet med kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige antar detaljplan för del av Råda 1:1 m.fl. Mölnlyckemetot.

Reservation

Patrik Linde (S), Gunilla Wathne (S), Björn Magnusson (S), Siw Hallbert (S), Lena Fredriksson (S), Ulla-Karin Johansson (S), Robert Langholz (S), Monica Bengtsson (S), Oskar Sköld (S), Mats Werner (S), Bengt Johansson (V) och Bengt Hellgren (SD) reserverar sig mot beslutet.

Roland Jonsson (MP), Marie Strid (MP), Ahamd Ahmadi Daghdar (MP) och Christian Schmitt (MP) reserverar sig skriftligt i bilaga 1.

Peter Arvidsson (SD) reserverar sig mot beslutet och meddelar att han avser komma in med en skriftlig reservation före justeringen. Vid justeringen av protokollet finns ingen skriftlig reservation från Peter Arvidsson.

Sammanfattning av ärendet

Den 16 september 2021 § 160 beslutade kommunfullmäktige med stöd av en minoritet att återremittera ärendet till kommunstyrelsen för att göra en miljökonsekvensbeskrivning. Kommunstyrelsen behandlade återremissen den 23 september 2021 § 313 och beslutade då att föreslå att kommunfullmäktige antar detaljplan för del av Råda 1:1 m.fl. Mölnlyckemetot.

Förvaltningen har upprättat ett förslag till detaljplan för del av Råda 1:1 m.fl. Mölnlyckemetot, Härryda kommun. Uppdraget att upprätta detaljplan beslutades av kommunstyrelsen den 23 november 2015 § 343. Förslaget är förenligt med kommunens översiktsplan, ÖP2012.

Syftet med detaljplanen är att utveckla området vid Mölnlyckemetot genom att med den befintliga naturen och ny bebyggelse åstadkomma både en välkomnande entré till Mölnlycke och nya strategiska lägen för verksamheter. I planen ingår också en säkrare och mer attraktiv cykelförbindelse mot Mölndal och Göteborg. Nya hållplatslägen och förbättrad tillgänglighet med cykel skapar även bättre förbindelser med Mölnlycke företagspark norr om motet.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Sektorn för samhällsbyggnad har upprättat förslag till avtal som reglerar kostnadsfördelning och åtaganden mellan kommun och fastighetsägare vid utbyggnad av Metallvägen. En förutsättning för antagandet av detaljplanen är att kommunfullmäktige har godkänt genomförandeaftalet för detaljplan Råda 1:1 m.fl..

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 23 september 2021 § 313
- Ordförandens förslag till beslut 23 september 2021, inför kommunstyrelsens sammanträde
- Kommunfullmäktiges beslut 16 september 2021 § 160
- Kommunstyrelsens beslut 26 augusti 2021 § 263
- Tjänsteskrivelse 1 juli 2021
- Plankarta
- Planbeskrivning
- Illustrationskarta
- Granskningsutlåtande
- Kommunstyrelsens beslut den 23 november 2015 § 34

Förslag till beslut på sammanträdet

Roland Jonsson (M) föreslår med instämmande av Patrik Linde (S) att kommunfullmäktige i första hand återremitterar ärendet till kommunstyrelsen för att göra en miljökonsekvensbeskrivning. I andra hand föreslår Roland Jonsson med instämmande av Patrik Linde att kommunfullmäktige avslår kommunstyrelsens förslag.

Peter Arvidsson (SD) föreslår att kommunfullmäktige i första hand återremitterar ärendet till kommunstyrelsen där alternativ utreds samt tydligare ekonomisk bedömning såväl som risk- och konsekvensanalys utförs. I andra hand föreslår han att kommunfullmäktige avslår kommunstyrelsens förslag.

Per Vorberg (M) föreslår att kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden redovisar att han kommer att fråga om kommunfullmäktige ska återremittera eller avgöra ärendet idag. Detta gör han genom att fråga om kommunfullmäktige bifaller eller avslår förslag om återremiss från Roland Jonsson och Peter Arvidsson var för sig. Väljer kommunfullmäktige att bifalla något av förslagen om återremiss återremitteras ärendet till kommunstyrelsen. Om kommunfullmäktige beslutar att avgöra ärendet idag kommer ordföranden fråga om kommunfullmäktige kan bifalla eller avslå kommunstyrelsens förslag.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige godkänner redovisad beslutsgång.

Roland Jonssons förslag om återremiss och avslag

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att avslå Roland Jonssons förslag om återremiss.

Omröstning begärs. Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst för att avslå Roland Jonssons förslag

Nej-röst för att bifalla Roland Jonssons förslag

Med 28 ja-röster och 23 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Roland Jonssons förslag. Hur var och en röstade framgår av omröstningslista 1.

Peter Arvidssons förslag om återremiss och avslag

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att avslå Peter Arvidssons förslag om återremiss.

Omröstning begärs. Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst för att avslå Peter Arvidssons förslag

Nej-röst för att bifalla Peter Arvidssons förslag

Med 31 ja-röster, 8 nej-röster och 12 som avstår beslutar kommunfullmäktige att avslå Peter Arvidssons förslag. Hur var och en röstade framgår av omröstningslista 2.

Kommunstyrelsens förslag och avslag

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Omröstning begärs. Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst för att bifalla kommunstyrelsens förslag

Nej-röst för att avslå kommunstyrelsens förslag

Med 28 ja-röster, 22 nej-röster och 1 som avstår beslutar kommunfullmäktige att bifalla kommunstyrelsens förslag. Hur var och en röstade framgår av omröstningslista 3.

Paragrafen är justerad

Signatur justerande

Utdragsbestyrkande

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

FS § 103

Dnr 2022/682

Expedieras:

Göteborgs Stad
Mölnåls stad
Kungsbacka kommun
Härryda kommun
Partille kommun
Lerums kommun

Ekonomisk lägesrapport per oktober 2023

HANDLING

Förbundsdirektörens tjänsteutlåtande daterat den 18 november 2022.

ÄRENDET

Resultaträkningen för perioden januari till oktober visar ett utfall 1,6 mkr. Jämfört med periodens budget redovisas totalt ett överskott på 0,4 mkr.

Årsprognosen för 2022 visar ett underskott på -3,6 mkr. Årets budget är satt till -1,4 mkr och underskottet i resultatet innebär därmed en avvikelse på -2,2 mkr från budget.

Inledningsvis påverkades året av pandemin, inte minst i form av kostnader för att upprätthålla bemanningen i operativ verksamhet. I samband med krigsutbrottet i Ukraina inleddes ett större arbete inom kontinuitets- och beredskapsplanering, vilket också medförde en del ej budgeterade kostnader.

Totala intäkter för perioden uppgår till 87 mkr och därmed 1,1 mkr över budget. Intäkterna inom myndighets- och utbildningsverksamhet prognosticeras att gå med underskott för året, medan ej budgeterade intäkter för antigentester bidrar med ett positivt tillskott. För året som helhet prognosticeras intäkterna till 109,9 mkr. I prognosen ingår 3,9 mkr i statsbidrag för kommunal räddningstjänst beträffande uppbyggnad och utveckling av operativ systemledning. Respektive medlemskommun har för ändamålet erhållit 4,50 kr per invånare och ersättningen har fastställts av Förbundsfullmäktige i RSG:s Budget 2022 plan 2023-2024.

Entreprenad- och konsultkostnader uppgår per oktober till totalt -24,5 mkr, vilket innebär ett underskott mot budget med -5,4 mkr. Här ingår kostnader för systemstöd inom IT och administration, kostnader för inhyrd personal i samband med vakanser och uppskjutna rekryteringar, vilket då delvis motsvaras av besparingar i personalkostnader, samt övrig expertis och konsulttjänster. Prognosen för året är ett underskott på -7,3 mkr.

Personalkostnaderna redovisas per oktober med ett överskott på 7,3 mkr, vilket beror på ett stort antal vakanser, uppskjutna och senarelagda rekryteringar samt föräldraledigheter och sjukdom. Vissa yrkeskategorier är fortsatt svårrekryterade, vilket medför längre rekryteringstider och vakanser. Överskottet förväntas öka till 8,3 mkr för helåret.

Förbundsstyrelsen

Forts. FS § 103

Övriga verksamhetskostnader redovisas med ett underskott på -3,1 mkr per oktober och prognosen för året pekar på ett underskott med -8,9 mkr. I underskottet ingår bland annat väsentligt ökade bränslekostnader, inköp av större bränslereserv inom ramen för kontinuitets- och beredskapsplanering, ökade kostnader för licenser och serviceavtal inom IT samt att det nya avtalet för företagshälsa blir mer kostsamt än budgeterat.

Avskrivningarna visar ett underskott på -0,1 mkr för perioden och beräknas till ett underskott på -0,8 mkr för året. Då simulering av kostnader för planerade investeringar pekar på avsevärt högre kostnader under kommande år, har en åtstramning påbörjats för att anpassa till en snävare ekonomi. Åtgärder kommer att förberedas för att ytterligare bromsa in investeringstakten, men omfattningen av dessa beslutas först när en analys och bedömning av konsekvenserna för verksamheten är genomförd.

Finansiella intäkter och kostnader följer budget både i utfallet för perioden och i prognosen för året.

FÖRBUNDSSTYRELSENS BESLUT

Lägesrapporten per oktober godkänns av förbundsstyrelsen och översänds till medlemskommunerna.

—

			
--	--	---	---

Ungdomsråd

Datum och klockslag: 2022-12-15, klockan 13–15

Plats: Råda rum

Nr	Ärende	Beslut
1.	Mötets öppnande	Mötet öppnades.
2.	Förra mötets protokoll	Inga kommentarer gällande förra mötets protokoll.
3.	Godkännande av dagordning	Dagordning godkändes.
4.	Västtrafik – trygghet och säkerhet	<p>Rebecca Cross, trygghetsamordnare på Västtrafik, Per Andersson, Leja touring samt trygghetsvärdarna Erik och Niklas berättade och tog emot frågor om kollektivtrafikens arbete för trygghet och säkerhet. (Se bifogad presentation.)</p> <p>Därefter hölls en workshop där följande önskemål och synpunkter framkom:</p> <ul style="list-style-type: none">- Öka renligheten på bussar, hållplatser och terminaler.- Försiktigare körteknik.- Man ska inte behöva vara orolig för att bussen inte stannar när man tryckt på stoppknappen.- Fler trygghetsvärdar.- Fler kontrollanter för att kolla att resenärer använder säkerhetsbälten.- Stressigt vid på- och avstigning.- Önskar bättre bemötande från chaufförerna.- Önskar bättre service på bussarna, speciellt 612 till/från flygplatsen.- Bättre belysning vid busshållplatserna.- Problem att vissa bussar inte kommer.- Bussar som går före utsatt tid i tidtabellen.- Önskemål om extra trygghetsvärdar i samband med konserter o.dyl då det är ökad risk för alkohol/droganvändning/stök i kollektivtrafiken.

		<ul style="list-style-type: none"> - Hög musik, starka dofter, resenärer som pratar i telefon med högtalarfunktion... - Otryggt när man tvingas att stå upp under resan pga att det är fullt. - Önskemål om fler funktioner i appen. - Önskemål om att få återkoppling på feedback om man så önskar. - Önskemål om omlottzoner. - Tiderna stämmer inte alltid i appen. - För varmt på bussen vilket bidrar till att man mår dåligt. - Fler bussar vid Backa (diskussion pågår). - Måste beställa taxi en timma innan man ska åka – svårt att planera. - Förslag om att ha ”Tyck till om resan” i appen. - Bra om chaufförerna kan berätta om eventuella förseningar och liknande när man sitter på bussen. <p>Rebecca och Per tar med sig synpunkterna tillbaka till Västtrafik/Leja touring.</p>
5.	Avslutning	Nästa år kommer en del politiker bytas ut i samband med ny mandatperiod. Stort tack till alla som medverkat i Ungdomsrådet!

Närvarande

Politiker

Per Vorberg (M)

Rickard Rosengren (M)

Anita Anger (L)

Siw Hallbert (S)

Inger Axelsson (KD)

Patrik Linde (S)

Marie Strid (MP)

Ungdomsrepresentanter

Julius Ekelin (ordförande)

Hugo Strandhav

Oskar Gahrn

Ankan Lindelöf

Alex Hernandez Karlsson

Emilia Willberg

Max Leimar

Aron Nyborg

Alva Bengtsson

John Nenow

Lucas Blom

Nicky Andersson

Alve Lycken

Vilma Jansson

Tjänstepersoner

Päivi Malmsten

Katarina Lange

Maija Grotteborn (sekreterare)

Dennis Pavlovic

Henrik Yngve

Börje Persson

Alexander Asp

Gäster

Rebecca Cross,
trygghetssamordnare
Västtrafik

Erik, trygghetsvärd
Västtrafik

Emma Persson,
samhällsutvecklare Västtrafik

Per Andersson, Leja
touring

Niklas, trygghetsvärd
Västtrafik

Protokollet från ungdomsrådet den 15 december 2022 godkänns härmed av:

Julius Ekelin, ordförande

Maija Grotteborn, sekreterare

Protokollsutdrag

§ 174. Plan och detaljbudget för GR 2023

Diarienummer: 2022-00240

Beslut

Plan och detaljbudget för GR 2023 antas.

Sammanfattning av ärendet

Ett förslag till plan och detaljbudget för GR år 2023 har tagits fram. Planen är framtagen utifrån strategisk inriktning för GR 2020–2023, förlängd att gälla även under 2024, och som antogs av förbundsfullmäktige i juni 2019. Den strategiska inriktningen anger sex långsiktiga utmaningar för Göteborgsregionen som GR har att förhålla sig till i det regionala arbetet. Föreliggande plan 2023 är tänkt att ligga till grund för avdelningarnas uppföljning av verksamheten under året.

Beslutsunderlag

Plan och detaljbudget för GR 2023

Skickas till

Medlemskommunerna

Vid protokollet:

Gunnel Rydberg
Sekreterare

Justeras:

Pernilla Övermark
Ordförande

Jonas Ransgård
Justerare

Ronnie Bryngelsson
Justerare

Plan och detaljbudget för GR 2023

Förslag till beslut

Förbundsfullmäktige föreslås besluta att anta plan och detaljbudget för GR 2023.

Sammanfattning av ärendet

Efter två år med pandemi fanns en förhoppning om att GR och våra medlemskommuner skulle få tid att hantera pandemins långsiktiga konsekvenser och kommande demografiska utmaningar. Men återigen har verksamheten kommit att påverkas av faktorer som vi inte råder över. På kort tid har det ljusa framtidsscenarioet mörknat betänkligt, främst till följd av kriget i Ukraina och de konsekvenser det medför. Kriget medför ett stort lidande för Ukrainas befolkning, men det har också kommit att påverka både nuläget och framtidsutsikterna för våra svenska kommuner. Inflationstakten har drivits upp till historiska nivåer och kommer att innebära utmaningar för oss alla.

Ett förslag till plan och detaljbudget för GR år 2023 har tagits fram. Planen är framtagen utifrån strategisk inriktning för GR 2020–2023, och som antogs av förbundsfullmäktige i juni 2019. Den strategiska inriktningen anger sex långsiktiga utmaningar för Göteborgsregionen som GR har att förhålla sig till i det regionala arbetet. Föreliggande plan 2023 är tänkt att ligga till grund för avdelningarnas uppföljning av verksamheten under året. Planen beskriver inte allt som görs inom GR under året utan fokuserar på de insatser som särskilt ska följas upp. Planen utgörs av tre delar; en beskrivning av ett antal fokusområden för uppföljning och analys, ett avsnitt med övrig uppföljning samt avslutningsvis ekonomiavsnittet med en beskrivning av god ekonomisk (kommunal) hushållning och detaljbudget.

Översyn och värdering av nuvarande transfereringar samt resultatbudget 2023

GR:s transfererar årligen medel till ett antal regionala organisationer. I det årliga detaljbudgetarbetet görs alltid en översyn och värdering av nuvarande transfereringar kopplade till de mottagande organisationernas regionala uppdrag och medlemsnyttan för GR:s kommuner. Detta arbete ligger sedan till grund för hur och till vem bidragen ska fördelas kommande år, vilket framgår i detaljbudgeten.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Gunnel Rydberg, förbundssekreterare
Datum: 2021-10-16, Diarienummer: 2022-00240

GR lägger en underbalanserad budget 2023 på 800 tkr kopplat till Gymnasieantagningens fortsatta IT-utveckling. Ett större arbete genomfördes redan under 2021 och nu genomförs ytterligare insatser i syfte att säkra antagningsprocesserna för lång tid framöver. Dessa kostnader som investeras i INDRA under det kommande året (1 700 tkr) avräknas dock från de öronmärkta medlen i GR:s egna kapital och som erhållits från tidigare tecknat samverkans-avtal med STORSTHLM 2017. GR:s övriga verksamheter beräknas leverera ett positivt resultat på 900 tkr.

Helårsprognosen för innevarande år (år 2022) är +1 350 tkr.

Plan och detaljbudgeten för 2023 blev fackligt samverkad 2022-10-24.

Beslutsunderlag

Plan och detaljbudget för GR 2023

Gitte Caous
Förbundsdirektör

Bo Andersson
Ekonomichef

Protokollsutdrag

§ 438. Plan och detaljbudget för GR 2023

Diarienummer: 2022-00240

Beslut

Förbundsfullmäktige föreslås besluta att anta plan och detaljbudget för GR 2023.

Sammanfattning av ärendet

Ett förslag till plan och detaljbudget för GR år 2023 har tagits fram. Planen är framtagen utifrån strategisk inriktning för GR 2020–2023, förlängd att gälla även under 2024, och som antogs av förbundsfullmäktige i juni 2019. Den strategiska inriktningen anger sex långsiktiga utmaningar för Göteborgsregionen som GR har att förhålla sig till i det regionala arbetet. Föreliggande plan 2023 är tänkt att ligga till grund för avdelningarnas uppföljning av verksamheten under året.

Beslutsunderlag

Plan och detaljbudget för GR 2023

Skickas till

Medlemskommunerna

Vid protokollet:

Gunnel Rydberg
Sekreterare

Justeras:

Axel Josefson
Ordförande

Marina Johansson
Justerare

Plan och detaljbudget 2023

Innehåll

Inledning.....	3
Elva fokusområden	4
Utmaning: Fysisk planering.....	4
Utmaning: Utbildning och kompetensförsörjning	4
Utmaning: Näringslivsutveckling	7
Utmaning: Digital transformation.....	7
Utmaning: Social sammanhållning och trygghet.....	8
Utmaning: Klimat och miljö	10
Övrig uppföljning	11
Dotterbolag	11
Organisationer som GR transfererar medel till.....	11
Politisk organisation.....	12
Påverkan regionalt, nationellt och internationellt	12
Övrigt	12
Struktur för uppföljning av fokusområdena	13
Detaljbudget 2023	15
God ekonomisk hushållning	16
Detaljbudget	17

Inledning

Den här planen beskriver vilka delar av Göteborgsregionens (GR) verksamhet som särskilt ska följas upp under 2023. Utgångspunkten är de utmaningar som har definierats i Strategisk inriktning 2020–2023.

Under 2023 ska elva fokusområden särskilt följas upp och analyseras. Fokusområdena är kopplade till de sex utmaningarna i Strategisk inriktning 2020–2023. I vissa fall är ett fokusområde relevant för att möta flera av utmaningarna.

Ett syfte med uppföljningen är att underlätta för beslutsfattare att få insyn i GR:s verksamhet. Ett annat är att bidra till reflektion. Genom att analysera aktivitetens kvalitet och resultat skapar vi ett underlag för lärande som leder till utveckling.

Under 2023 kommer GR att driva processer och genomföra aktiviteter som utgår från uppdraget såsom det är beskrivet i förbundsordningen. Det handlar till exempel om att skapa mötesarenor, erbjuda kompetensutveckling och driva utvecklingsprojekt tillsammans med kommunerna. Det handlar också om myndighetsutövande i form av den regionala gymnasieantagningen. Många av dessa aktiviteter är en del av en löpande verksamhet och kommer inte att redogöras för här.

I uppföljningen beaktar GR den gemensamma regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland – RUS 2030. Strategin beskriver övergripande mål för vad aktörer tillsammans ska uppnå till 2030. Det finns flera kopplingar mellan GR:s verksamhet och RUS. Det gäller långsiktiga prioriteringar som att bygga kompetens och öka inkluderingen samt kraftsamlingar som fullföljda studier, digitalisering och cirkulära affärsmodeller. Utmaningen att möta klimatförändringarna står högt upp på agendan också här. Inom ramen för Västra Götalandsregionens (VGR) arbete med Klimat 2030 har samtliga kommuner inom GR antagit olika klimatlöften. GR samordnar och växlar upp arbetet med hjälp av särskild finansiering från VGR.

GR verkar för en hållbar tillväxt och det finns också flera kopplingar i vår verksamhet till de 17 hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Uppföljningen och analysen sammanställs i delårsrapporten i augusti och i årsredovisningen för året. I delårsrapporten i april tas endast eventuella avvikelser upp. Utöver detta följs den ekonomiska utvecklingen månadsvis och rapporteras till förbundsdirektören samt GR:s förbundsledningsgrupp.

Förbundsfullmäktige har under 2022 beslutat att förlänga den strategiska inriktningen till och med år 2024. Härigenom får de nyvalda politikerna inför mandatperioden 2023–2026 möjlighet att vara med och påverka innehållet i nästa strategi. Under 2022 tog förvaltningen fram ett antal kunskapsunderlag, dels en uppföljning av ”Hållbar tillväxt” från 2013, dels andra underlag av betydelse för storstadsregionens fysiska miljö med fokus på att kunna möta och stimulera tillväxten. De utgör underlag för genomförande av en rådslagsrunda i medlemskommunerna under 2023.

Under år 2023 kommer GR att särskilt fördjupa uppföljningen kring ett av fokusområdena: *Stödja kommunerna i att utveckla det förebyggande och trygghetsskapande arbetet*. Läs mer under detta fokusområde.

Elva fokusområden

Under 2023 ska elva fokusområden särskilt följas upp och analyseras. Fokusområdena är kopplade till de sex utmaningarna i Strategisk inriktning 2020–2023.

Utmaning: Fysisk planering

Profilera storstadsregionen

Ett effektivt kollektivt resande är av central betydelse för storstadsregionens utveckling. Göteborg, Mölndal och Partille har gemensamt tagit fram mål- och strategidokumentet ”Målbild koll 2035” som beskriver hur kollektivtrafiken i det sammanhängande stadsområdet ska utvecklas. Under år 2022 initierade GR frågan om att motsvarande processer ska genomföras för hela storstadsregionen. Arbetet har inletts men behöver drivas i tätt samarbete med medlemskommunerna. Specifika insatser under året:

- Inom ramen för uppdraget från det delregionala kollektivtrafikerådet driva arbetet med framtagande en utvecklad kollektivtrafikstrategi för storstadsregionen.

Utmaning: Utbildning och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning inom offentlig sektor och näringsliv

Strategiskt stöd | Matchning av kompetens är fortsatt en stor utmaning för regionens arbetsliv, inte minst på grund av den strukturomvandling som arbetsmarknaden är inne i, där arbetsuppgifter förändras och nya kompetenser efterfrågas. Inom såväl privat som kommunal sektor finns en stor kompetensförsörjningsbrist som förväntas öka. Under de senaste åren har utmaningar inom både den offentliga och privata sektorn gällande nutida och framtida kompetensförsörjning inom välfärdsområdet blivit alltmer påtagligt, och behovet av att möta utmaningarna är brådskande.

GR bedriver ett strategiskt arbete för att möta utmaningarna med kompetensförsörjningen inom offentlig sektor och näringsliv, bland annat genom etableringen av branschråd inom förskola, grundskola och äldreomsorg. Nyligen beviljades GR även medel från Europeiska socialfonden (ESF) för att undersöka förutsättningar för ett branschråd inom funktionshinderområdet.

GR:s prognos visar att kommunernas personalbehov inom skolan förväntas växa från 30 300 till 33 300 anställda under perioden 2019–2029. Inom det sociala området förväntas behovet öka från cirka 28 300 till 33 600 anställda. Den största ökningen förväntas ske inom äldreomsorgen och gymnasieskolan. Utifrån detta görs bedömningen att det är angeläget att kommunerna får stöd i arbetet med strategisk kompetensförsörjning.

Samhällsbyggnadssektorn lider också sedan många år av kompetensbrist. Det rör sig ofta om områden med ett fåtal tjänster per kommun. Lösningen för många kommuner blir att köpa tjänster för enskilda planer och projekt. De korta externa insatserna gör att det kollektiva lärandet och det organisatoriska minnet går om intet. GR arbetar med såväl offentlig som privat sektor i branschråd där fokus ligger på kompetensutveckling. Specifika insatser under året:

- Inom GR:s befintliga strukturer söka såväl kort – som långsiktiga lösningar för kompetensförsörjningen inom samhällsbyggnadssektorn.

Utveckling av forum och verktyg för kompetensförsörjning | Under år 2023 kommer GR bland annat att verka för en utveckling av utbildningssystemet för att ge förstärkta möjligheter till livslångt lärande för regionens invånare. Särskilt kommer insatser i syfte att säkra kompetensförsörjningen hos regionens kommuner och näringsliv att följas upp. Specifika insatser under året är:

- Fortsatt vidareutveckling av Gymnasiedagarna & Future Skills som en mötesplats för att framtidsrusta elever samt stödja både skola och arbetsliv genom att bygga kvalitetssäker information och engagemang kring gymnasievalet.
- Fortsatt ansvar för koordineringen av kompetensråd för näringslivet kopplat till kommunernas kompetensförsörjningsuppdrag.
- Fortsatt utveckling av insatser som rör förskolans och skolans kompetensförsörjning genom branschråden för förskola och grundskola.
- Bevaka och bidra till att möjliggöra insatser inom livslångt lärande kopplat till nationella satsningar såsom omställningsstudiestödet samt andra nationella eller regionala prioriteringar inom kompetensförsörjning.
- Fortsatt utveckling av nya koncept och samarbeten för prao och andra former av praktik, inklusive digitala koncept och samarbeten, för att ytterligare stärka kommunernas förutsättningar.

Dimensionering av utbildningsutbudet | Regionens invånare har tillgång till ett brett utbildningsutbud inom gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning som kan ge den kompetens som behövs i ett framtida arbetsliv. Under år 2023 kommer GR att följa upp insatser i syfte att ytterligare stärka det strategiska övergripande arbetet med att utgöra en relevant partner i kommunernas arbete med utbud samt dimensionering av gymnasieskolans och vuxenutbildningens utbildningsutbud.

Det gäller även näringslivets behov av kompetensförsörjning. Specifika insatser under året är:

- Att inom vår regionala samverkan erbjuda en bred ingång till yrkesutbildningarna i syfte att kunna förbereda och rusta individen att göra ett mer träffsäkert val av inriktning, oavsett utbildningsform, och därigenom minska antalet avbrott.
- Fortsatt vidareutveckling av branschspecifika och övergripande kompetensråd kopplat till utbudsplanering inom gymnasiet och yrkesutbildning för vuxna samt öka attraktionskraften inom samtliga åtta branschspecifika kompetensråd.

Välfärdens kompetensförsörjning | En ökad andel äldre i kombinationen med en minskad andel arbetsför ålder innebär att välfärdens kompetensförsörjning är en av de mest angelägna utmaningarna att adressera. För att klara detta behöver kommunerna fortsätta att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens. Kompetensutmaningen kommer inte att kunna lösas enbart genom rekrytering. Digitaliseringens och välfärdsteknikens möjligheter behöver tas tillvara för att kommunerna ska kunna klara kompetensförsörjningen i välfärden framöver. GR:s personalbehovsprognos visar att behoven ökar mest inom äldreomsorgen. Utifrån detta görs bedömningen att det är särskilt angeläget för kommunerna att få stöd i strategisk kompetensförsörjning inom vård och omsorg. Specifika insatser under året:

- Arbeta proaktivt på nationell nivå för att säkerställa att GR:s medlemskommuners behov tillgodoses i den nationella utvecklingen.
- Fortsätta arbetet inom branschråd för äldreomsorg med fokus på strategisk kompetensförsörjning av baspersonal.
- Fortsätta samordna den nationella satsningen Äldreomsorgslyftet.
- Aktiviteter för att rekrytera, utveckla och behålla personal inom den kommunala hälso- och sjukvården. Det handlar bland annat om digital plattform för kompetensutveckling av befintlig personal och gemensam karriärvägsmodell för legitimerad personal.
- Förstudier om förutsättningarna för ett branschråd funktionshinder, med utgångspunkt i det gemensamma arbetet kring titulatur och utbildningskrav som är etablerat sedan tidigare.
- Följa det nationella arbetet med förstudier kring nationella Yrkesresor för äldreomsorg och LSS (myndighet och verkställighet).
- Fortsätta HR-chefsnätverket arbete med en inventering utifrån Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) strategier för att möta kompetensutmaningen.

Fullföljda studier för alla elever

Att arbeta främjande och förebyggande är avgörande för att alla elever i alla skolformer ska ges möjlighet att erhålla en gymnasieexamen eller etablera sig på arbetsmarknaden. Att få en gymnasieexamen är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att minska utanförskap i samhället. Sedan 2011 har GR i samverkan med kommunerna byggt kunskap och praktisk erfarenhet kring att bedriva skolutvecklingsprocesser för att fler elever ska fullfölja sina studier och har idag nationellt ledande kunskap på området. Även under år 2023 kommer GR att följa upp insatser i syfte att ge stöd till skolhuvudmännen i deras arbete med fullföljda studier för alla elever. Specifika insatser under året är:

- Fortsatt utveckling av det regionala kunskapscentret kring fullföljda studier.
- Genomföra insatser där samverkan står i fokus för att få fler elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) att fullfölja sina studier samt stärka skolpersonals förutsättningar och kompetens att möta elever som riskerar att inte fullfölja sina studier.
- Initiera och genomföra insatser med fokus på fullföljda studier inom grundskolans årskurs 7-9.
- Genomföra insatser utifrån förstudie med fokus på distansundervisningens påverkan på elevers skolanknytning kopplat till framgångsrika arbetssätt inom skolan.
- Genomföra insatser utifrån förstudie med fokus på Sfi-elevens behov av språkträning i syfte att öka möjligheten till etablering på arbetsmarknaden.

Förskolans och skolans kvalitetsutveckling

Skollagen reglerar att huvudmän liksom förskole- och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten samt analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. Enligt Skolverkets allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete ska arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Utifrån lokala behov och förutsättningar kan verksamheterna hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet, med utgångspunkten att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. I syfte att ge stöd till kommunernas arbete för en ökad måluppfyllelse inom förskola/skola ska GR särskilt följa upp arbetet med att bidra till kommunernas systematiska kvalitetsarbete. Specifika insatser under året är:

- Bevaka och följa de internationella studierna av elevers kunskaper inom områden såsom läsförmåga, matematik och naturvetenskap samt demokrati- och samhällsfrågor och digital kompetens (PIRLS, PISA, TIMSS, ICCS och ICILS) och utifrån dessa genomföra insatser i syfte att bidra till kommunernas kvalitetsarbete.

- Ta fram regionala underlag som ger en bild av hur det går för eleverna i Göteborgsregionen som kan användas för kommunernas erfarenhetsutbyte och gemensamma kunskapsbyggande kring förskolans och skolans måluppfyllelse och kvalitetsutveckling.
- I samverkan med kommunerna följa eventuella konsekvenser av pandemin i form av utbildningstapp och kvarvarande effekter till följd av social isolering som en konsekvens av distansundervisning.

Utmaning: Näringslivsutveckling

Mark för näringsliv

Under 2021 togs en regional bild över näringslivsmark fram. Den mark som kommunerna har avsatt för näringslivsutveckling räcker inte för de förväntade regionala behoven. Insatserna under föregående verksamhetsår ledde inte fram till önskat resultat varför fokusområdet kvarstår under året 2023. Specifika insatser under året:

- Tillsammans med styrgruppen för miljö- och samhällsbyggnad och nätverket för samhällsbyggnadschefer finna lämpliga lokaliseringar av strategisk regional verksamhetsmark.

Under 2023 är även kompetensförsörjning i fokus för GR:s arbete med näringslivsutveckling. Se fokusområdet Kompetensförsörjning inom offentlig sektor och näringsliv.

Utmaning: Digital transformation

Förskolans och skolans digitalisering

Det blir mer och mer tydligt att digitaliseringen skär genom alla skikt i samhället, och den digitala transformationen innebär möjligheter att arbeta och verka på sätt som tidigare inte varit möjliga. Det blir därför av vikt att se digitaliseringen ur detta tvärgående perspektiv, det vill säga att det inte är något unikt som sker inom olika områden, utan något som skapar helt nya förutsättningar oavsett område vi verkar i.

Inom området Förskolans och skolans digitalisering utgör Skolväsendets nationella digitaliseringsstrategi en samlad vision med gemensamma målsättningar och tre fokusområden: digital kompetens, likvärdig tillgång till digitala verktyg och läresurser samt forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter. GR erbjuder insatser kopplat till implementeringen av de reviderade läroplanerna liksom det vidare arbetet med förskolans och skolans digitalisering. Det pågår också ett utvecklingsarbete kring olika systemstöd som syftar till att underlätta kommunernas arbete. Med moderna systemstöd och den nationella digitaliseringsstrategins tre fokusområden skapas reella förutsättningar för att arbeta med den digitala transformationen, det vill säga hur lärande och kunskapsutveckling kan utvecklas och förändras. Under år 2023 kommer GR särskilt att följa upp arbetet med att bidra till kommunernas insatser kopplat till förskolans och skolans digitalisering och elevernas kunskapsutveckling. Specifika insatser under året:

- Fortsatt utvecklingsarbete och förvaltning kring olika systemstöd som syftar till att underlätta kommunernas arbete med särskilt fokus på digital licenshantering och modernisering av antagningssystemet Indra.
- Fortsatt utveckling av befintliga samarbeten med olika aktörer på förskolans/skolans område kopplat till digital kompetens och digitala läresurser.
- Fortsatt utveckling och tillgängliggörande av GR:s media- och läresurstjänst.

Utmaning: Social sammanhållning och trygghet

Omställningen till god och nära vård

Utvecklingen av en nära vård pågår på lokal, regional och nationell nivå. Nära vård är inte en ny organisationsform utan handlar om förändrade arbetssätt där olika aktörer samverkar mer för individens bästa. Primärvården ska vara navet i all hälso- och sjukvård och där ingår den kommunala hälso- och sjukvården. Med en mer nära vård blir det möjligt för fler patienter med komplexa vårdbehov att få vård i det egna hemmet i stället för på sjukhus. Redan idag utför kommunerna en stor del av hälso- och sjukvården, och omställningen till nära vård innebär att alltmer hälso- och sjukvård kommer att ges i hemmet samt inom den kommunala vården och omsorgen. GR har sedan 2019 haft i uppdrag att stödja kommunerna i omställningen till en nära vård. GR:s medlemskommuner har inom ramen för statliga överenskommelserna kring god och nära vård beslutat att avsätta viss del av stimulansmedlen för detta uppdrag (2019-2022). Digitalisering och välfärdsteknik är också en förutsättning i omställningen, där GR-gemensamma initiativ är i gång, till exempel AllAgeHub och digital kompetensutveckling. Specifika insatser under året:

- Genomföra kompetensutvecklingsinsatser samt bedriva omvärldsbevakning och påverkansarbete genom de strategiska chefsnätverken.
- Bedriva forsknings- och utvecklingsarbete med fokus på hur kommunerna påverkas av omställningen.
- Stödja kommunerna i att stärka det kommunala perspektivet i omställningen.
- Utgöra en samverkansarena där kommunerna får möjlighet att samla sig och agera gemensamt, både på politisk och tjänstemannanivå.

Utveckla det förebyggande och trygghetsskapande arbetet

Förebyggande arbete | Demografiska förändringar, växande rekryteringsbehov, minskade resurser och ökade krav från medborgare ställer andra krav på socialtjänsten än tidigare. I slutbetänkandet kring en ny socialtjänstlag Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) lyfts bland annat behovet av att utveckla det förebyggande arbetet. Genom förebyggande, lätt tillgängliga och tidiga insatser kan mer ingripande satsningar skjutas upp eller i bästa fall förhindras. För att kunna motverka och förebygga sociala problem är strukturinriktade åtgärder och fysisk planering viktiga verktyg. Det sociala perspektivet behöver stärkas i samhällsplaneringen. Även inom omställningen till en nära vård lyfts att vården och omsorgen ska vara mer tillgänglig, proaktiv och förebyggande vilket innebär att resurserna kan användas bättre och räcka till fler. Kommunerna

efterfrågar mer stöd i hur detta perspektivskifte ska gå till i praktiken, särskilt i förberedelserna inför en ny socialtjänstlag (2023) som syftar till att det förebyggande perspektivet ska genomsyra verksamheten på individ-, grupp- och samhällsnivå. Även en tillgänglig socialtjänst lyfts fram, där digitalisering av tjänster och införandet av välfärdsteknik är viktiga förutsättningar. Specifika insatser under året:

- Ge stöd i det förebyggande arbetet, till exempel genom forskning och utveckling.
- Ge stöd i systematisk uppföljning.
- Ge stöd i att stärka det sociala perspektivet i samhällsplanering och samverkan mellan socialtjänst och samhällsbyggnad.

Skapa trygghet | Kommuner är centrala aktörer i arbetet vad gäller trygghetsskapande frågor och ansvarar för såväl planering, utformning och utveckling av den fysiska och sociala samhällsmiljön. Utvecklingen ställer högre krav på kommunernas insatser för att förebygga och motverka brott. Ett intensivt och gemensamt arbete behövs för att skapa ett tryggt samhälle, och i ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete behöver kommunens samtliga verksamheter samverka och på olika sätt bidra. Specifika insatser under året:

- Ge stöd i det trygghetsskapande arbetet, till exempel genom forskning och utveckling.
- Aktivt arbeta tillsammans i det nystartade centret för hedersrelaterat våld.
- Genomföra kompetensutvecklingsinsatser samt bedriva omvärldsbevakning och påverkansarbete genom de strategiska chefsnätverken.

Omställningen av arbetsmarknadspolitiken

Den pågående reformeringen av arbetsmarknadspolitiken fortsätter att påverka kommunerna på flera sätt. Under 2023 börjar en ny överenskommelse gälla mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna, vilken förväntas utgöra en fortsatt grund för hur samverkan kan och ska utvecklas samt hur olika parter ska verka inom det arbetsmarknadspolitiska området. GR ser ett behov av att fortsatt stödja kommunerna genom den strategiska samverkan som har byggts upp över tid. Syftet är att underlätta det operativa arbetet i kommunerna. Som en följd av den strategiska samverkan har den operativa samverkan utvecklats inom GR.

Att främja samverkan med fristående aktörer är ett område där GR har påbörjat initiativ för att underlätta för kommunerna. Detta utvecklingsarbete sker tillsammans med Arbetsförmedlingen. Det återstår dock behov av att fortsatt följa och stötta processen för att säkerställa samplanering och sammanhållna processer mellan berörda aktörer som utför arbetsmarknadsinsatser för individen. GR utgör en samverkansarena där kommuner men även andra samverkansparter kan samlas för informationsutbyte, samsyn och gemensamt agerande.

De förändringar som sker inom arbetsmarknadspolitiken föranleder fortsatt behov av att lyfta kommunernas perspektiv och åsikter angående utvecklingen. Specifika insatser under året:

- Verka för att underlätta det operativa arbetet i kommunerna genom den strategiska samverkansstruktur som byggts upp mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen.
- Utveckla samverkan med fristående aktörer som levererar arbetsmarknadsinsatser för individen.
- Lyfta kommunernas perspektiv och åsikter angående utvecklingen. Genom att gå samman och gemensamt driva påverkansarbete kan kommunerna utgöra en starkare röst än om de agerar enskilt.

Motverka långtidsarbetslöshet, med särskilt fokus på ungdomsarbetslöshet

Efter pandemin har arbetsmarknaden återhämtat sig och arbetslösheten sjunker. Antalet lediga platser på platsbanken är, i skrivande stund, rekordhögt. De lediga jobben återfinns inom en mängd branscher. Däremot kvarstår en hög grad av långtidsarbetslöshet och framför allt för dem som varit utan arbete i 24 månader eller mer.

Unga, upp till 25 år, med en svag konkurrenskraft på arbetsmarknaden, exempelvis de som har en kort utbildning, en funktionsnedsättning eller svaga kunskaper i svenska språket, uppgick under första halvåret till 1 514 individer inom GR:s medlemskommuner. Dessa individer löper en ökad risk för ett långvarigt utanförskap på arbetsmarknaden. I augusti 2021 började ungdomsarbetslösheten att sjunka. Många unga började studera under pandemin. Även om det är en positiv utveckling för ungdomar i stort kvarstår behovet av att särskilt fokusera på ungdomar. Det gäller främst dem som av olika orsaker bedöms ha en svagare ställning på arbetsmarknaden som en följd av en funktionsnedsättning, att de är utomeuropeiskt födda eller inte fullföljt gymnasiestudierna.

Att undvika långtidsarbetslöshet är viktigt för såväl samhälle som individ. Att ungdomar drabbas av långtidsarbetslöshet kan få särskilt negativa konsekvenser. För att skapa effektiva insatser behövs en helhetssyn och individsamverkan. Specifika insatser under året:

- Stödja kommunerna i utvecklingen av insatser för att personer ska komma i arbete, bland annat genom jobbspår, validering, utbildning och omställning.
- Verka för att stimulera förebyggande insatser, exempelvis för att unga ska fullfölja sina studier och därmed få en starkare ställning på arbetsmarknaden.
- Som samverkansarena stödja utvecklingen av intern samverkan inom kommunen, samt med andra aktörer som arbetar med målgruppen.

Utmaning: Klimat och miljö

Öka takten i klimatomställningen och klimatanpassningen

Minskade utsläpp och avfallsminimering | Klimatfrågan är brådskande och regionen står inför stora utmaningar i arbetet för att radikalt minska utsläppen av växthusgaser. Under året kommer GR att arbeta aktivt på flera sätt. Med stöd av bland annat finansiering från Västra Götalandsregionen (VGR) kommer fokus ligga på följande specifika insatser:

- Driva på processer för minskade utsläpp av växthusgaser genom att ta fram och aktivt sprida kunskapsunderlag.
- Ge stöd och kunskap kring klimataspekter i upphandling, cirkulär ekonomi och fortsatt arbete med den regionala avfallsplanens tyngsta mål: avfallsminimering.
- Fortsätta arbetet med att samordna kommunernas insatser kopplat till kraftsamlingen Klimat 2030 samt växla upp relevanta delar till en regional nivå.
- Arbeta aktivt för att stärka kopplingen mellan klimatet, den fysiska planeringen och transportinfrastrukturen.

Klimatanpassning | Ett klimat i förändring gör att vi även behöver arbeta med åtgärder för att anpassa samhället till de klimatförändringar vi redan ser och dem vi inte kan förhindra i framtiden.

Specifika insatser under året:

- Arbeta för samverkan över sektors- och verksamhetsgränser för multifunktionella klimatanpassningslösningar som både stärker klimatanpassning i den byggda miljön och bidrar till socialt hållbara samhällen.

Övrig uppföljning

Utöver de elva fokusområdena kommer Göteborgsregionen (GR) att särskilt följa ytterligare några verksamheter under 2023.

Dotterbolag

Förbundsstyrelsen ska löpande ha uppsikt över GR:s verksamhet. Utöver detta har styrelsen även en så kallad förstärkt uppsiktsplikt över koncernens bolag. Detta innebär att förbundsstyrelsen årligen ska pröva om bolagens verksamhet har varit förenlig med ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Internationella skolan i Göteborgsregionen (ISGR)

ISGR är ett aktiebolag som ägs helt av GR. Skolan startade 1997 i samverkan mellan de 13 medlemskommunerna, regionens näringsliv och universitet. Lokalfrågan har under många år varit ett utvecklingsområde. Ur ett ägarperspektiv är den fortfarande central att följa under 2023. Under året följs processen inför bygget av nya lokaler på Guldheden.

Gryning Vård

Gryning Vård är ett aktiebolag som bildades 2001 och ägs av de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland. Göteborgsregionen (GR) äger 54 procent och bolaget är idag landets största inom HVB (hem för vård och boende). Gryning Vård har tidigare genomgått en omställningsfas för att anpassa verksamheten och kunna möta kommunernas behov. En översyn av styrdokumentet för bolaget görs under 2022-2023, och GR följer vidare bolagets utveckling.

Organisationer som GR transfererar medel till

GR transfererar medel till flera organisationer. Under 2023 kommer några av dem att följas särskilt.

Urban Futures

GR är sedan tio år en av flera aktörer bakom Urban Futures (före detta Mistra Urban Futures), ett internationellt centrum som sammanför forskare och praktiker i praktisk forskning inom hållbar stadsutveckling. Under 2023 kommer ett av områdena som beforskas att vara hur man uppnår en effektiv organisering och styrning för klimatomställning och klimatanpassning.

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation (Västkom)

Västkom är en sammanslutning av kommunalförbunden i Västra Götaland. Uppdraget är att företräda och samordna kommunernas intressen på en regional nivå. Under 2023 kommer GR att fortsätta följa Västkoms arbete med Färdplan Nära vård och Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM). Programmet FVM nystartar under hösten 2022. Tillsammans med leverantören har VGR enats om ny tidplan som sträcker sig till 2026, då systemet ska vara implementerat i hela länet.

Business Region Göteborg och Göteborg & Co

Samverkansavtalen med Business Region Göteborg (BRG) respektive Göteborg & Co anger hur GR ska interagera med bolagen och inom vilka områden som samverkan är aktuell. Områdena följs upp kontinuerligt under året genom den mötesstruktur som är lagd på politisk nivå (presidie-möten) och tjänstepersonsnivå. Särskilt viktigt att följa upp under 2023 är det fortsatta arbetet med kompetensförsörjning.

Politisk organisation

I september 2021 fattade förbundsfullmäktige beslut om ny politisk organisation för GR som träder i kraft 1 januari 2023, efter en utredning genomförd på uppdrag av förbundsstyrelsen. Under 2023 följs införandet av den nya politiska organisationen.

Påverkan regionalt, nationellt och internationellt

Enligt GR:s förbundsordning ska verksamheten bidra till att stärka Göteborgsregionen regionalt, nationellt och internationellt. Under 2023 görs detta inom flera områden.

Regionalt

I Västra Götalandsregionen lyfter GR in storstadsregionens perspektiv i frågor som rör fysisk planering, kollektivtrafik, klimat, hälso- och sjukvård, utbildning samt integration. VGR är en viktig samarbetspartner som GR driver många utvecklingsarbeten tillsammans med. Under 2023 följer GR särskilt arbetet kring vårdsamverkan. GR:s samverkan med VGR inom ramen för den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är en viktig arena för utvecklingsarbetet. Dessutom bidrar GR in i den regionala och nationella infrastrukturplaneringen.

Nationellt

GR är en självklar part i nationella sammanhang och samarbetar med aktörer som SKR, Socialstyrelsen, Skolverket och Utbildningsdepartementet. Under 2023 fokuseras arbetet bland annat på att lyfta kommunernas roll som huvudman för hälso- och sjukvård. Kommunerna har samma behov av nationella medel och stöd som regionerna, eftersom de idag utför cirka 25–30 procent av landets hälso- och sjukvård. Detsamma gäller kommunernas roll och styrka som aktör i arbetsmarknadspolitiken med särskilt fokus på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Även detta påverkansarbete fortsätter under 2023. Under 2023 kommer fortsatta insatser att göras för att etablera Kompetensnavet som en nationell modell för kompetensomställning.

Internationellt

Många projekt och insatser finansieras med EU-medel. Under 2023 fortskrider GR:s kompetenssatsning för att stödja kommunernas EU-arbete och öka deras kapacitet att dra nytta av tillgängliga medel, såväl strukturfonder som sektorsprogram 2021–2027. Vidare går programperioden in i ett skede där strukturfonder blivit sökbara, och där det under 2023 kommer sjösättas ett antal nya EU-projekt. I påverkansarbetet är det viktigt att gemensamt föra fram och agera utifrån storstadsregionens behov, inte minst i framtagandet av utlysningssplaner och arbetsprogram för de kommande åren. Viktigt är också att påvisa synergier mellan den regionala utvecklingsstrategin (RUS) samt EU:s fonder och program.

Övrigt

Kultur

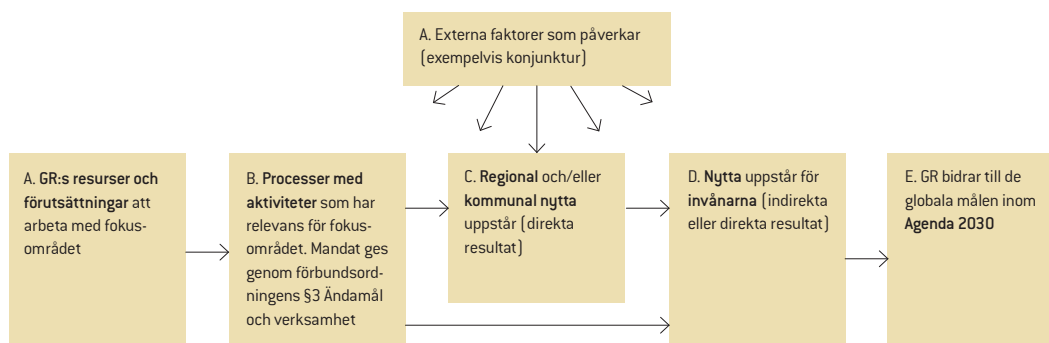
Förbundsstyrelsen beslutade i december 2021 att ge GR ett samordningsuppdrag rörande kulturfrågor. Under 2023 fortsätter processen med att införliva det befintliga nätverket som kommunerna har för kultur- och fritidschefer i GR.

Struktur för uppföljning av fokusområdena

Fokusområdena följs upp och analyseras med en gemensam struktur. I uppföljningen beskrivs fokusområdet utifrån en logisk kedja i fem steg (se figur nedan).

För att åstadkomma ett lärande i organisationen involverar uppföljnings- och analysarbetet olika parter (till exempel beredningsansvariga för beredningsgrupperna, analytiker samt representanter i GR:s nätverk).

Uppföljningen och analysen sammanställs i delårsrapporten i augusti och i årsredovisningen för 2023. Eventuella avvikelser tas upp i delårsrapporten i april. Utöver detta följs den ekonomiska utvecklingen månadsvis och rapporteras till förbundsdirektören samt GR:s förbundsledningsgrupp.

Figuren beskriver fokusområdet som en logisk kedja i fem steg.

Utgångspunkter i uppföljnings- och analysarbetet

A. Förutsättningar

För att bedöma arbetet inom ett fokusområde är det relevant att titta på vilka förutsättningar som funnits under året.

B. Processer och aktiviteter

Det är relevant att skapa sig en övergripande uppfattning om vilka processer och aktiviteter som genomförts samt deras kvalitet.

C. Regional och/eller kommunal nytta

En stor del av GR:s verksamhet handlar om att skapa regional och/eller kommunal nytta. I analysarbetet beskriver vi vilken nytta som ska skapas inom fokusområdet och sedan söker vi efter tillförlitliga tecken på att denna nytta faktiskt uppstår.

D. Nyttan för invånarna

GR arbetar för att stärka kommunernas förutsättningar att möta invånarnas behov. Det innebär att den förväntade nyttan för invånarna är beroende av hur en annan organisation agerar (till exempel skolan eller äldreomsorgen). Det betyder att nyttan för invånarna sällan kan sägas vara

direkt skapad av GR:s aktiviteter. Situationen för Göteborgsregionens invånare är ändå relevant i analysarbetet, eftersom kunskapen kan användas för att vidareutveckla GR:s stöd till kommunerna.

E. Agenda 2030

Hur Göteborgsregionen utvecklas när det gäller de globala målen inom Agenda 2030 är beroende av en mängd faktorer, till exempel konjunktur, lagstiftning och andra offentliga aktörers agerande. I uppföljnings- och analysarbetet ska GR följa utvecklingen för de mål som har relevans för fokusområdet. Detta kan ge kunskap om hur stödet till kommunerna bör utformas.

Bilden visar de globala målen inom Agenda 2030.

Detaljbudget 2023

God ekonomisk (kommunal) hushållning

Enligt kommunallagen ska kommunalförbund ha en god ekonomisk hushållning samt ta fram mål och riktlinjer för hur detta ska uppnås. Göteborgsregionen (GR) bestämmer själv hur dessa ska formuleras, eftersom god ekonomisk hushållning inte är förtydligad i lagen. Lagrådsremissen skriver att det handlar om att:

”... på olika sätt skapa goda förutsättningar för att i ett mer långsiktigt perspektiv klara den kommunala verksamheten och ekonomin, även om det uppstår olika typer av störningar.”

Begreppet god ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner. Dels handlar det om att hushålla i tiden, dels om att hushålla över tiden. Detta betyder att ekonomin ska vägas mot verksamhetens behov på både kort och lång sikt.

Dessutom har begreppet god ekonomisk hushållning både ett verksamhetsperspektiv och ett finansiellt perspektiv. Verksamhetsperspektivet betyder att GR måste bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det måste finnas ett klart samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter. Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar.

GR:s riktlinjer för god ekonomisk hushållning

GR har tagit fram riktlinjer och mål som anger ambitionsnivån för den egna finansiella ställningen och utvecklingen.

GR:s verksamheter ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för medlemskommunerna.

Verksamheten och kostnaderna ska kontinuerligt utvärderas och omprövas.

GR ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån förbundets reglementen, riktlinjer och beslut.

GR ska främja och följa upp att verksamheterna kontinuerligt utvecklar kvaliteten.

Tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt.

GR ska ha ett fullgott och genomtänkt försäkringsskydd samt ha klara regler för hur risker ska hanteras.

Det ska finnas tydliga regler och riktlinjer för finansförvaltningen.

GR ska eftersträva en välskött ekonomi där all verksamhet bedrivs i en anda av god ekonomisk hushållning och enligt förbundsfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar.

Förbundsfullmäktiges beslut om budgeten är överordnat verksamheten. Vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för verksamhetens totala utrymme.

GR:s olika avdelningar ska se till att verksamhetens innehåll och omfattning är anpassad till budgeten och den strategiska inriktningen.

Vid hantering av befarade eller konstaterade budgetavvikelser är avdelningarna skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att styra verksamheten mot en budget i balans.

Den totala sjukfrånvaron för GR:s medarbetare ska hållas på en fortsatt låg nivå.

Sjukfrånvaron ska understiga 3,5 procent på helåret.

GR:s finansiella mål

Enligt kommunallagen ska ekonomin vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet är en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Detta betyder att GR inte bör förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov.

GR:s övergripande finansiella mål för ekonomin är följande:

GR ska redovisa ett genomsnittligt positivt ekonomiskt resultat över en femårsperiod.

Intäkterna ska överstiga kostnaderna.

Det egna kapitalet ska inte understiga den årligt beräknade nivån.

Långsiktigt ska det egna kapitalet vara större än skulderna, inklusive pensionsskulden.

Soliditeten inklusive pensionsskulden ska vara positiv.

Den sammanlagda nettolåneskulden ska inte öka.

GR:s investeringar ska finansieras med egna medel.

Uppföljning och återkoppling

GR följer kontinuerligt upp om verksamheten lever upp till riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning. Under året tas följande rapporter fram:

- Två delårsrapporter. Dels för perioden januari till och med april, dels för perioden januari till och med augusti, inklusive helårsprognoser.
- Årsredovisning med resultat och bokslut.

Utöver detta tas lägesrapporter fram för varje månad. Dessa är enklare till sin natur och omfattar inte helårsprognoser. Dessutom ska medarbetare som har ett verksamhetsansvar kontinuerligt följa upp och rapportera förändrade förutsättningar och avvikelser från plan och budget. Om förutsättningarna förändras under året kan beslut om justeringar inom ramen för budgeten tas enligt delegering av verksamhetsansvaret.

GR är en lärande organisation. Omvärldsbevakning, analys, planering och återkoppling samt internkontroll är processer som berör alla inom organisationen. GR:s chefer ansvarar för att motivera och engagera medarbetare i dessa processer. Cheferna ska dessutom ta fram relevanta underlag till GR:s politiker som har ansvar för styrning och tillsyn.

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppfylld ska minst hälften av de verksamhetsmässiga målen och samtliga av de finansiella vara uppfyllda för helåret.

Likt tidigare år finns inga mål identifierade för GR-koncernen. GR avvaktar resultat och praxis kopplat till den nu genomförda statliga utredningen och ambitionen är att under år 2023 arbeta fram gemensamma mål för koncernen i nära samverkan med GR:s dotterbolag.

Detaljbudget

För att skapa stabilitet i verksamheten behöver GR ha ett positivt resultat. Budgeten är en ram som anger vilka resurser som finns för att skapa bästa möjliga verksamhet. För att uppnå en god ekonomistyrning behöver ekonomin vara integrerad med styrningen av verksamheten. Inom GR är ansvaret decentraliserat och budget-, personal- och verksamhetsansvar tätt sammanknutna. Chefer och medarbetare ges tillit att nå förväntade resultat, utifrån ett tydligt uppdrag och uttalade mål.

Tabell 1. Resultatbudget 2022–2023, tkr.

RESULTATBUDGET	2022	2023
Verksamhetens intäkter	419 759	433 136
varav årsavgifter avsedda för GR:s verksamhet	48 659	49 591
varav årsavgifter transfererade till andra regionala organisationer	27 583	27 282
Verksamhetens kostnader	-416 817	-433 597
Avskrivningar	-2 842	-1 339
Verksamhetens nettokostnader	100	-1 800
Skatteintäkter/Generella statsbidrag och utjämnings		
Verksamhetens resultat	100	-1 800
Finansiella intäkter	650	1 000
Finansiella kostnader		
Resultat efter finansiella poster	750	-800
Extraordinära poster	-	-
Årets resultat	750	-800

Resultatbudget

Resultatbudgeten är en sammanställning över de kostnader och intäkter GR räknar med under kommande verksamhetsår. Budgeten för år 2023 är underfinansierad och GR:s budgeterade resultat beräknas uppgå till -800 tkr, se vidare under rubriken Användning av eget kapital på föregående sida.

Användning av eget kapital

Detaljbudgeten för kommande år är underfinansierad eftersom GR planerar att fortsätta att nyttja en del av det egna kapitalet med hänvisning till synnerliga skäl och god finansiell ställning. Under 2023 ska Gymnasieantagningens IT-system INDRA fortsätta att utvecklas. För detta arbete beräknas 1 700 tkr av det egna kapitalet att användas under året. Summan kommer att räknas av de medel som sedan tidigare är öronmärkta, enligt beslut i samband med årsredovisningen för 2017 (dnr: 2017-00122).

GR:s övriga verksamheter beräknas få ett resultat på +900 tkr 2023. Detta som ett led i god ekonomisk hushållning men även för att kunna stå finansiellt starkare inför den prognosticerade lågkonjunkturen. Sammanfattningsvis planerar således GR att nyttja eget kapital om sammanlagt 800 tkr under 2023.

GR:s egna kapital kommer även efter dessa insatser att överstiga den identifierade miniminivån. Per den 31 december 2022 bedöms det egna kapitalet uppgå till ungefär 47 000 tkr och den bedömda lägstanivån ligger på 35 600 tkr. Efter att det egna kapitalet tagits i anspråk på det sätt som beskrivs ovan, ligger nivån på det egna kapitalet fortfarande över den bedömda lägsta nivån. Därför ställs inga krav på en återställning under kommande år.

Ekonomisk balans kommer under 2023 att mätas och följas upp gentemot beslutad budget, i enlighet med GR:s riktlinjer för en god ekonomisk hushållning.

Balansbudget och nyckeltal

GR använder sig av nyckeltalen soliditet och likviditet för att säkerställa den finansiella ställningen på kort och lång sikt.

Soliditet definieras här som eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

Soliditeten anger den finansiella ställningen på lång sikt, vilket betyder att den visar vilken beredskap GR har att möta oförutsedda händelser, till exempel framtida resultatförsämringar.

Likviditet definieras här som förhållandet mellan omsättningstillgångar (exklusive varulager) och kortfristiga skulder. Kassalikviditeten visar vilken beredskap som finns för att klara de löpande betalningarna.

Tabell 2. Balansbudget 2022–2023, tkr.

BALANSBUDGET	22-12-31	23-12-31
TILLGÅNGAR		
A. Anläggningstillgångar	20 870	37 590
I. Immateriella anläggningstillgångar	1 336	18 661
II. Materiella anläggningstillgångar	804	200
III: Finansiella anläggningstillgångar	18 730	18 730
B. Bidrag till infrastruktur	-	-
C. Omsättningstillgångar	229 560	245 250
I. Förråd m.m.	18 393	40 000
II. Fordringar	45 622	35 250
III. Kortfristiga placeringar	-	-
IV. Kassa & Bank	165 545	170 000
S:A TILLGÅNGAR	250 430	282 840
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER		
A. Eget kapital	47 077	47 600
I. Årets resultat	750	-800
II. Resultatutjämningsreserv		
III. Övrigt eget kapital	46 327	48 400
B. Avsättningar	-	-
C. Skulder	203 353	235 240
I. Långfristiga skulder	-	-
II. Kortfristiga skulder	203 353	235 240
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER	250 430	282 840
Soliditet	18,8%	13,1%
Likviditet (kassalikviditet)	112,9%	104,3%

Medlemskommunernas årsavgifter

Medlemskommunernas årsavgifter utgör cirka 18 procent av GR:s samlade intäkter 2023. Reserverande del av intäkterna (82 procent) består av flera olika finansieringskällor, till exempel staten, EU, Västra Götalandsregionen samt medlemskommunerna genom olika samverkansavtal. GR:s verksamhet anpassas till erhållen finansiering.

Årsavgiften för 2023 baseras på befolkningens storlek den 31 december 2021. Enligt SCB:s statistik uppgick då antalet invånare i Göteborgsregionen till 1 058 278, vilket är en ökning med 8 686 invånare jämfört med året innan.

GR sänkte årsavgiften inför år 2022 från 75,52 kronor per invånare till 72,64 kronor per invånare. Befolkningsutvecklingen inom Göteborgsregionen påvisar en ökning på 0,8 procent jämfört med föregående år. Detta är dock nästan en halvering av de senaste årens befolkningstillväxt.

Tabell 3. Årsavgiftens fördelning per kommun 2022–2023, (tkr)

KOMMUN	2022	2023
Ale	2 315	2 335
Alingsås	3 022	3 040
Göteborg	42 353	42 680
Härryda	2 778	2 833
Kungsbacka	6 169	6 196
Kungälv	3 418	3 506
Lerum	3 125	3 153
Lilla Edet	1 037	1 054
Mölnadal	5 078	5 081
Partille	2 870	2 871
Stenungsund	1 964	2 002
Tjörn	1 173	1 185
Öckerö	940	937
Summa	76 242	76 873

Organisationer som GR transfererar till

Av den totala årsavgiften till GR, som 2022 uppgår till 76 873 tkr, beräknas 35 procent (eller 25,77 kronor per kommuninvånare) att transfereras vidare till andra regionala organisationer.

Business Region Göteborg (BRG) är ett aktiebolag som är helägt av Göteborgs Stad. Uppdraget är att bidra till hög sysselsättning, investeringar och ett diversifierat näringsliv i Göteborgsregionens medlemskommuner. BRG och GR har sedan länge ett nära samarbete kring näringslivsutveckling som regleras i ett samverkansavtal.

Göteborg & Co är ett aktiebolag helägt av Göteborgs Stad. Göteborg & Co ska vara en, i internationell jämförelse, ledande samverkansplattform för destinationsutveckling. Samarbetet mellan Göteborg & Co och GR regleras i ett samverkansavtal som senast uppdaterades 2019.

Centre for Sustainable Urban Futures är ett internationellt forsknings- och kunskapscentrum som arbetar med hållbar stadsutveckling. Alla projekt som genomförs drivs tillsammans av praktiker och forskare. GR är en av åtta partnerorganisationer.

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation (Västkom) är en sammanslutning av kommunalförbunden i Västra Götaland. Uppdraget är att företräda och samordna kommunernas intressen på en regional nivå.

Västkuststiftelsen är en stiftelse vars huvudmän är Västra Götalandsregionen, Region Halland och GR. Uppdraget är att bevara och vårda den västsvenska naturen och stimulera friluftslivet.

Tabell 4. Transfereringar 2022–2023, (tkr)

ORGANISATION	2022	2023
BRG	20 000	20 000
Göteborg & Co	1 100	1 100
Urban Futures	400	400
Västkom	1 975	1 975
Västkuststiftelsen	4 108	3 807
Totalt	27 583	27 282

Gothenburgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Protokoll 2022-12-13, kl. 18.00-18.58

Göteborgsregionens kommunalförbund

Plats: Ullevi Restaurang och Konferens, Göteborg

§ 176. Verksamhetsövergång Validering Väst till Västra Götalandsregionen

Diarienummer: 2022-00101

Beslut

Godkänns att verksamheten Validering Väst överförs från Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) till Västra Götalandsregionen (VGR).

Sammanfattning av ärendet

Förbundsstyrelsen har beslutat om verksamhetsövergång avseende Validering Väst till VGR. Beslutet har överklagats bl.a. med hänsyn till att det är en principiell fråga som ska beslutas i fullmäktige. För att minska risken att verksamhetsövergången inte kan genomföras, föreslås att förbundsstyrelsen föreslår förbundsfullmäktige att bekräfta förbundsstyrelsens beslut.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Förbundsstyrelsens beslut om verksamhetsövergång av Validering Väst den 14 juni 2022 (§ 400) med tjänsteskrivelse och beslutsunderlag

Bilaga 2: Regionutvecklingsnämndens beslut den 17 juni 2022 (§ 109)

Bilaga 3: Förvaltningsrättens föreläggande den 7 september 2022 i mål 8044-22 med överklagandet

Bilaga 4: Förbundsstyrelsens svar på överklagandet, den 30 september 2022

Skickas till

Medlemskommunerna

VGR

Förvaltningsrätten

**GÖTEBORGS
REGIONEN**

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Maria Elisabet Pernilla Övermark

Date: 2022-12-14 14:02:37

BankID refno: cda206aa-7e11-46a2-840e-2a62c5eed4cb

Ordförande förbundsfullmäktige: Pernilla Övermark

Signed by: JONAS RANSGÅRD

Date: 2022-12-14 14:11:07

BankID refno: 6817cc22-4811-4f59-91b3-b42688dd2ac2

Fullmäktigeledamot: Jonas Ransgård

Signed by: RONNIE BRYNGELSSON

Date: 2022-12-14 13:56:35

BankID refno: 84e46ef8-cb2b-43f9-9fe1-87d9d49f9f3f

Ronnie Bryngelsson

Verksamhetsövergång Validering Väst till Västra Götalandsregionen

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsfullmäktige att godkänna att verksamheten Validering Väst överförs från Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) till Västra Götalandsregionen (VGR).

Sammanfattning av ärendet

Förbundsstyrelsen har beslutat om verksamhetsövergång avseende Validering Väst till VGR. Beslutet har överklagats bl.a. med hänsyn till att det är en principiell fråga som ska beslutas i fullmäktige. För att minska risken att verksamhetsövergången inte kan genomföras, föreslås att förbundsstyrelsen föreslår förbundsfullmäktige att bekräfta förbundsstyrelsens beslut.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Förbundsstyrelsens beslut om verksamhetsövergång av Validering

Väst den 14 juni 2022 (§ 400) med tjänsteskrivelse och beslutsunderlag

Bilaga 2: Regionutvecklingsnämndens beslut den 17 juni 2022 (§ 109)

Bilaga 3: Förvaltningsrättens föreläggande den 7 september 2022 i mål 8044–22 med överklagandet

Bilaga 4: Förbundsstyrelsens svar på överklagandet, den 30 september 2022

Bilaga 5: Protokollsutdrag förbundsstyrelsen 2022-11-25

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Bakgrund och syfte

Förbundsstyrelsen beslutade den 14 juni 2022, § 400, att under förutsättning att VGR fattar motsvarande beslut godkänna att verksamheten Validering Väst överförs från GR till VGR. Regionutvecklingsnämnden i VGR har den 17 juni 2022, § 109, beslutat ställa sig bakom verksamhetsövergången.

Förbundsstyrelsens beslut har överklagats till förvaltningsrätten, bl.a. med hänvisning till att ärendet är av sådan principiell betydelse att beslutet måste fattas i fullmäktige.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Jan Persson, jurist

Datum: 2022-10-21, Diarienummer: 2022-00101

Av 9 kap. 2 § kommunallagens följer att kommunallagens övriga regler gäller även för kommunalförbund om inget annat anges. Enligt 5 kap. 1 § kommunallagen ska fullmäktige besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Förbundsordningen innehåller ingen motsvarande reglering om vilka beslut som ska fattas i fullmäktige. Däremot står det i förbundsstyrelsens reglemente att förbundsfullmäktige är högsta beslutande organ för GR och beslutar om verksamhetsinriktning och budget, årsredovisning samt i ärenden av principiell beskaffenhet eller större vikt för förbundet.

Förbundsstyrelsen har i svar på överklagandet argumenterat för att en överföring av verksamheten vid Validering Väst inte bör betraktas vara av principiell beskaffenhet eller av större vikt, med hänsyn till att verksamheten finansieras av VGR, inte överlämnats av medlemskommunerna och är av begränsad omfattning i förhållande till GR:s övriga verksamhet.

Bedömning

Frågan, om en överföring av Validering Väst till VGR är en principiell fråga eller av större vikt för förbundet, kommer nu att prövas av förvaltningsrätten. Skulle förvaltningsrätten finna att så är fallet hindras därmed en verkställighet av beslutet. Om förvaltningsrättens dom dröjer och beslutet upphävs, innebär ett verkställande av överföringen att verkställigheten ska rättas i den utsträckning som det är möjligt eller alternativt fattas nytt beslut. Oavsett utgång kan också förvaltningsrättens dom överklagas och om kammarrätten meddelar prövningstillstånd kan rådande osäkerhet när det gäller beslutets giltighet bli långvarig.

För att minska risken att verksamhetsövergången inte kan genomföras, föreslås att förbundsstyrelsen föreslår förbundsfullmäktige att bekräfta förbundsstyrelsens beslut. Ett sådant beslut skapar ökad trygghet vid genomförandet av verksamhetsövergången som avses ske den 31 december 2022.

Även detta beslut kan komma att överklagas, men det förstärker sannolikheten att beslutet klarar en prövning i domstol.

Gitte Caous
Förbundsdirektör

Jan Persson
Jurist

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Jan Persson, jurist

Datum: 2022-10-21, Diarienummer: 2022-00101

Skickas till

Medlemskommunerna

VGR

Förvaltningsrätten

Protokollsutdrag

§ 441. Verksamhetsövergång Validering Väst till Västra Götalandsregionen

Diarienummer: 2022-00101

Beslut

Förbundsfullmäktige föreslås besluta att godkänna att verksamheten Validering Väst överförs från Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) till Västra Götalandsregionen (VGR).

Sammanfattning av ärendet

Förbundsstyrelsen har beslutat om verksamhetsövergång avseende Validering Väst till VGR. Beslutet har överklagats bl.a. med hänsyn till att det är en principiell fråga som ska beslutas i fullmäktige. För att minska risken att verksamhetsövergången inte kan genomföras, föreslås att förbundsstyrelsen föreslår förbundsfullmäktige att bekräfta förbundsstyrelsens beslut.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1: Förbundsstyrelsens beslut om verksamhetsövergång av Validering Väst den 14 juni 2022 (§ 400) med tjänsteskrivelse och beslutsunderlag
- Bilaga 2: Regionutvecklingsnämndens beslut den 17 juni 2022 (§ 109)
- Bilaga 3: Förvaltningsrättens föreläggande den 7 september 2022 i mål 8044-22 med överklagandet
- Bilaga 4: Förbundsstyrelsens svar på överklagandet, den 30 september 2022

Skickas till

Medlemskommunerna
VGR
Förvaltningsrätten

Vid protokollet:

Gunnel Rydberg
Sekreterare

Justeras:

Axel Josefson
Ordförande

Marina Johansson
Justerare

Protokollsutdrag

§ 400. Verksamhetsövergång Validering Väst till Västra Götalandsregionen

Diarienummer: 2022-00101

Beslut

Under förutsättning att Västra Götalandsregionen (VGR) fattar motsvarande beslut godkänner förbundsstyrelsen att verksamheten Validering Väst överförs från Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) till VGR.

Sammanfattning av ärendet

Validering Väst är sedan 2012 en enhet inom GR:s avdelning för arbetsmarknad och social välfärd med uppdraget att i samverkan med arbetsmarknadens parter och branscher arbeta för att stödja tillkomsten av ett behovsstyrt valideringsutbud i Västra Götaland.

Validering Väst arbetar länsövergripande och finansieras idag främst via ett årligt verksamhetsbidrag från VGR på för närvarande 4 mkr. Mot bakgrund av detta samt utifrån att VGR i högre grad än GR bedöms ha de resurser som behövs för att stärka Validering Väst i förhållande till länets 49 kommuner föreslås en överföring av verksamheten från GR till VGR.

Underhandsdiskussioner visar att såväl VGR som medarbetarna inom Validering Väst ser positivt på en verksamhetsövergång från GR till VGR. Verksamhetsövergången förutsätter att både GR och VGR fattar motsvarande beslut.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Beskrivning av Validering västs uppdrag och strategi

Bilaga 2: BHU-beslut - stödstruktur validering

Bilaga 3: Slutrapport från arbetsgruppen kring stödstruktur för validering

Skickas till

Medlemskommunerna

VGR

Vid protokollet:

Gunnel Rydberg

Förbundssekreterare

Protokoll 2022-06-14
Göteborgsregionens kommunalförbund
Plats: Elite Park Aveny Hotell, Göteborg

Justeras:

Axel Josefson
Ordförande

Miguel Odhner
Justerare

Verksamhetsövergång Validering Väst till Västra Götalandsregionen

Förslag till beslut

Under förutsättning att Västra Götalandsregionen (VGR) fattar motsvarande beslut föreslås förbundsstyrelsen godkänna att verksamheten Validering Väst överförs från Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) till VGR.

Sammanfattning av ärendet

Validering Väst är sedan 2012 en enhet inom GR:s avdelning för arbetsmarknad och social välfärd med uppdraget att i samverkan med arbetsmarknadens parter och branscher arbeta för att stödja tillkomsten av ett behovsstyrt valideringsutbud i Västra Götaland.

Validering Väst arbetar länsövergripande och finansieras idag främst via ett årligt verksamhetsbidrag från VGR på för närvarande 4 mkr. Mot bakgrund av detta samt utifrån att VGR i högre grad än GR bedöms ha de resurser som behövs för att stärka Validering Väst i förhållande till länets 49 kommuner föreslås en överföring av verksamheten från GR till VGR.

Underhandsdiskussioner visar att såväl VGR som medarbetarna inom Validering Väst ser positivt på en verksamhetsövergång från GR till VGR. Verksamhetsövergången förutsätter att både GR och VGR fattar motsvarande beslut.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Beskrivning av Validering västs uppdrag och strategi

Bilaga 2: BHU-beslut - stödstruktur validering

Bilaga 3: Slutrapport från arbetsgruppen kring stödstruktur för validering

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Bakgrund och syfte

Valideringsverksamheten i Göteborgsregionen startades 1998 i projektform inom Kunskapslyftet. År 2001 inrättades Valideringscentrum som en enhet inom Vuxenutbildningsförvaltningen i Göteborg med LO, TCO, Svenskt Näringsliv och Företagarna som anknutna samarbetsparter och med stöd av Europeiska socialfonden. År 2004 överfördes verksamheten till GR som bildade dotterbolaget Meritea AB. 1 januari 2012 avvecklades bolaget och

valideringsverksamheten överfördes till GR i form av enheten Validering Väst inom avdelning arbetsmarknad och social välfärd.

Valideringsverksamheten har under årens lopp till stora delar skett på uppdrag av och med medel från VGR. Uppdraget har under åren inneburit att i samverkan med arbetsmarknadens parter och branscher arbeta för att stödja tillkomsten av ett behovsstyrt valideringsutbud i Västra Götaland med god kvalitet samt hög tillgänglighet med både regional och nationell förankring. Arbetet har resulterat i utveckling av valideringsmodeller inom olika yrkesområden som vård- och omsorg, detaljhandeln, bygg, måleri, med flera. Uppdraget är länsgemensamt.

Verksamhetsflytten bedöms göra verksamheten mer tydlig och begriplig för samverkansparter samt att Validering Väst i ännu större utsträckning kan ägna sig åt operativa insatser kopplade till uppdraget från VGR i samarbete med kommunerna. Exempel på kommande insatser:

- Stöd till kommunerna i samband med kommande proposition med skallkrav att erbjuda inledande kartläggning och validering till alla elever som söker till vuxenutbildning
- Stöd och struktur kopplat till den pågående omställningen på arbetsmarknaden gällande elektrifiering och digitalisering.
- Ökat samarbete med andra regioner för nationell förankring och påverkansarbete i valideringsfrågor.

Verksamhetsövergången

GR är en av fyra delregioner i länet med uppdrag för 13 kommuner. VGR som har sitt uppdrag i hela länet finansierar idag Validering Väst samt bedöms ha de resurser som behövs för att stärka Validering Väst i förhållande till länets 49 kommuner.

Enheten Validering Väst omfattar idag en enhetschef, två månadsanställda medarbetare, en timanställd medarbetare och två externa konsulter. Vid en verksamhetsövergång från GR till VGR skulle hela enheten flyttas över till VGR. VGR ser positivt på en verksamhetsövergång och det finns heller inga motsättningar hos medarbetarna inom Validering Väst, utan de är villiga att följa med till VGR. En riskanalys har genomförts i samråd med berörda medarbetare, som också har fått information kring vad som gäller vid verksamhetsövergång utifrån LAS och SKR:s vägledning. Inga risker har lyfts gällande personalen.

Tidplan

- 2022-04-25 Information till lokala fackliga organisationer
- 2022-04-27 Förslag till beslut - Förbundsledningsgruppen
- 2022-05-04 Förslag till beslut - APT Validering Väst
- 2022-05-30 Förslag till beslut – Förbundsstyrelsens presidium

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Linda Angborn, HR-strateg

Datum: 2022-05-19, Diarienummer: 2022-00101

- 2022-05-31 Facklig samverkan – CSG
- 2022-06-14 Beslut i förbundsstyrelsen
- 2022-06-17 Beslut hos i Regionutvecklingsnämnden, VGR
- 2022-09-xx Inrangeringsförhandlingar mellan fackförbund och VGR
- 2022-12-31 Verksamhetsövergång från GR till VGR

Bedömning

Under förutsättning att VGR fattar beslut kring att ta emot valideringsverksamheten står förbundsledningsgruppen på GR bakom ett beslut kring verksamhetsövergång. Avväganden har gjorts och en risk som har lyfts är befarad minskad tillgång till valideringsstöd för kommunerna om verksamheten flyttas till VGR och mindre möjligheter för kommunerna att påverka verksamheten. I samband med verksamhetsövergången ses därför kommunalförbundens roll i Validering Västs styrgrupp över. Ambitionen är att stärka kommunalförbundens möjlighet att påverka verksamhetsplanen.

Frågan har även varit uppe i Västgruppen den 30 mars och ledningsråd VGK den 20 april, och det finns inget som tyder på att detta skulle innebära en försämring för kommunerna, snarare tvärt om utifrån ovan.

Gitte Caous
Förbundsdirektör

Lena Holmlund
Avdelningschef, Arbetsmarknad och social välfärd

Skickas till

Medlemskommunerna
VGR

Validering Väst, en del av kompetensplattform Västra Götaland

**Fler valideringar med bra kvalitet
inom Västra Götaland**

**Regional motor
Västra Götaland**

Samordna
Nationell förankring
Kvalitetssäkring
Metodstöd
Kompetensöverföring
Information/Mäklare
Rådgivning/Support

Valideringsportal:
metoder, goda exempel,
utförare, regelverk, etc.

**Samarbete, kompetensöverföring,
erfarenheter, info, etc**

Finansieras till stor del av VGR

Uppdrag

- Fler valideringar med bra kvalitet inom Västra Götaland

Strategi

- Påverka nationella beslutsfattare genom direkta och indirekta insatser
- Arbeta med utveckling av metoder, processer, strukturer och/eller utbildning, information där hållbara förutsättningar finns för finansiering av synliggörande av reell kompetens

- Branschvalidering
- Validering inom vuxenutbildning
- Validering inom Yrkeshögskola
- Validering inom högskola och universitet
- KUB- och FYR- modellerna
- SeQF

Validering Väst ger i hög utsträckning stöd regionalt, men det mesta av vårt arbete påverkas av **nationella förutsättningar**

- Lagar, regelverk, incitamentsystem och prioriteringar
- Finansiering av utveckling och löpande kostnader
- Nationella valideringsverktyg som är kvalitetssäkrade och digitaliserade
- Kunskapskravens (kvalifikationernas) relevans, läsbarhet och överförbarhet

Beredningen för hållbar utveckling
2012-10-16

§ 57**Stödstruktur för validering i Västra Götaland**

Dnr RS 558-2011

Utsända handlingar:

1. TU 2012-09-24 Validering i Västra Götaland
2. Slutrapport från arbetsgruppen för en stödstruktur för validering i Västra Götaland (Draft version 7)

Märja-Leena Lampinen, regionutvecklingssekretariatet, presenterar kortfattat arbetsgruppens förslag. Beredningen föreslås besluta:

1. Ställa sig bakom förslaget till stödstruktur för validering i Västra Götaland.
2. Ge arbetsgruppen fortsatt uppdrag att arbeta vidare med genomförandet av stödstrukturen i enlighet med förslaget och att detta sker inom ramen för Kompetensplattform Västra Götaland

Under överläggningen yttrar sig Gunilla Levén, Ulf Olsson, Alex Bergström och Leif Blomqvist.

Beredningens ställningstagande

1. Godkänner förslaget till stödstruktur för validering i Västra Götaland.
2. Ger arbetsgruppen fortsatt uppdrag att arbeta vidare med genomförandet av stödstrukturen i enlighet med förslaget och att detta sker inom ramen för Kompetensplattform Västra Götaland

§ 58**Information om utredning angående "Infrastrukturella och trafikala förutsättningar för malmintransporter i stråket Öxnered - Brofjordens hamn"**

Utsänd handling:

1. Sammanfattning av teknisk utredning avseende: Infrastrukturella och trafikala förutsättningar för malmintransporter i stråket Öxnered - Brofjordens hamn.

Ärendet introduceras av Roland Karlsson, kommunstyrelsens ordförande i Lysekils kommun, samt av Fredrik Bärthel, konsult vid Vectara och ansvarig för utredningen.

Under överläggningen yttrar sig Henrik Sundström, Kristina Jonäng, Sören Kviberg, Carina Gullberg, Johan Nyhus, Roland Karlsson, Rolf Thor och Leif Blomqvist.

Ordföranden tackar för informationen och sammanfattar diskussionen: Det finns ett stort intresse att arbeta vidare med frågan, som kan betyda mycket både för framtida godstransporter med behov av djuphamnsläge samt även för personstågstrafiken på norra Bohusbanan.

Slutrapport från arbetsgruppen för en stödstruktur för validering i Västra Götaland

Uppdrag och sammansättning

Arbetsgruppen för stödstruktur för validering har arbetat på uppdrag av BHU i Västra Götalandsregionen. Deltagare i gruppen har varit:

Leif Carlsson, Skaraborgs kommunalförbund
Björn Dufva-Hellsten, Meritea
Göran Fock, Västra Götalandsregionen
Ingmari Frimanson, Meritea
Gustav Höjer, Göteborgsregionens kommunalförbund
Karin Jansson, Fyrbodals kommunalförbund
Marja-Leena Lampinen, Västra Götalandsregionen
Anders Nilsson, Göteborgs Stad
Kerstin Odén, Meritea
Charlotte Stigh Brusin, Boråsregionens kommunalförbund

Arbetsgruppen betraktar med denna rapport sitt hittillsvarande uppdrag som fullgjort, men står till förfogande för nya uppdrag i samband med implementering av en stödstruktur för validering i Västra Götaland.

Definition (Valideringsdelegationen)

”Validering är en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats”

Sammanfattning

Arbetsgruppen har utifrån behovsinventering och analys nått samsyn om hur en stödstruktur för validering i Västra Götaland kan utformas som en integrerad del av den regionala kompetensplattform vilken Västra Götalandsregionen av Närings-, Arbetsmarknads- och Utbildningsdepartementen har fått i uppdrag att etablera. Stödstrukturen för validering ska vara ett verktyg för kommunerna, kommunalförbunden, andra utbildningsanordnare och intressenter. Den ska tjäna som plattform för samverkan med näringslivet och arbetsmarknadens parter, vars deltagande är av kritisk betydelse för valideringens ändamålsenlighet och reliabilitet. Stödstrukturen ska byggas i samspel mellan lokala, regionala och nationella nivåer och aktörer.

Stödstrukturen föreslås bestå av: (1) delregionala strukturer med noder och mötesplatser för att koppla samman valideringens aktörer och avnämare, kartlägga behov, planera och implementera verksamhet, (2) en gemensam portal med modell- och metodbank, IT-stöd och verktyg för att hantera processerna kring validering (3) regional Valideringskompetens med uppgift att bistå med bl.a. metod och kvalitetsstöd, information och verka för samordningsvinster.

Stödstrukturen samfinansieras av Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden, och samordnas genom styrfunktionerna för den regionala kompetensplattformen. Utförande av validering finansieras av respektive beställare/avnämare.

Strukturen etableras successivt under 2012 och 2013 med målsättningen att det delade huvudmannskapet och finansieringen är realiserat 2014.

Utmaningar för kompetensförsörjningen

Den snabba tekniska utvecklingen i kombination med ökad konkurrens på marknaderna till följd av globaliseringen och den demografiska utvecklingen med omfattande pensionsavgångar och stagnerande befolkning i yrkesaktiva åldrar ställer oss inför stora utmaningar när det gäller att klara kompetensförsörjningen.

Det handlar inte bara om nyrekrytering. Det finns också behov av fortbildning och kompetensutveckling för redan anställda. Västra Götaland är en tekniktung region där tillverkningsindustrin spelar en viktig roll både för exportinkomster och för att generera efterfrågan och arbetstillfällen i andra sektorer och branscher. Inom teknikbranschen förnyas på tio år 80 procent eller mer av produktionstekniken, men bara 20 procent av arbetskraften (Teknikföretagen). Medarbetarnas kompetensutveckling är nödvändig för att bevara och stärka konkurrenskraften, såväl i den direkta varuproduktionen som i de stora delar av den privata tjänsteproduktionen som riktas mot varuförädlingen. Även de offentligt finansierade tjänsterna blir allt mer kunskapsintensiva.

Samtidigt visar forskningen att i runt tal en tredjedel av de anställda i Sverige är överkvalificerade för de arbetsuppgifter de har (Åberg 2002, Le Grand et al 2004, Näringsdepartementet 2000). Kompetens är en bristvara som vi hushållar dåligt med. Teknikutvecklingen, omdefiniering av tjänster, globaliseringen och befolkningsutvecklingen kommer att göra det allt dyrare att fortsätta med det. Validering är kvalitetssäkrade, systematiska metoder att ta tillvara människors reella kompetenser och effektivisera utbildningsinsatser.

Användningsområden för validering

Fem användningsområden för validering avtecknar sig omedelbart:

- Att ta tillvara yrkesfärdigheter från andra länder och göra dem gångbara på svensk arbetsmarknad, t ex att göra erfarna murare från Bosnien anställningsbara genom att validera mot branschens yrkesbevis
- Att förkorta utbildning genom att validera deltagarens redan uppnådda kunskaper och färdigheter inom området och individanpassa utbildningsinsatserna. I Göteborgsområdet har sedan 1998 cirka fem tusen vård- och sjukvårdsbiträden med validering i genomsnitt halverat utbildningstiden till att bli undersköterskor
- Att underlätta för arbetsgivare att klara rekryteringsbehov och kompetensförsörjning internt genom validering och kompletterande, individanpassade utbildningsinsatser av redan anställda
- Att åstadkomma verksamhetsutveckling i arbetslivet med utgångspunkt i kartläggning och bättre tillvaratagande av medarbetarnas reella kompetenser, något som det finns mångårig erfarenhet inom t.ex. teknikbranschen i Göteborgsområdet
- Att underlätta omställning och matchning till nya arbetstillfällen i samband med strukturomvandling

Fördelar med att samordna regionalt

Det finns betydande vinster med att samarbeta med validering på regional nivå i Västra Götaland.

För individen

- Större valideringsutbud att välja på och snabbare ingång
- Validering med högre kvalitet och legitimitet
- Dokumentation som är mer gångbar regionalt och i större omfattning nationellt

För samhället

- Nyttja samma valideringsmodeller. Minskar kostnader för metodutveckling och ger förutsättningar för högre legitimiteten hos modeller och dokumentation
- Underlättar koppling till nationella (exempelvis branschbestämda) och internationella standards (exempelvis *European Qualification Framework*)
- Underlättar anknytning till en kommande nationell struktur för validering
- Underlättar samarbete med olika intressenter som branscher, valideringsutförare, metodutvecklare och myndigheter
- Dela på kostnaden för spetskompetenser inom valideringsområdet
- Flera valideringsnoder kan knytas samman i en struktur där varje nod specialiseras till särskilda områden, vilket innebär att antalet validander kan bli tillräckligt stort även inom små valideringsområden. Ger kostnadsfördelar då styckkostnaden per validering inom en rad områden, exempelvis bygg, är starkt volymberoende
- Ökade möjligheter till erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning
- Samarbete ökar handlingskraften i utvecklingsarbetet
- Ger ekonomiska fördelar genom att kostnaderna delas för en gemensam portal med valideringsmetoder och modeller, IT-stöd både för validering och för processer i samband med detta (exempelvis administrativa), regelverk, bank av valideringsutförare, fora för erfarenhetsutbyte m.m.

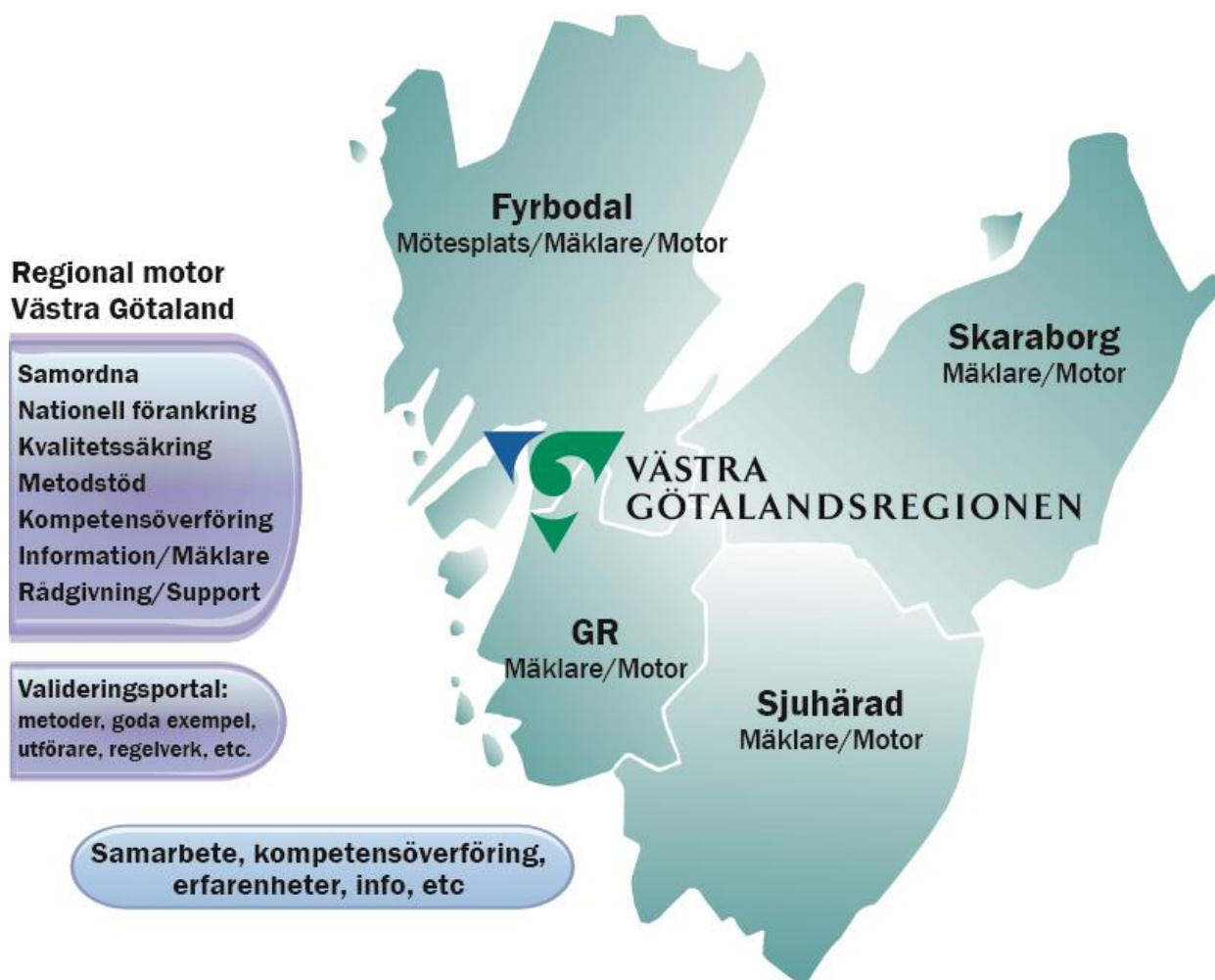
För näringslivet och offentliga aktörer

- Bättre tillgång till validering för att klara rekryteringsbehov, främja verksamhetsutveckling och för näringslivet stärka konkurrenskraften
- Större möjligheter till inflytande över valideringens utformning och anpassning till branschernas behov

Konkurrensfördel i Västra Götaland

I Västra Götaland har utvecklingsarbete med validering bedrivits i samverkan mellan näringslivet, kommunal vuxenutbildning och arbetsförmedlingen sedan slutet av 1990-talet. Såväl metodutveckling som volymer har drivits längre än på andra håll i landet. Verksamhetens former har dock präglats av bristande stabilitet och *ad hoc*-lösningar. Arbetsgruppen bedömer det som angeläget att den betydande regionala kompetensuppbyggnad som ägt rum inom området förankras i en hållbar struktur, som kan knyta an till både ett nationellt system för validering i vardande och de standarder som utformas på europeisk nivå (t.ex. EQF). I detta finns ett försprång och en konkurrensfördel för Västra Götaland som det är viktigt att slå vakt om i en tid som allt mer kännetecknas av stora utmaningar när det gäller arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

Förslag till stödstruktur för validering i Västra Götaland

*Mäklare/Motor funktionen har olika innebörd i de olika delregionerna, se nedan.

Skaraborg

Mäklare/Motor

- känner utbildningsanordnare i territoriet
- är förtrogen med valideringsbegreppet
- äger viss kunskap om valideringsmetoder i territoriet
- samordna insatser (t.ex. mellan branscher, mellan validerare)
- plantera validering i branschråden
- verka för valideringsinsatser

Sjuhärad*Mäklare/Motor*

- vara förtrogen med valideringsbegreppet
- informera och driva nätverk för valideringsaktörer i regionen
- samordna valideringsinsatser mellan olika aktörer
- verka för fler valideringsinsatser

GR*Mäklare/Motor*

- ingå i strategiskt utvecklingsarbete
- känner utbildningsanordnare i territoriet
 - Skapa kontaktytor mellan intressenter
 - Informera och initiera
 - Vara uppdaterad i Valideringsfrågor
 - Matchning
- bransch
 - unikt (ex. Teknikföretagen)
 - generellt (ex Vård)

Fyrbodäl*Mötesplats/Mäklare/Motor*

- känner utbildningsanordnare i territoriet
 - driva delregionalt nätverk för utförare
 - verka för valideringsinsatser
 - samordna insatser (t.ex. mellan branscher, mellan validerare)
- är förtrogen med valideringsbegreppet
- äger viss kunskap om valideringsmetoder i territoriet
- plantera validering i de lokala och delregionala kompetensplattformarna

Styra och samordna

Stödstrukturen för Validering bör vara en väl integrerad del av den regionala kompetensplattformen

Ekonomi

Stödstrukturen samfinansieras av Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden. Strukturen etableras successivt under 2012 och 2013 med målsättningen att det delade huvudmannskapet och finansieringen är realiserat 2014. Utförande av validering finansieras av respektive beställare/avvärmare.

o O o

Referenser

Le Grand, C., Szulkin, R. och Tåhlin, M. (2004) "Överutbildning eller kompetensbrist? Matchning på den svenska arbetsmarknaden 1974 - 2000", kap. 9 i Bygren, M., Gähler, M. och Neramo, M., (red.) *Familj och arbete - vardagsliv i förändring*. Stockholm: SNS förlag.

Näringsdepartementet (2000), *Kompetensparadoxen*, Ds 2000:49.

Åberg, R. (2002), "Överutbildning - ett arbetsmarknadspolitiskt problem?", kap. 3 i Abrahamsson, K., Abrahamsson, L., Björkman, T., Ellström, P-E. & Johansson, J. (red.) *Utbildning, kompetens och arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Protokoll från regionutvecklingsnämnden, 2022-06-17

§ 109

Inriktningsbeslut om Validering Västs flytt från Göteborgsregionen till Västra Götalandsregionen

Diarienummer RUN 2022-00191

Beslut

1. Regionutvecklingsnämnden ställer sig bakom verksamhetsövergången av Validering Väst från Göteborgsregionen till Västra Götalandsregionen, under förutsättning att processen för verksamhetsövergången genomförs enligt plan.

Jäv

Bengt Forsling (S) anmäler jäv och deltar inte i genomgång eller beslut av ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Vid årsskiftet 2021/2022 och i samband med vissa personalförändringar på Validering Väst, tog Göteborgsregionen (GR) upp frågan om en verksamhetsövergång av Validering Väst från GR till Västra Götalandsregionen (VGR).

Validering Väst har av praktiska och historiska skäl organisatoriskt tillhört GR istället för VGR, trots att uppdraget är regionalt och styrning och finansiering kommit från Regionutvecklingsnämnden sedan 2012.

För Validering Väst att tillhöra VGR är en logisk förändring som skulle ge bättre förutsättningar att arbeta över hela regionen och därmed lättare genomföra det uppdrag som Regionutvecklingsnämnden årligen ger Validering Väst. Det skulle även öka tydlighet vid kommunikation, nätverkande och samarbete med andra aktörer regionalt, nationellt samt inom EU.

Under våren 2022 har frågan om lämplig placering av Validering Väst hos VGR undersökts av Koncernkontoret som kommit fram till att Folkhögskoleförvaltningen är en lämplig placering.

I juni 2022 planerar GR att fatta beslut om att släppa Validering Väst och Styrelsen för VGRs folkhögskolor planerar att fatta beslut om att ta emot Validering Väst. Samtidigt har den formella processen för verksamhetsövergången, där de tre medarbetarna på Validering Väst flyttas över

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från regionutvecklingsnämnden, 2022-06-17

från GR till VGR, påbörjats av HR-experten på GR och VGR enligt etablerade rutiner.

För Regionutvecklingsnämnden innebär övergången att valideringsfrågan, som är en central del i det regionala kompetensförsörjningsarbetet, knyts närmare regional utveckling. Uppdrag och finansiering fortsätter som innan, i form av ett verksamhetsbidrag där mottagaren från den 1 januari 2023 är Styrelsen för VGRs folkhögskolor istället för GR.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2022-05-24

Skickas till

- Anders Ahlström, anders.ahlstrom@vgregion.se, Folkhögskoleförvaltningen, för kännedom
- Lena Holmlund, lana.holmlund@goteborgsregionen.se, Göteborgsregionen för kännedom

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Göteborgsregionens
kommunalförbund

Parter: Johan Borre ./ . Göteborgsregionens kommunalförbund
Målet gäller: laglighetsprövning enligt kommunallagen

Domstolen har fått in handlingar i målet. Handlingarna följer med detta brev.

Lämna ett yttrande till domstolen

Ni ska lämna in ett skriftligt yttrande där ni bemöter det som står i handlingarna. Domstolen måste ha yttrandet **senast den 17 oktober 2022**. När tiden har gått ut kan domstolen komma att avgöra målet, även om något svar inte kommit in.

När ni skickar in yttrandet

Uppge alltid ert namn, målnummer 8044-22 och mobilnummer eller annat telefonnummer som ni kan nås på. Lämna också e-postadress, så att vi framöver kan skicka handlingar i målet via e-post.

Skicka gärna in handlingarna till domstolen digitalt, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. På www.domstol.se/skickadigitalt finns information om hur ni kan lämna in handlingar digitalt.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna vid frågor – ni når oss enklast per telefon 031-732 70 00.

Ann-Sofie Jonsson

Bifogade handlingar: aktbilaga 1-5 (mål 8044-22)

Sida 1 (av 1)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Page 847 of 1047

E-post
forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Webbplats
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

12 juli 2022

Förvaltningsrätten i Göteborg

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avd. 5INKOM: 2022-07-12
MÅLNR: 8044-22
AKTBIL: 1**ÖVERKLAGANDE**

Klagande: Johan Borre, 900211-1277
Kommunmedlem i Göteborgs kommun
Barometergatan 13
418 41 Göteborg
Johan.borre@live.se

Överklagat beslut: Förbundsstyrelsen vid Göteborgsregionens
kommunalförbund beslut den 14 juni 2022 under §§ 405
sammanträdestider 2023, och § 400 Verksamhetsövergång av
Validering i väst.

Saken Laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725),
förtkortad KL

YRKANDEN

1. Beslutet om distansdeltagande strider mot lag och förbundsstyrelsen är inte behörig att besluta om distansdeltagande vilket gör att styrelsen fattat ett beslut som de inte är behöriga och beslutet har därmed inte tillkommit i laga ordning.
2. Beslutet om verksamhetsövergången strider mot lag och har inte tillkommit i laga ordning.
3. Jag begär att domstolen beslutar om verkställighetsförbud för punkterna 1-2 tills domstolen slutligt avgör målet.

Beslutet att medge deltagande på distans för sammanträden

1. Av 36 § reglementet för förbundsstyrelsen¹ framgår att ledamöter av förbundsstyrelsen kan medverka i sammanträdet om det finns särskilda skäl. Det är ordförande som avgör inför varje möte om en särskild ledamot har särskilda skäl.
2. Av 6 kap. 24 § KL framgår att det är fullmäktige som i en nämnds reglemente ska besluta om hur distansdeltagande får lov att ske. Av reglementet framgår att det inte finns någon generell möjlighet att i förväg besluta om att sammanträden ska vara på distans för alla eller merparten av förbundsstyrelsens ledamöter och tjänstgörande ersättare.

¹ Bilaga 1 – Förbundsstyrelsens reglemente

3. Sveriges kommuner och regioner har i sitt förslag till Reglemente för styrelse och nämnder i sitt förslag till reglemente kommenterat motsvarande bestämmelse som finns i förbundsstyrelsens bestämmelse om möjligheten att närvara på distans. Av kommentaren framgår dels att särskilda skäl markerar att ett sammanträde ska vara fysiskt med där distans deltagandet för en eller flera ledamöter på distans som komplement.²
4. Av beslutet anges två sammanträden med förbundsstyrelsen ska ske via Teams, dvs distanssammanträde för ledamöterna av förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsens beslut innebär dels att det inte är ordförande utan styrelsen i sin helhet som fattat beslutet om distansdeltagande vilket strider mot gällande reglementet.
5. Styrelsen motivering till distansdeltagandet är att ledamöterna ska spara tid och miljö kan inte bedömas vara särskilda skäl i den mening som avses i reglementet. De motiv som anges har snarare innebörden av att allmänt tillåta samtliga ledamöter närvara på distans. Om fullmäktige medgivit det hade fullmäktige inte genom reglementet skrivit in förbundsstyrelsens reglemente att det krävs särskilda skäl.
6. Utifrån att det inte kan anses utgöra särskilda skäl och att styrelsen går över sin behörighet gällande distansdeltagande som är ordförandens beslutsmandat innebär att beslutet om distansdeltagande dels strider mot lag och reglementet, och att beslutet är fattat av ett organ som inte äger beslutet om distansdeltagande.

Verksamhetsövergången

7. I redogörelse av ärendet framgår att verksamheten bedrevs i kommunalregi hos Göteborgs kommun innan verksamheten **överlämnades** till Göteborgsregionens kommunalförbund och bolagiserades 2004 som avvecklades och övergick i drift i förvaltningsform från 2012.
8. Av promemoria³ upprättad inom förbundet den 19 september 2003 som revideras 30 september 2003, framgår att förbundet genom överlämnandet av valideringsarbetet som är en kommunalverksamhet skulle kommunalförbundet bli huvudman för verksamheten (jfr 3 kap. 8 § KL).
9. Av tjänsteskrivelsen till beslutet framgår att huvudmannaskapet för valideringen överlämnades 2004 från kommunerna till kommunalförbundet. Där är således klarlagt att uppgiften har kommit från kommunerna och att det efter 2004 och framåt har kommunalförbundet varit ansvarig för uppgiften. Kommunalförbundet har sedan 2004 varit huvudman för uppgiften.
10. Av 3 kap. 8 § KL framgår att förbundskommunerna genom antagande av förbundsordningen kan överlämna uppgifter som en kommun är ansvarig för till ett kommunalförbund. Denna överföring av uppgiften skedde 2004 och ges till uttryck i förbundsordningens 3 § genom följande skrivning:

² Bilaga 2 - SKRs kommentar till 27 § Sammanträden på distans.

³ Bilaga 3 – Promemoria upprättad inom kommunalförbundet om uppdraget om validering 2003.

– Svara för anordnande av lärande för vuxna enligt gällande lagstiftning, bl.a. skollag och förordning om kommunal vuxenutbildning, inom ramen för gällande samverkansavtal.

11. Av 3 kap. 16 § 1991 års kommunal, dagens 10 kap. 1 § i nuvarande kommunallag framgår att en kommun (jfr 9 kap. 2 § KL) kan lämna över en kommunal uppgift till ett aktieförbund under förutsättning angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd, besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ.
12. Utifrån att valideringsverksamheten även har varit bolagiserad av kommunalförbundet visar det att uppgiften har varit en uppgift för vilket kommunalförbundet varit huvudman (jfr 3 kap. 8 § KL). Det får således vara visat att valideringsverksamheten som bedrivs är en uppgift som kommit från de 13 medlemskommunerna. Västra Götalandsregionen är inte en av de kommuner som lämnat över uppgiften till kommunalförbundet och ingår inte i kommunalförbundet.
13. Utifrån att uppdrag har lämnats av kommunerna så är det kommunernas uppdrag för validering som överlämnats och därmed är inte regionen behörig att bedriva den verksamhet som kommunerna ansvarar för och som GR bedrivit genom att förbundskommunerna överlämnat uppgiften (jfr 2 kap. 1 § KL och 20 kap. skollagen). Vidare kan inte ett kommunalförbund överföra verksamheten till en annat offentligt organ i första hand för en uppgift som är primärkommunal. Det är endast förbundskommunerna som kan förändra uppgiften och ansvaret för validering och det sker genom justeringar i förbundsordningen och sedan kan varje kommun överlämna delar av uppgiften till regionen med stöd av skollagen.
14. Av 4 § Förordning (2021:744) om statsbidrag för kartläggning och validering inom kommunal vuxenutbildning framgår att den verksamhet som Validering i Väst bedriver är en kommunal angelägenhet och inte en uppgift för regionen. Lika så talar 20 kap. 18 § skollagen för detta då det är specialreglerat i vilken utsträckning som en kommun kan överlåta uppgiften på en region. En sådan överlåtelse kan ske från en kommun till ett kommunalförbund till en region, då det strider mot hur ansvar överförs mellan offentlighetsrättsliga organ. Det finns inte stöd i kommunallagen för en sådan hantering där utfallet blir att regionen blir huvudman.
15. I förbundsordningen (jfr punkt 10) anges att närmare bestämmelser om vad som ingår i kommunalförbundets uppdrag i det samverkansavtal som gäller för vuxenutbildningen. Av punkten 4.1. i samverkansavtalet⁴ framgår att kommunalförbundet ansvarar även för validering. Detta sammantaget gör att uppgiften kring validering är en uppgift för kommunalförbundet och samverkansavtalet bör likställas med status som förbundsordningen då avtalet reglerar förhållandet mellan förbundskommunerna och kommunalförbundet.

⁴ Bilaga 4 - Samverkansavtal för vuxenutbildning 2020 – 2023

16. Vidare bör om den aktuella verksamhetsövergång beslutas av fullmäktige då det rör om en principiell fråga genom att förbundet önskar överföra verksamhet till en region för en verksamhet som är kopplad till en uppgift som förbundet fått från sina medlemskommuner. Den mottagande regionen är inte medlem i kommunalförbundet och därför rör det sig om ett beslut av principiell betydelse och förbundets verksamhet och organisering.
17. Ett kommunalförbunds mandat och uppdrag bygger på att förbundet får mandatet från medlemskommunerna och uppdraget kan vara helt eller partiellt från de deltagande kommunerna. Uppdrag anges i förbundsordningen och är en förutsättning för att kommunalförbundet ska kunna hantera uppgifterna då kommunalförbundet lyder under legalitetsprincipen som den anges i 1 kap. 1 § tredje stycket regeringsformen – makten utövas under lagarna – och 5 § förvaltningslagen.
18. Beslutet om verksamhetsövergång verkar inte föranleda någon ändring av förbundsordningen som justerar kommunalförbundets uppdrag varvid uppdraget fortsatt är en del av uppgifterna som kommunalförbundet ska bedriva och därför strider beslutet även mot förbundsordningens 3 § om kommunalförbundets uppdrag.
19. Det är sammantaget visat att det är kommunalförbundet som är huvudman och ansvarig för Validering i Västs verksamhet genom att uppgiften har lämnats till kommunalförbundet och har varit så i närmare 18 år. Förbundsstyrelsen är inte behörig att överlåta en verksamhet för vilket kommunalförbundet är ansvarig och i annat fall avser frågan en sådan principiell fråga att den ska beslutas av förbundsfullmäktige.
20. Beslutet om verksamhetsövergång strider därför mot lag och beslutet har inte kommit till i laga ordning.

Inhibition

21. Beslutet om verksamhetsövergången påverkar dels de anställda som omfattas av beslutet om verksamhetsövergång och när beslutet väl verkställts är det svårt att låta beslutet gå åter. Det tillsammans med det som anförs i sak gör att det är sannolikt att besluteten strider mot lag eller har beslutats av ett inte behörigt organ. Därför ska besluten tillsvidare inte få verkställas.
22. Gällande distansdeltagande är det uppenbart att styrelsen gått utöver sin beslutsbefogenhet enligt sitt reglemente.

Johan Borre

Bilagor

1. Förbundsstyrelsens reglemente
2. SKRs kommentar till 27 § Sammanträden på distans
3. Promemoria upprättad inom kommunalförbundet om uppdraget om validering 2003

4. Promemoria upprättad inom kommunalförbundet om uppdraget om validering 2003

Yttrande till förvaltningsrätten i laglighetsprövningsmål 8044-22

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslås besluta att ordförandens yttrande till förvaltningsrätten enligt beslut den 29 augusti 2022, § 533, antas som förbundsstyrelsens eget yttrande.

Sammanfattning av ärendet

Förbundsstyrelsen föreslås bekräfta det yttrande som ordföranden avgett till förvaltningsrätten i mål om laglighetsprövning, eftersom lagligheten ifrågasatts.

Beslutsunderlag

1. Ordförandebeslut den 29 augusti 2022 med yttrande till förvaltningsrätten i mål 8044-22.
2. Överklagandeskrift 2022-07-22.
3. Dom angående ordförandebeslutet - mål 9860-22
4. Föreläggande från förvaltningsrätten 2022-09-07

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Bakgrund och syfte

Med anledning av överklagande av förbundsstyrelsens beslut den 14 juni 2022 om sammanträdestider (§ 405) och verksamhetsövergång av Validering Väst (§ 400) förelade förvaltningsrätten den 12 juli 2022 kommunalförbundet att senast den 4 augusti 2022 avge yttrande över överklagandet. Med hänsyn till semesterperioden begärdes anstånd med att avge yttrande till den 30 augusti 2022, vilket domstolen beviljade.

Förbundsledningen tog fram ett förslag till yttrande som översändes till förbundsstyrelsens medlemmar den 24 augusti 2022 för eventuella synpunkter. Inga synpunkter inkom och ordföranden fattade den 30 augusti 2022 beslut om yttrandet med stöd av delegationen att fatta beslut i brådskande ärenden. Beslut och yttrande skickades därefter in till förvaltningsrätten.

Enligt 6 kap. 39 § kommunallagen kan uppdrag ges till ordföranden att besluta på styrelsens vägnar i ärenden som är så brådskande att styrelsens

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Jan Persson, jurist

Datum: 2022-09-14, Diarienummer: 2022-00229

avgörande inte kan avvaktas. Sådan delegation har skett enligt punkt 1 i gällande delegationsordning.

Klaganden i målet har överklagat ordförandebeslutet och gjort gällande att ärendet inte varit så brådskande att förutsättning förelegat att fatta ett sådant beslut. Förvaltningsrätten har avslagit detta överklagande med hänvisning till att rätten begärt nytt yttrande från förbundsstyrelsen, att svara senast den 17 oktober 2022.

Förbundsledningen vill också informera att vi överväger föreslå förbundsstyrelsen att föreslå förbundsfullmäktige att konfirmera beslutet om verksamhetsövergång av Validering Väst i ett senare ärende.

Bedömning

Med anledning av att Förvaltningsrätten önskar förnyat yttrande från förbundsstyrelsen föreslås att förbundsstyrelsen konfirmerar ordförandens delegationsbeslut.

Gitte Caous
Förbundsdirektör

Jan Persson
Jurist

Skickas till

Förvaltningsrätten i Göteborg

Protokoll

NÄRVARANDE

Ledamöter

Axel Josefson (M), Göteborg, förbundsstyrelsens ordförande

Sekreterare

Gunnel Rydberg, Göteborgsregionen

PARAGRAF 533

§ 533. Yttrande till Förvaltningsrätten med anledning av laglighetsprövning enligt kommunallagen, mål 8044-22

Med stöd av förbundsstyrelsens delegationsordning, punkt 1, fattar ordföranden följande;

Beslut

Förbundsstyrelsen godkänner föreliggande yttrande och att det översänds till Förvaltningsrätten.

Sammanfattning av ärendet

2022-07-12 inkom en överklagan till Förvaltningsrätten av förbundsstyrelsens beslut den 14 juni 2022, §§ 405, Sammanträdestider 2023, och § 400, Verksamhetsövergång Validering i väst. Förvaltningsrätten har medgett GR anstånd med att lämna sitt yttrande i ärendet till den 30 augusti 2022.

Ett förslag till yttrande har tagits fram, daterat 2022-08-30. Förbundsstyrelsen har getts möjlighet att lämna synpunkter på yttrandet per epost.

Enligt förbundsstyrelsens delegationsordning får förbundsstyrelsens ordförande fatta beslut i brådskande ärenden då förbundsstyrelsens beslut inte kan avvaktas. Så är fallet i detta ärende, då förbundsstyrelsens nästa sammanträde äger rum 30 september 2022. Förbundsstyrelsens ordförande föreslås därför, med stöd av gällande delegationsordning punkt 1, att på styrelsens vägnar godkänna föreliggande yttrande och att det översänds till Förvaltningsrätten. Delegationsordningens villkor att samråd ska äga rum med presidiet är uppfyllt genom att hela styrelsen haft möjlighet lämna synpunkter.

Beslutet anmäls till förbundsstyrelsens nästa möte.

Sekreterare

Gunnel Rydberg
Förbundssekreterare

Justeras

Axel Josefson
Förbundsstyrelsens ordförande

GÖTEBORGS
REGIONEN

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Axel Josefson

Date: 2022-08-29 17:22:17

BankID refno: 34c4c24b-3195-4ed3-8f38-d88f42364154

Ordförande förbundsstyrelsen: Axel Josefson

Datum: 2022-08-30

Förvaltningsrätten i Göteborg
Box 53197
400 15 Göteborg

Svar i mål om laglighetsprövning, målnummer 8044-22

Ert föreläggande den 21 juli 2022.

Laglighetsprövning gällande beslut om sammanträdestider och plats för förbundsstyrelsens möten 2023.

Förbundsstyrelsens beslut om sammanträdestider för 2023 är att betrakta som en procedurfråga som ingår i styrelsens planering av sin egen verksamhet. Beslutet är av rent förberedande art och därför inte överklagbart enligt 13 kap. 2 § 3 p. kommunallagen. Detsamma gäller i beslutet ingående ställningstagande att två av mötena planeras hållas även digitalt, alltså med möjlighet för ledamöter och ersättare att delta på distans. Det bör noteras att lagstiftaren i 6 kap. 23 § kommunallagen använt lokutionen ”bestämmer tid och plats”, inte beslutar om tid och plats, vilket talar för att ställningstagandet inte är ett överklagbart beslut. Ställningstagandet om sammanträdestider och fysiska eller digitala möten kan komma att ändras beroende på yttre omständigheter, t.ex. pågående pandemis utveckling.

För det fall rätten anser beslutet överklagbart vill förbundsstyrelsen anföra följande;

Förbundsfullmäktige har enligt 6 kap. 24 § kommunallagen rätt att besluta i vilken utsträckning ledamöter får delta i en nämnds sammanträden på distans. Några begränsningar i denna rätt, utöver de som anges i 5 kap. 16 § om sättet för deltagandet, finns inte. Förbundsfullmäktige har i förbundsstyrelsens reglemente, § 36, beslutat att förbundsstyrelsen, om särskilda skäl föreligger, får sammanträda med ledamöter och ersättare närvarande på distans. I detta inbegrips att förbundsstyrelsen äger rätt att besluta hålla ett sammanträde även på distans. Som framgår av kommentaren till SKR:s normalreglemente är bestämmelsen utformad som ”en frivillig möjlighet för nämnden att besluta om sammanträde på distans”. Kommunallagen exkluderar således inte förbundsstyrelsen från att fatta beslut om att hålla sammanträde på distans och regleringen i reglementet ger förbundsstyrelsen denna rätt.

Bestämmelsen om att ordföranden avgör om närvaro får ske på distans i det enskilda mötet är avsedd för de fall då enskild ledamot inför ett möte så begär. Denna bestämmelse begränsar inte förbundsstyrelsens rätt att planera för sammanträde på distans.

Förbundsstyrelsen får alltså enligt sitt reglemente sammanträda med ledamöter och ersättare på distans, om särskilda skäl föreligger. Det är inte tydligt i reglementet, som bygger på SKR normalreglemente, om det är styrelsen som ska ha särskilda skäl eller om dessa skäl ska uppfyllas av ledamot

eller ersättare som vill delta på distans. Som lagstiftning och normalreglemente formulerats är den mest rimliga utgångspunkten att de särskilda skälen endast är kopplade till de enskilda ledamöternas och ersättarnas deltagande, inte till styrelsens möjlighet att avgöra vid vilka möten deltagande på distans ska kunna ske.

Om förvaltningsrätten ändå anser att förbundsstyrelsens befogenhet att planera in ett möte med digitalt deltagande kräver särskilda skäl, anser förbundsstyrelsen att sådana föreligger. Som skäl anges i tjänsteskrivelsen att erfarenheten under pandemin visat att digitala möten fungerat väl, att det sparar tid för ledamöter och gynnar miljön i form av uteblivna resor. Därtill kommer att smittspridningen i samhället gällande Covid 19 fortfarande pågår. De digitala mötena kommer vara begränsade i antal, såvida inte smittspridningen föranleder annat. Deltagande på distans tillämpas fortfarande som ett komplement till fysiska möten, vilket varit lagstiftarens utgångspunkt. Även när digitalt deltagande planeras är basen för mötet fysiskt på senare angiven plats.

Det måste primärt vara en fråga för förbundsstyrelsen vad som utgör särskilda skäl för beslutet. I andra hand kan frågan möjligen prövas av förbundsfullmäktige. Det förefaller inte rimligt att laglighetspröva motiven för hur förbundsstyrelsen planerar sina möten. Förbundsstyrelsen anser att särskilda skäl föreligger och att beslutet därmed inte strider mot angivna befogenheter i reglementet eller lag.

När det gäller enskilda ledamöters och ersättares särskilda skäl för att delta digitalt föreligger ännu inga ställningstaganden.

Det överklagade beslutet strider därmed inte mot lag och förbundsstyrelsen har varit behörig bestämma om möten med deltagande på distans. Förbundsstyrelsen yrkar att överklagandet avslås.

Laglighetsprövning av beslut om verksamhetsövergång av Validering Väst till Västra Götalandsregionen.

Klaganden synes felaktigt utgå från att Göteborgsregionens kommunalförbund genom enheten Validering Väst svarar för hela valideringsverksamheten inom kommunalförbundets 13 kommuner eller Västra Götalandsregionen. Validering Västs uppdrag är kortfattat att stödja och utveckla valideringsverksamheten i Västra Götalandsregionen, inte bedriva den. Att utföra validering är ett kommunalt uppdrag inom vuxenutbildningen och ansvaret för det ligger kvar på primärkommunerna inom Göteborgsregionen.

Bakgrund om verksamheten

Validering Väst är en stödorganisation för den valideringsverksamhet som bedrivs i Västra Götalandsregionen. Verksamheten och uppdraget består i 1. att upprätthålla delregionala stödstrukturer med noder och mötesplatser för att koppla samman valideringens aktörer och avnämare, kartlägga behov och planera och implementera verksamhet 2. Att tillhandahålla en gemensam portal med modell- och metodbank, IT-stöd och verktyg för att hantera processerna kring validering och 3. Att upprätthålla en regional

valideringskompetens med uppgift att bistå med bl.a. metod och kvalitetsstöd, information och verka för samordningsvinster. För en djupare inblick i verksamheten hänvisas till Validering Västs verksamhetsplan 2023, se bilaga 1.

Valideringsverksamheten i Göteborgsregionen startades 1998 i projektform inom Kunskapslyftet. År 2001 inrättades Valideringscentrum som en enhet inom Vuxenutbildningsförvaltningen i Göteborg med LO, TCO, Svenskt Näringsliv och Företagarna som anknutna samarbetsparter och med stöd av Europeiska socialfonden. År 2004 överfördes verksamheten till GR som bildade dotterbolaget Meritea AB. Den 1 januari 2012 avvecklades bolaget och GR skapade enheten Validering Väst inom avdelning arbetsmarknad och social välfärd, med ett annorlunda uppdrag.

Validering Västs verksamhet har under årens lopp till stora delar skett på uppdrag av och med medel från Västra Götalandsregionen VGR. Uppdraget har under åren inneburit att i samverkan med arbetsmarknadens parter och branscher arbeta för att stödja tillkomsten av ett behovsstyrt valideringsutbud i Västra Götaland med god kvalitet samt hög tillgänglighet med både regional och nationell förankring. Arbetet har resulterat i utveckling av valideringsmodeller inom olika yrkesområden som vård- och omsorg, detaljhandeln, bygg, måleri, med flera. Uppdraget är länsgemensamt.

Verksamhetsflytten bedöms göra verksamheten mer tydlig och begriplig för samverkansparter samt att Validering Väst i ännu större utsträckning kan ägna sig åt operativa insatser kopplade till uppdraget från VGR i samarbete med kommunerna.

Validering Väst bedriver alltså ingen egen valideringsverksamhet och fråntar inte medlemskommunerna eller andra aktörer deras ansvar för validering. Enheten Validering Väst omfattar idag en enhetschef, två månadsanställda medarbetare, en timanställd medarbetare och två externa konsulter. Verksamheten finansierades i sin helhet under 2021 med bidrag från Västra Götalandsregionen om 4 miljoner kronor och därutöver projektmedel och bidrag om 689 000 kr från ESF, universitet, yrkesnämnder, branscher m.fl. Någon finansiering från medlemskommunerna förekommer inte.

År 2010 fick regionerna ett uppdrag från regeringen att arbeta med sk Kompetensplattformar. Strukturer för validering på regional nivå var en del av detta arbete. Den 1 april 2011 gav Beredningen för hållbar utveckling (BHU) dåvarande Regionutvecklingssekretariatet i uppdrag att tillsammans med de fyra kommunalförbunden redovisa hur en gemensam stödplattform för valideringsverksamhet kunde utvecklas. I samband med detta omvandlades GR-verksamheten till Validering Väst - en regional stödstruktur för valideringsfrågor. Sedan 2012 får Validering Väst ett årligt verksamhetsbidrag från Regionutvecklingsnämnden och är en central del i det regionala kompetensförsörjningsarbetet.

VGR är en av de regioner som kommit längst i att etablera en välfungerande struktur för validering och den expertis som byggts upp på Validering Väst är ledande i Sverige.

Att verksamheten legat kvar på GR trots att uppdraget blev regionalt var framför allt av praktiska skäl. Placeringen har dock inte varit helt logisk eftersom Validering Västs uppdrag alltid har varit att arbeta i hela regionen och att vara ett stöd för alla 49 kommuner i Västra Götaland.

Validering är en central del i det regionala kompetensförsörjningsarbetet och bidrar till att arbetsgivare i privat och offentlig sektor får tillgång till rätt kompetens. Såsom Valideringsdelegationen påtalar i sitt slutbetänkande - *Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)* - är validering "en central del av kompetensförsörjningsarbetet. En väl fungerande kompetensförsörjning är central för hållbar regional tillväxt genom att arbetsgivare i privat och offentlig sektor får tillgång till rätt kompetens. Validering kan bidra till att skapa nytta ur ett regionalt kompetensförsörjnings- och sysselsättningsperspektiv genom att synliggöra och bekräfta den kompetens som finns i regionen. Regionerna bör driva på, samordna, stödja och öka kunskapen bland regionala aktörer när det gäller validering. Regional samverkan om validering kan bidra till likvärdig tillgång till validering mellan kommuner och att systemet för validering hålls ihop."

Regionernas åtagande att arbeta med kompetensförsörjningsfrågor har stärkts genom revidering av lagen om regionalt utvecklingsansvar § 5 p. 2 (lag 2022:1090) som tydliggör att regioner ska arbeta med kompetensförsörjningsfrågor. Att etablera effektiva strukturer för validering är dessutom en del av regeringens villkorsbeslut till regionerna. Validering beskrivs också i RUSen 2021-2030 och programmet Bygga Kompetens, som en central del av det regionala kompetensförsörjningsarbetet.

Kommentarer till överklagandet

Det är korrekt att Göteborgs kommun överlämnade viss valideringsverksamhet till Göteborgsregionens kommunalförbund. Valideringar utfördes i bolagsform fram tills Meritea AB avvecklades den 1 januari 2012. Verksamheten omvandlades till Validering Väst och har därefter vidgått en hel del förändringar till dagens. Verksamheten som Validering Väst bedriver har utvecklats inom kommunalförbundet. Den har inte överlämnats från medlemskommunerna utan tillkommit på det sätt som beskrivits ovan.

Göteborgsregionens kommunalförbund är i dag huvudman för Validering Västs verksamhet, men verksamheten härrör inte från något uppdrag från medlemskommunerna. Uppdraget att utveckla och stödja valideringsverksamheten i Västra Götalandsregionen är inte en primärkommunal uppgift. Verksamheten har utvecklats inom kommunalförbundet till att omfatta stöd och utveckling för validering i hela Västra Götalandsregionen, vilket är ett skäl till att verksamheten nu övergår till den regionala nivån. Ansvar och verksamhet kopplas därmed samman i rätt organisation.

Förbundsordningen anger inom vilket område kommunalförbundet ska verka. Förbundets ändamål är att verka för samarbete över kommungränserna i Göteborgsregionen inom bl.a. kompetensutveckling, kompetensförsörjning, vara mötesplats och driva nätverk och gemensamma utvecklingsprojekt. Enligt

förbundsordningens § 3 är förbundet myndighetsutövande inom en begränsad del av utbildningsområdet och samverkansorgan mellan kommunerna inom bl.a. arbetsmarknad och utbildning. Förbundsordningen innehåller inget uttalande om att stödja och utveckla valideringsverksamheten i medlemskommunerna. Validering Västs verksamhet är inte kopplad till anordnande av lärande för vuxna enligt gällande lagstiftning, som klaganden påstår. Den verksamhet som övertogs från Göteborgs kommun, med väsentligt inslag att utföra valideringar, är inte densamma som den verksamhet Validering Väst bedriver i dag.

Samverkansavtalet inom vuxenutbildningen berör inte den verksamhet som bedrivs inom Validering Väst. Validering Väst bedriver ingen avtalsutbildning inom området validering. Kommunernas ansvar handlar om validering inom kommunal vuxenutbildning och det är inget som ingår i den verksamhet som Validering Väst bedriver.

Avslutningsvis vill förbundsstyrelsen framföra följande. Validering Västs uppdrag och huvudsakliga finansiering kommer numera från Västra Götalandsregionen. Den verksamhet som bedrivs har blivit ett allt tydligare uppdrag för Sveriges regioner. En överföring av verksamheten till Västra Götalandsregionen stödjer utvecklingen på området. Eftersom kommunerna inte överlämnat uppgiften till kommunalförbundet och den aktuella verksamheten inte har någon koppling till gällande förbundsordning eller samverkansavtal saknas anledning för medlemskommunernas deltagande i beslutsprocessen. En överföring av verksamheten till VGR saknar ekonomisk effekt för såväl kommunalförbund som medlemskommuner. Verksamheten är av begränsad omfattning i förhållande till kommunalförbundet som helhet och består huvudsakligen i de anställdas kompetens. Med hänsyn till ovanstående bedöms inte frågan vara av sådan principiell beskaffenhet eller större vikt, att den måste behandlas i förbundsfullmäktige.

Det överklagade beslutet strider inte mot lag och har tillkommit i laga ordning. Förbundsstyrelsen yrkar att överklagandet avslås.

Göteborg som ovan

Axel Josefsson
Ordförande
gr@goteborgsregionen.se
box 5073
402 22 Göteborg

Göteborgsregionens
kommunalförbund

Parter: Johan Borre ./ . Göteborgsregionens kommunalförbund
Målet gäller: laglighetsprövning enligt kommunallagen

Domstolen har fått in handlingar i målet. Handlingarna följer med detta brev.

Lämna ett yttrande till domstolen

Ni ska lämna in ett skriftligt yttrande där ni bemöter det som står i handlingarna. Domstolen måste ha yttrandet **senast den 4 augusti 2022**. När tiden har gått ut kan domstolen komma att avgöra målet, även om något svar inte kommit in.

När ni skickar in yttrandet

Uppge namn, målnummer 8044-22 och mobilnummer eller annat telefonnummer ni kan nås på. Lämna också e-postadress, så att vi kan skicka handlingar i målet via e-post.

Skicka gärna in handlingarna med e-post, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. För högre säkerhet än vanlig e-post, använd www.domstol.se/kontaktformular. För handlingar som ska signeras, använd istället www.domstol.se/digitalhandling.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna vid frågor – ni når oss enklast per telefon 031-732 70 00.

Linda Blackedal

Bifogade handlingar: aktbilaga 1-5 (mål 8044-22)

Sida 1 (av 1)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Page 863 of 1047

E-post
forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Webbplats
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

12 juli 2022

Förvaltningsrätten i Göteborg

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avd. 5INKOM: 2022-07-12
MÅLNR: 8044-22
AKTBIL: 1**ÖVERKLAGANDE**

Klagande: Johan Borre, [REDACTED]
Kommunmedlem i Göteborgs kommun
Barometergatan 13
418 41 Göteborg
Johan.borre@live.se

Överklagat beslut: Förbundsstyrelsen vid Göteborgsregionens
kommunalförbund beslut den 14 juni 2022 under §§ 405
sammanträdestider 2023, och § 400 Verksamhetsövergång av
Validering i väst.

Saken Laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725),
förtkortad KL

YRKANDEN

1. Beslutet om distansdeltagande strider mot lag och förbundsstyrelsen är inte behörig att besluta om distansdeltagande vilket gör att styrelsen fattat ett beslut som de inte är behöriga och beslutet har därmed inte tillkommit i laga ordning.
2. Beslutet om verksamhetsövergången strider mot lag och har inte tillkommit i laga ordning.
3. Jag begär att domstolen beslutar om verkställighetsförbud för punkterna 1-2 tills domstolen slutligt avgör målet.

Beslutet att medge deltagande på distans för sammanträden

1. Av 36 § reglementet för förbundsstyrelsen¹ framgår att ledamöter av förbundsstyrelsen kan medverka i sammanträdet om det finns särskilda skäl. Det är ordförande som avgör inför varje möte om en särskild ledamot har särskilda skäl.
2. Av 6 kap. 24 § KL framgår att det är fullmäktige som i en nämnds reglemente ska besluta om hur distansdeltagande får lov att ske. Av reglementet framgår att det inte finns någon generell möjlighet att i förväg besluta om att sammanträdena ska vara på distans för alla eller merparten av förbundsstyrelsens ledamöter och tjänstgörande ersättare.

¹ Bilaga 1 – Förbundsstyrelsens reglemente

3. Sveriges kommuner och regioner har i sitt förslag till Reglemente för styrelse och nämnder i sitt förslag till reglemente kommenterat motsvarande bestämmelse som finns i förbundsstyrelsens bestämmelse om möjligheten att närvara på distans. Av kommentaren framgår dels att särskilda skäl markerar att ett sammanträde ska vara fysiskt med där distans deltagandet för en eller flera ledamöter på distans som komplement.²
4. Av beslutet anges två sammanträden med förbundsstyrelsen ska ske via Teams, dvs distanssammanträde för ledamöterna av förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsens beslut innebär dels att det inte är ordförande utan styrelsen i sin helhet som fattat beslutet om distansdeltagande vilket strider mot gällande reglementet.
5. Styrelsen motivering till distansdeltagandet är att ledamöterna ska spara tid och miljö kan inte bedömas vara särskilda skäl i den mening som avses i reglementet. De motiv som anges har snarare innebörden av att allmänt tillåta samtliga ledamöter närvara på distans. Om fullmäktige medgivit det hade fullmäktige inte genom reglementet skrivit in förbundsstyrelsens reglemente att det krävs särskilda skäl.
6. Utifrån att det inte kan anses utgöra särskilda skäl och att styrelsen går över sin behörighet gällande distansdeltagande som är ordförandens beslutsmandat innebär att beslutet om distansdeltagande dels strider mot lag och reglementet, och att beslutet är fattat av ett organ som inte äger beslutet om distansdeltagande.

Verksamhetsövergången

7. I redogörelse av ärendet framgår att verksamheten bedrevs i kommunalregi hos Göteborgs kommun innan verksamheten **överlämnades** till Göteborgsregionens kommunalförbund och bolagiserades 2004 som avvecklades och övergick i drift i förvaltningsform från 2012.
8. Av promemoria³ upprättad inom förbundet den 19 september 2003 som revideras 30 september 2003, framgår att förbundet genom överlämnandet av valideringsarbetet som är en kommunalverksamhet skulle kommunalförbundet bli huvudman för verksamheten (jfr 3 kap. 8 § KL).
9. Av tjänsteskrivelsen till beslutet framgår att huvudmannaskapet för valideringen överlämnades 2004 från kommunerna till kommunalförbundet. Där är således klarlagt att uppgiften har kommit från kommunerna och att det efter 2004 och framåt har kommunalförbundet varit ansvarig för uppgiften. Kommunalförbundet har sedan 2004 varit huvudman för uppgiften.
10. Av 3 kap. 8 § KL framgår att förbundskommunerna genom antagande av förbundsordningen kan överlämna uppgifter som en kommun är ansvarig för till ett kommunalförbund. Denna överföring av uppgiften skedde 2004 och ges till uttryck i förbundsordningens 3 § genom följande skrivning:

² Bilaga 2 - SKRs kommentar till 27 § Sammanträden på distans.

³ Bilaga 3 – Promemoria upprättad inom kommunalförbundet om uppdraget om validering 2003.

– Svara för anordnande av lärande för vuxna enligt gällande lagstiftning, bl.a. skollag och förordning om kommunal vuxenutbildning, inom ramen för gällande samverkansavtal.

11. Av 3 kap. 16 § 1991 års kommunal, dagens 10 kap. 1 § i nuvarande kommunallag framgår att en kommun (jfr 9 kap. 2 § KL) kan lämna över en kommunal uppgift till ett aktieföretag under förutsättning angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd, besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ.
12. Utifrån att valideringsverksamheten även har varit bolagiserad av kommunalförbundet visar det att uppgiften har varit en uppgift för vilket kommunalförbundet varit huvudman (jfr 3 kap. 8 § KL). Det får således vara visat att valideringsverksamheten som bedrivs är en uppgift som kommit från de 13 medlemskommunerna. Västra Götalandsregionen är inte en av de kommuner som lämnat över uppgiften till kommunalförbundet och ingår inte i kommunalförbundet.
13. Utifrån att uppdrag har lämnats av kommunerna så är det kommunernas uppdrag för validering som överlämnats och därmed är inte regionen behörig att bedriva den verksamhet som kommunerna ansvarar för och som GR bedrivit genom att förbundskommunerna överlämnat uppgiften (jfr 2 kap. 1 § KL och 20 kap. skollagen). Vidare kan inte ett kommunalförbund överföra verksamheten till en annat offentligt organ i första hand för en uppgift som är primärkommunal. Det är endast förbundskommunerna som kan förändra uppgiften och ansvaret för validering och det sker genom justeringar i förbundsordningen och sedan kan varje kommun överlämna delar av uppgiften till regionen med stöd av skollagen.
14. Av 4 § Förordning (2021:744) om statsbidrag för kartläggning och validering inom kommunal vuxenutbildning framgår att den verksamhet som Validering i Väst bedriver är en kommunal angelägenhet och inte en uppgift för regionen. Lika så talar 20 kap. 18 § skollagen för detta då det är specialreglerat i vilken utsträckning som en kommun kan överlåta uppgiften på en region. En sådan överlåtelse kan ske från en kommun till ett kommunalförbund till en region, då det strider mot hur ansvar överförs mellan offentlighetsrättsliga organ. Det finns inte stöd i kommunallagen för en sådan hantering där utfallet blir att regionen blir huvudman.
15. I förbundsordningen (jfr punkt 10) anges att närmare bestämmelser om vad som ingår i kommunalförbundets uppdrag i det samverkansavtal som gäller för vuxenutbildningen. Av punkten 4.1. i samverkansavtalet⁴ framgår att kommunalförbundet ansvarar även för validering. Detta sammantaget gör att uppgiften kring validering är en uppgift för kommunalförbundet och samverkansavtalet bör likställas med status som förbundsordningen då avtalet reglerar förhållandet mellan förbundskommunerna och kommunalförbundet.

⁴ Bilaga 4 - Samverkansavtal för vuxenutbildning 2020 – 2023

16. Vidare bör om den aktuella verksamhetsövergång beslutas av fullmäktige då det rör om en principiell fråga genom att förbundet önskar överföra verksamhet till en region för en verksamhet som är kopplad till en uppgift som förbundet fått från sina medlemskommuner. Den mottagande regionen är inte medlem i kommunalförbundet och därför rör det sig om ett beslut av principiell betydelse och förbundets verksamhet och organisering.
17. Ett kommunalförbunds mandat och uppdrag bygger på att förbundet får mandatet från medlemskommunerna och uppdraget kan vara helt eller partiellt från de deltagande kommunerna. Uppdrag anges i förbundsordningen och är en förutsättning för att kommunalförbundet ska kunna hantera uppgifterna då kommunalförbundet lyder under legalitetsprincipen som den anges i 1 kap. 1 § tredje stycket regeringsformen – makten utövas under lagarna – och 5 § förvaltningslagen.
18. Beslutet om verksamhetsövergång verkar inte föranleda någon ändring av förbundsordningen som justerar kommunalförbundets uppdrag varvid uppdraget fortsatt är en del av uppgifterna som kommunalförbundet ska bedriva och därför strider beslutet även mot förbundsordningens 3 § om kommunalförbundets uppdrag.
19. Det är sammantaget visat att det är kommunalförbundet som är huvudman och ansvarig för Validering i Västs verksamhet genom att uppgiften har lämnats till kommunalförbundet och har varit så i närmare 18 år. Förbundsstyrelsen är inte behörig att överlåta en verksamhet för vilket kommunalförbundet är ansvarig och i annat fall avser frågan en sådan principiell fråga att den ska beslutas av förbundsfullmäktige.
20. Beslutet om verksamhetsövergång strider därför mot lag och beslutet har inte kommit till i laga ordning.

Inhibition

21. Beslutet om verksamhetsövergången påverkar dels de anställda som omfattas av beslutet om verksamhetsövergång och när beslutet väl verkställts är det svårt att låta beslutet gå åter. Det tillsammans med det som anförs i sak gör att det är sannolikt att besluteten strider mot lag eller har beslutats av ett inte behörigt organ. Därför ska besluten tillsvidare inte få verkställas.
22. Gällande distansdeltagande är det uppenbart att styrelsen gått utöver sin beslutsbefogenhet enligt sitt reglemente.

Johan Borre

Bilagor

1. Förbundsstyrelsens reglemente
2. SKRs kommentar till 27 § Sammanträden på distans
3. Promemoria upprättad inom kommunalförbundet om uppdraget om validering 2003

4. Promemoria upprättad inom kommunalförbundet om uppdraget om validering 2003

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 5

DOM
2022-09-07
Meddelad i Göteborg

Mål nr
9860-22

KLAGANDE

Johan Borre, [REDACTED]

MOTPART

Göteborgsregionens kommunalförbund

ÖVERKLAGAT BESLUT

Ordförandens för Förbundsstyrelsen vid Göteborgsregionens
kommunalförbund beslut 2022-08-29, § 533

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725) (KL)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Ordföranden för Förbundsstyrelsen vid Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) beslutade den 29 augusti 2022 att på styrelsens vägnar godkänna ett föreslaget yttrande till förvaltningsrätten i mål om laglighetsprövning i mål nr 8044-22. Som grund för beslutet anfördes bl.a. att ordföranden enligt delegationsordning får fatta beslut i brådskande ärenden, vilket ansågs vara fallet i det aktuella laglighetsprövningsmålet, då yttrande där skulle ges in senast den 30 augusti 2022 men förbundsstyrelsens nästa sammanträde äger rum först den 30 september 2022.

YRKANDEN M.M.

Johan Borre överklagar beslutet och yrkar att domstolen tar upp målet till avgörande omgående och yrkar i andra hand inhibition i målet tills domstolen avgör målet slutligt. Han anför därvid bl.a. följande. De beslut som överklagandet i mål 8044-22 omfattar har fattats av styrelsen i sin helhet. Det innebär att yttrandet till förvaltningsrätten i det målet ska fattas av hela styrelsen, då beslutet om yttrande omfattas av delegationsförbudet i 6 kap. 38 § andra punkten KL. Beslutet om yttrande har inte varit brådskande om styrelsen hade använt möjligheten att begära anstånd med motiveringen att upprätthålla delegationsförbundet i 6 kap. 38 § andra punkten KL. Förbundsstyrelsen har också tidigare begärt och fått anstånd med att inkomma med yttrande. Eftersom styrelsen inte har begärt ytterligare anstånd och utifrån målets art och karaktär kan det inte ha ansetts oundgängligt att fatta ett ordförandebeslut som har sin grund i 6 kap. 39 § KL. Ordföranden har genom beslutet därmed gått utanför sin befogenhet och beslutet har därför inte kommit till i laga ordning.

GR anför bl.a. följande avseende frågan om inhibition. Inhibitionsyrkandet bör avslås då yttrandet redan har översänts till förvaltningsrätten och beslutet därmed har verkställts. Någon ytterligare verkställighet kommer inte att ske.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Det överklagade beslutet kan endast prövas som en laglighetsprövning enligt KL. En sådan prövning får inte avse lämpligheten och skäligheten i det överklagade beslutet utan tar enbart sikte på om beslutet är olagligt enligt någon av de grunder som anges i 13 kap. 8 § KL. Förvaltningsrätten kan då inte ändra det överklagade beslutet utan kan endast pröva om beslutet ska upphävas.

Enligt 13 kap. 8 § KL ska ett överklagat beslut upphävas, om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller regionen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Av 6 kap. 38 § KL framgår att beslutanderätten inte får delegeras när det gäller

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller

5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Enligt 6 kap. 39 § KL får en nämnd uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Det finns inte någon begränsning av möjligheterna att delegera brådskande beslut enligt 6 kap. 39 § KL med hänsyn till ärendenas art. Vad som är ett brådskande ärende får avgöras utifrån förhållandena i varje enskilt fall (jfr HFD 2016 ref. 74).

Möjligheten för en ordförande eller annan ledamot att med stöd av 6 kap. 39 § KL på nämndens vägnar besluta om yttrande i ett laglighetsprövningsmål rörande ett överklagat nämndbeslut, utgör därmed ett undantag från att nämnden själv ska besluta yttrande och förutsätter att man inte kan vänta med beslutet till nämndens nästa sammanträde samt att det rör sig om ärenden som oundgängligen måste avgöras (jfr prop. 1990/91:117 s. 205 samt 2016/17:171 s. 378). I mål om laglighetsprövningar gäller emellertid normalt att kommuner ofta kan få anstånd med att avge yttranden, även om domstolarna av handläggningsskäl som huvudregel ofta initialt beslutar om ganska korta tidsrymder för avgivande av yttrande.

Förvaltningsrätten konstaterar därmed att den av domstolen angivna yttrandetiden i mål nr 8044-22 inte bör utgöra skäl för att frånga delegationsförbudet i 6 kap. 38 § KL och kommer i det målet därför att ånyo förelägga GR:s förbundsstyrelse att yttra sig, men den gången med en längre tid för yttrande än vad som tidigare har beslutats.

Med ledning av det anförda och med beaktande av 13 kap. 9 § KL bedömer förvaltningsrätten att det inte finns skäl att upphäva det överklagade beslutet. Då förvaltningsrätten därmed också har tagit upp målet till omedelbart avgörande föranleder Johan Borres yrkande om inhibition ingen ytterligare

åtgärd. Därvid kan emellertid också tilläggas att då ordförandebeslutet numera redan är verkställt skulle ett inhibitionsbeslut också ha framstått som meningslöst och därmed ej vara prövningsbart (jfr t.ex. RÅ 1991 not. 201). Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-03)

Maria Jolfors Detert
Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Lars Elfving.

Göteborgsregionens
kommunalförbund

Parter: Johan Borre ./ . Göteborgsregionens kommunalförbund
Målet gäller: laglighetsprövning enligt kommunallagen

Domstolen har fått in handlingar i målet. Handlingarna följer med detta brev.

Lämna ett yttrande till domstolen

Ni ska lämna in ett skriftligt yttrande där ni bemöter det som står i handlingarna. Domstolen måste ha yttrandet **senast den 17 oktober 2022**. När tiden har gått ut kan domstolen komma att avgöra målet, även om något svar inte kommit in.

När ni skickar in yttrandet

Uppge alltid ert namn, målnummer 8044-22 och mobilnummer eller annat telefonnummer som ni kan nås på. Lämna också e-postadress, så att vi framöver kan skicka handlingar i målet via e-post.

Skicka gärna in handlingarna till domstolen digitalt, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. På www.domstol.se/skickadigitalt finns information om hur ni kan lämna in handlingar digitalt.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna vid frågor – ni når oss enklast per telefon 031-732 70 00.

Ann-Sofie Jonsson

Bifogade handlingar: aktbilaga 1-5 (mål 8044-22)

Sida 1 (av 1)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Page 874 of 1047

E-post
forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Webbplats
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Protokollsutdrag

§ 10. Val av fem revisorer för åren 2023-2026 för granskning av förbundets räkenskaper och förvaltning

Beslut

För granskning av förbundets räkenskaper och förvaltning under åren 2023-2026, utses till revisorer Birgitta Eriksson (S), Härryda, Jonas Ransgård (M), Göteborg, Per Waborg (SD), Lerum, Amandus Carlenfors (V), Göteborg, Jan-Erik Lindström (S), Mölndal.

Till ordförande för revisorerna utses Jonas Ransgård (M), Göteborg, och till vice ordförande Birgitta Eriksson (S), Härryda.

Till protokollet antecknas att de nyvalda ledamöterna och ersättarna i förbundsstyrelsen är redovisningskyldiga för förbundet och därför inte deltar i beslutet.

Sammanfattning

Ordföranden redovisar valberedningens förslag utifrån utsänt underlag.

Skickas till

Medlemskommunerna

Vid protokollet:

Gunnel Rydberg
Sekreterare

Justeras:

Fredrik Hansson
Ordförande

Marina Johansson
Justerare

Jan Utbult
Justerare

Protokollsutdrag

§ 14. Val av styrelseledamöter samt lekmannarevisor i Gryning Vård AB för mandatperioden 2023-2026

Diarienummer: 2022-00377

Beslut

Förbundsfullmäktige väljer Maria Standar, Alingsås, Birgitta Flärdh, Härryda, Sofia Gärdfors, Göteborg, och Ken Gunnesson, Ale, till GR:s representanter i styrelsen för Gryning Vård AB för mandatperioden 2023-2026, intill slutet av den årsstämma som följer närmast efter nästa val till fullmäktige.

Förbundsfullmäktige väljer Birgitta Eriksson (S), Härryda, till lekmannarevisor för GR i bolaget för mandatperioden 2023-2026, intill slutet av den årsstämma som följer närmast efter nästa val till fullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Enligt utsänd handling är GR tillsammans med Sjuhärads, Fyrbodals och Skaraborgs kommunalförbund delägare i Gryning Vård AB. Bolagets styrelse består av sju ledamöter med lägst noll och högst sju ersättare.

Göteborgsregionen utser fyra ledamöter och kommunalförbunden i Boråsregionen, Fyrbodals och Skaraborg var sin ledamot.

Två av nu sittande styrelseledamöter för GR, Maria Sigroth, GR, och Hans Zachrisson, Renova, har avsagt sig sina uppdrag från nästa bolagsstämma. Förslag till nya ledamöter i styrelsen är Maria Standar, kommunchef i Alingsås, samt Birgitta Flärdh, utvecklingschef i Härryda. Förslaget är även att välja nu sittande styrelseledamöter Sofia Gärdfors, Göteborg, samt Ken Gunnesson, Ale, till kommande mandatperiod.

De fyra kommunalförbunden som är delägare i Gryning Vård AB har att vardera utse en lekmannarevisor för mandatperioden 2023-2026.

Lekmannarevisorn ska utses ut den revisionsgrupp som föreslås för förbundet för mandatperioden.

Skickas till

Gryning Vård
Kommunalförbunden i Västra Götaland

Vid protokollet:

Gunnel Rydberg
Sekreterare

Justeras:

Fredrik Hansson
Ordförande

Marina Johansson
Justerare

Jan Utbult
Justerare

Styrelseprotokoll

Diarienummer

Samordningsförbundet Insjöriket:

Plats: Brogatan 16

Datum: 2022-12-16

Närvarande:

Ordförande

Anita Almqvist (L), Mölndals stad

Vice ordförande

Sofia Sandängers, FK

Övriga ledamöter

Kent Lagrell, (M) VGR

Tomas Angervik, (S)

Anna Strand (C) Är med på länk från 14:28

Övriga deltagare: förbundschef Annika Ruys-Hagberg, biträdande förbundschef Melina Myrbäck

Meddelat förhinder: Maria Kornevik Jakobsson, Fredrik Skoglund, Kristina Kjellberg, Anette Ryberg, Christian Eberstein

Frånvarande: Daniel Filipsson (M)

Justeringsdag:

Melina Myrbäck

Sekreterare

Justerare: Anita Almqvist

Justerare: Sofia Sandängers

§ 1203 Sammanträdet öppnas

§ 1204 Val av justerare, förslag Anita Almqvist och Sofia Sandängers

Beslut:

Att välja Anita och Sofia till Justerare

§ 1205 Fastställande av dagordning

Beslut:

Att fastställa dagordningen enligt förslag

§ 1206 Summering av styrelsens arbete och det aktuella läget på förbundet samt avtackning av den avgående styrelsen

Styrelsen summerar de två gångna åren och tackar för ett gott samarbete samt diskuterar vad som behöver lämnas över till nästkommande styrelse.

§ 1207 Sammanträdet avslutas

Kommande möten:

Ordinarie styrelsemöten (förslag):

31/1 kl 14.30-16.30 introduktion till de nya styrelseledamöterna

10/2 kl 13.30-16

24/3 kl 13.30-16

2/6 kl 13.30-16

22/9 kl 13.30-16

24/11 kl 13.30-16

FINSAM-konferens 18-19 april Halmstad

Kommunfullmäktige

§ 202

Dnr 00379/20221.1.1.

Val till Samordningsförbundet för rehabilitering, Insjöriket

Beslut

Bernt A Runberg (S) väljs som ledamot till Samordningsförbundet Insjöriket för mandatperioden 1 januari 2023 till 31 december 2026.

Ärendet

Mölnåls stad ska välja en ledamot till samordningsförbundet Insjöriket, enligt förbundsordningen. Mölnådal, Härryda, Partille, Lerum och Alingsås kommuner utgör förbundets medlemmar och syftet med förbundet är att finansiellt samordna de insatser som individer i kommunerna kan behöva från kommunerna, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Förslag till beslut

Valberedningens förslag till kommunfullmäktige

Bernt A Runberg (S)

Beslutsgång

Ordförande Per Malm (M) frågar om valberedningens förslag kan bifallas och finner att så sker.

Expedieras till

Samordningsförbundet Insjöriket, övriga medlemmar, Bernt A Runberg

Förbundsfullmäktige

2023-01-03

FF § 7

Dnr 2022/645

Expedieras till:

Val av förbundsstyrelse för åren 2023-2026

Förbundsstyrelsen
Medlemskommunerna

Enligt reglementet för förbundsstyrelsen ska styrelsen bestå av 14 ledamöter och 11 ersättare.

Enligt förbundsordningen ska uppdragen som ordförande och 2:e vice ordförande i förbundsstyrelsen innehas av ledamöter som är folkbokförda medlemmar i Göteborgs Stad. Uppdraget som 1:e vice ordförande ska innehas av ledamot folkbokförd i annan medlemskommun än Göteborg.

Beslut

Till ledamöter i förbundsstyrelsen åren 2023-2026 utses

Ingrid Andreae (S), Göteborg
Anders Hyllander (M), Göteborg
Frida Tånghag (V), Göteborg
Lars Kérla (D), Göteborg
Robert Hammarstrand (S), Göteborg
Göran Larsson (MP), Göteborg
Sven-Ove Johansson (S), Mölndal
Christian Johansson (M), Kungsbacka
Owe Willingskär (M), Härryda
Mats Lennartsson (M), Partille
Lars-Erik Snällman (M), Lerum
Lars Ivarsbo (C), Lilla Edet
Magnus Gullbrandsson (TP), Tjörn
Olof Lundberg (S), Stenungsund

Till ersättare i förbundsstyrelsen åren 2023-2026 utses

Linnéa Wikström (S), Göteborg
Kristina Bergman Alme (L), Göteborg
Karin Karlsson (V), Göteborg
Eric Nilsson (C), Mölndal
Johan Tolinsson (S), Kungsbacka
Ulla-Karin Johansson (S), Härryda
Bengt Odeholm (S), Partille
Suzanne Parenius (C), Lerum
Andreas Freiholtz (SD), Lilla Edet
Svante Karlsson (S), Tjörn
Nedzad Deumic (KD), Stenungsund

Justerare				Utdragsbestyrkande
				Page 881 of 1047

Forts. FF § 7

Till ordförande för förbundsstyrelsen åren 2023-2026 utses

Ingrid Andreae (S), Göteborg

Till 1:e vice ordförande för förbundsstyrelsen åren 2023-2026 utses

Christian Johansson (M), Kungsbacka

Till 2:e vice ordförande för förbundsstyrelsen åren 2023-2026 utses

Anders Hyllander (M), Göteborg

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--	--------------------

Page 882 of 1047

FF § 8

Dnr 2022/618

Expedieras till:

Sammanträdestider för förbundsfullmäktige 2023

Medlemskommunerna

Förbundsfullmäktiges sammanträden föreslås äga rum på tisdagar. Fullmäktiges sammanträden börjar kl. 18.00 och hålls i regel på Gårda brandstation.

Beslut

Förbundsfullmäktige fastställer följande sammanträdestider 2023:

tisdagen den 28 mars

tisdagen den 20 juni

tisdagen den 5 december

Justerare

Utdragsbestyrkande

FF § 4

Dnr 2022/645

Expedieras till:

De valda ledamöterna
Medlemskommunerna

Val av förbundsfullmäktiges ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande för tiden till och med 30 november 2026

Förbundsfullmäktige väljer enligt § 3 i arbetsordningen ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande för varje mandatperiod.

Enligt förbundsordningen ska uppdraget som ordförande i förbundsfullmäktige innehas av ledamot från annan medlemskommun än Göteborg. Uppdraget som 1:e och 2:e vice ordförande ska innehas av ledamot från Göteborgs Stad.

Valberedningen har lämnat följande förslag:

Ordförande: Sven-Ove Johansson (S), Mölndal

1:e vice ordförande: Maria Whålin (V), Göteborg

2:e vice ordförande: Anneli Rhedin (M), Göteborg

Beslut

För tiden till och med 30 november 2026 utses Sven-Ove Johansson (S) till förbundsfullmäktiges ordförande.

För tiden till och med 30 november 2026 utses Maria Whålin (V) till förbundsfullmäktiges 1:e vice ordförande.

För tiden till och med 30 november 2026 utses Anneli Rhedin (M) till förbundsfullmäktiges 2:e vice ordförande.

Justerare

Utdragsbestyrkande

Förbundsfullmäktige

2023-01-03

FF § 6

Dnr 2022/645

Expedieras till:

Val av 9 revisorer för åren 2023-2026

De valda revisorerna
Medlemskommunerna

Beslut

På förslag från medlemskommunerna beslutar förbundsfullmäktige för åren 2023-2026 att till revisorer utse:

Eva Nihlblad (S), Göteborg
Jan-Erik Lindström (S), Mölndal
Christina Äng (M), Kungsbacka
Mats Eskilson (M), Härryda
Eva Kristensen (S), Partille
Inga-Lill Schwartz (C), Lerum
Robert Forsberg (SD), Lilla Edet
Per Jensnäs (-), Tjörn

Från Stenungsunds kommun finns inget förslag framlagt, förbundsfullmäktige beslutar att posten som revisor för Stenungsund är vakant tills nästa sammanträde med förbundsfullmäktige.

Till sammankallande för revisorerna utses Eva Kristensen (S).

Justerare				Utdragsbestyrkande
				

Gryaab AB

– granskning av verksamhetsåret 2022

2023-01-18

Så kommunicerar vi våra granskningar

Varje år publicerar stadsrevisionen i Göteborgs Stad sina granskningsresultat på följande sätt:

Publikation	Innehåll
Revisionsredogörelse	Här presenterar stadsrevisionen granskningen av nämnderna. I redogörelserna framgår revisorernas iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Revisionsberättelse	Revisorerna upprättar en revisionsberättelse per nämnd. I berättelserna uttalar de sig om nämndernas verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.
Granskningsredogörelse	Här presenterar stadsrevisionen granskningen av bolagen. I redogörelserna framgår iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Granskningsrapport	Lekmannarevisorerna upprättar en granskningsrapport per bolag. I rapporterna uttalar sig lekmannarevisorerna om bolagen har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.
Revisionsrapport	Här presenterar stadsrevisionen särskilda granskningar som i regel rör flera nämnder och/eller bolag – så kallade projektgranskningar. I rapporterna framgår revisorernas iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Rapportsammandrag	I rapportsammandragen sammanfattar stadsrevisionen sina revisionsrapporter.
Revisionsberättelse för Göteborgs Stad	Revisorerna upprättar en revisionsberättelse som omfattar kommunens samlade verksamhet. Berättelsen innehåller uttalanden i ansvarsfrågan samt uttalanden om Göteborgs Stads årsredovisning och resultat.
Årsredogörelse	Årsredogörelsen upprättas av stadsrevisionen och innehåller en beskrivning och sammanfattning av de genomförda granskningarna under året.

Januari 2023

Titel: Gryaab AB – granskning av verksamhetsåret 2022

Diarienummer: 0156/22

Lekmannarevisorer: Bengt Bivall och Bengt Rundberg

Yrkesrevisor: Magnus Braxenholm

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning	5
1.1	Sammanfattande bedömning	5
2	Grundläggande granskning	6
2.1	Bedömning	6
2.2	laktagelser	6
3	Hantering av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel	8
3.1	Bedömning	8
3.2	laktagelser	9
4	Uppföljning av tidigare granskning	14
4.1	Uppföljning av styrelsens följsamhet mot bestämmelserna om privata utförare	14
5	Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	16
6	Språkbruk och revisionstermer	16

1 Sammanfattning

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning, styrning och interna kontroll, en fördjupning samt uppföljning av tidigare års granskning.

Vi redovisar våra granskningar genom att först beskriva lekmannarevisorernas bedömningar. Därefter redogör vi för våra iakttagelser.

1.1 Sammanfattande bedömning

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Nedan redogör vi kort för respektive område som omfattas av årets granskning.

- **Grundläggande granskning:** Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Vår översiktliga bedömning är att bolaget har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.
- **Hantering av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel:** Granskningen syftar till att bedöma om bolaget har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende användningen av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel. Lekmannarevisorerna bedömer att detta i allt väsentligt har säkerställts. Vi har dock identifierat vissa förbättringsområden.
- **Uppföljning av styrelsens följsamhet mot bestämmelserna om privata utförare:** Vi har i år följt upp en rekommendation från 2021 om att säkerställa följsamhet mot bestämmelserna om privata utförare i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Vår uppföljning visar att rekommendationen har omhändertagits.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på bolagets övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

Granskningen av bolag genomförs under hela granskningsåret. Stadens tidsplan medger inte någon detaljerad granskning av årsrapporten.

2.1 Bedömning

Vår bedömning utifrån en översiktlig granskning är att bolaget har genomfört sitt grunduppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Vi bedömer även att bolaget i allt väsentligt har ett ändamålsenligt beslutsfattande.

Vi bedömer att bolaget har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Slutligen är vår bedömning att bolaget har sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig.

2.2 Iakttagelser

2.2.1 Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?

Bolaget ska genomföra sitt grunduppdrag enligt bolagsordningen och ägardirektivet samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har genom budgeten gett bolagsklustren specifika mål som ska uppnås. Fullmäktige har även gett vissa bolag specifika uppdrag som ska genomföras. Vi har översiktligt granskat hur bolaget har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges specifika mål och uppdrag, i den utsträckning sådana mål och uppdrag finns för bolaget. Vi har även granskat styrelsens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att bolaget i huvudsak har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Inga väsentliga avvikelser har noterats.

2.2.2 Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?

Bolaget ska se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat bolagets styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Vår granskning visar att bolaget har genomfört en kontinuerlig uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

2.2.3 Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Bolaget ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Bolaget ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat bolagets interna styrning, uppföljning och kontroll.

Vår granskning visar att bolaget har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden. Granskningen visar att bolaget har arbetssätt för att följa upp den interna kontrollen och utvärdera sitt system för styrning, uppföljning och kontroll.

Utifrån 2021 års grundläggande granskning lämnades en rekommendation till styrelsen om att stärka följsamheten mot bestämmelserna om kontroll och uppföljning av privata utförare av kommunala angelägenheter. Vi har i år följt upp rekommendationen. Se granskningen nedan.

3 Hantering av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel

Vid flera av Göteborgs Stads hel- och delägda bolag finns verksamhetsfordon som används av de anställda i tjänsten. Det handlar framför allt om lätta personbilar såsom servicebilar, beredskapsbilar och poolbilar, men även tunga fordon som exempelvis används inom den kommunala avfallsverksamheten. Användningen av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel är förtroendekänsliga områden och kräver en hög grad av intern kontroll. Det är viktigt att det finns tydliga rutiner och förhållningssätt för fordons- och drivmedelshanteringen.

Syftet med granskningen är att bedöma om bolaget har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende användningen av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Har bolaget en tillfredsställande styrning av och rutiner för användning av verksamhetsfordon, hantering av körjournaler och inköp av drivmedel?
2. Har bolaget en tillfredsställande kontroll och uppföljning av verksamhetsfordon, körjournaler och inköp av drivmedel?

Revisionskriterier i granskningen består huvudsakligen av aktiebolagslagen, Skatteverkets rättsliga vägledning för bilförmån (2022), Göteborgs Stads riktlinje för finansverksamheten, Göteborgs Stads regler för attest och bolagets egna rutiner inom fordons- och drivmedelsområdet.

Granskningen har genomförts genom intervjuer med fordonsansvariga och andra tjänstepersoner inom bolaget samt insamling och analys av relevanta rutiner och annan dokumentation. Vi har även tagit stickprov på och granskat ett antal körjournaler som har upprättats under året.

3.1 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att bolaget i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende användningen av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel. Vi har samtidigt identifierat vissa förbättringsområden.

Vi bedömer att det finns dokumenterade rutiner och ansvarsfördelningar för användningen av verksamhetsfordon. Vi bedömer dock att bolaget bör tydliggöra att fordonen inte får användas privat, bortsett från under beredskapstjänstgöring. Vilken typ av privat fordonsanvändning som tillåts i samband med beredskap bör även definieras tydligare. Otydligheter kring vad som utgör privat användning ökar risken för att det sker i mer än ringa omfattning och att skattepliktig bilförmån och drivmedelsförmån uppstår. För att ytterligare tydliggöra och reglera begränsningen av privat fordonsanvändning under beredskapstjänstgöring, anser vi att bolaget bör överväga att ingå avtal med berörd beredskapspersonal om detta, i enlighet med Skatteverkets rekommendationer.

Vi bedömer att styrelsen har beslutat om anvisningar och instruktioner för drivmedelskort, som har anpassats till bolagets verksamhet. Vi ser positivt på att bolaget under hösten 2022, vid tidpunkten för granskningen, har förtydligat anvisningarna och instruktionerna, och att godkända användare av drivmedelskort numera skriftligt ska intyga att de har tagit del av dessa.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns rutiner för kontroll av drivmedelsinköp. Det sker däremot ingen avstämning mellan inköp av drivmedel och körda mil, vilket ska ske enligt bolagets rutiner, både inom ramen för den löpande uppföljningen och den årliga stickprovskontroll som stabsavdelningen utför. Vi menar att bolaget bör utveckla former för att jämföra fakturerat drivmedel mot körda mil enligt körjournaler, under förutsättning att det först har säkerställts att hanteringen är förenlig med bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Vidare bedömer vi att de körjournaler som upprättas i huvudsak baseras på de uppgifter som Skatteverket rekommenderar, men att vissa uppgifter saknas. Utifrån stickprovsgranskningen bedömer vi att det inte tydligt går att utläsa när eller om privat användning av fordonen har förekommit. Vi bedömer därför att bolaget bör säkerställa att körjournalmallarna utformas fullt ut utifrån de uppgifter som Skatteverket rekommenderar samt att privata resor i samband med beredskapstjänstgöring noteras på ett tydligare sätt. Berörd beredskapspersonal bör även informeras om hur resor ska dokumenteras för att kunna visa att bilarna inte används privat mer än i ringa omfattning.

Det ska nämnas att Gryaab, genom de bilar som GSL tillhandahåller, har möjlighet att tillämpa elektroniska körjournaler med personliga taggar som automatiskt registrerar huvuddelen av de uppgifter som Skatteverket rekommenderar. Föraren behöver fortfarande notera syftet med varje resa i ett digitalt körjournal-system, men exempelvis datum, mätarställning och start- respektive slutadress registreras automatiskt. Det finns inget krav på användning av elektroniska körjournaler, men sett till att bilarna redan är utrustade med nödvändig teknik bedömer vi att bolaget bör se över möjligheten att införa sådana. Detta för att stärka följsamheten mot Skatteverkets rekommendationer, minska behovet av manuell administration och underlätta möjligheten till efterhandskontroller.

3.2 Laktagelser

3.2.1 Styrning av och rutiner för fordonsanvändningen

Vi har tagit del av en förteckning som visar att Gryaab förfogar över åtta fordon som används av de anställda i tjänsten. Sex av fordonen tillhandahålls genom Göteborgs Stads Leasing AB (GSL). De återstående två fordonen ägs av Gryaab. Det övergripande ansvaret för fordonen finns hos fastighetsenheten, som tillhör avdelningen Teknisk försörjning. För fordonsanvändningen finns en skriftlig rutin som finns tillgänglig digitalt i bolagets verksamhetshandbok. Rutinen innehåller bland annat bestämmelser om bokning av bilarna, tankning,

skötsel och hantering av körjournaler. De anställdas möjligheter att nyttja bilarna för tjänsterelaterade ärenden framgår även av Gryaabs lokala anvisning för resor i tjänsten.

Bilarna används till stor del inom bolagets beredskapsverksamhet. Beredskaps-tjänstgöring förekommer vid kvällar och helger, året om. Behovet av beredskapsbilar motiveras med att beredskapspersonalen vid utryckningar måste infinna sig på anläggningen inom särskilda inställningstider. Under dagtid kan bilarna bokas av annan personal för tjänsteärenden utanför anläggningen.

3.2.2 Privat fordonsanvändning

Granskningen visar att det saknas dokumenterade bestämmelser om privat användning av fordonen, bortsett från under beredskapstjänstgöring. Av ovan nämnda rutin framgår att privat användning i samband med beredskap är tillåtet i begränsad omfattning. Med begränsad omfattning hänvisas i rutinen till Skatteverkets allmänna råd avseende bilförmån. Enligt Skatteverket får den privata användningen uppgå till högst tio tillfällen och högst 100 mil per år för att inte skattepliktig bilförmån ska uppstå för den anställde. I rutinen saknas dock en definition av vad privat användning innebär. Av intervjuerna framgår att bilarna inte får användas privat förutom vid nämnda beredskapstjänstgöring. Detta uppges vara ett allmänt känt förhållningssätt hos bolagets medarbetare.

3.2.3 Hantering av drivmedelskort

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för finansverksamheten ska användningen av företagsupphandlat privatkort, inköpskort och drivmedelskort vara restriktiv och kontrollerad för att säkerställa en god intern kontroll. Styrelsen ska besluta om vilka anställda som ska ha tillgång till företagsupphandlat privatkort, inköpskort och drivmedelskort samt eventuella begränsningar för varje inköpskort och anställd. Styrelsen kan besluta om vidaredelegation till verkställande direktören.

Vidare framgår att drivmedelskort enbart får användas för tankning av drivmedel och köp av tillhörande trafiksäkerhetsprodukter. Bolag som använder drivmedelskort ska upprätta skriftliga instruktioner anpassade till de egna administrativa rutinerna och hålla kortinnehavare uppdaterade om gällande rutiner.

Granskningen visar att styrelsen har beslutat om anvisningar och instruktioner för användande av företagsupphandlat privatkort, inköpskort och drivmedelskort. Dokumentet reviderades senast av styrelsen den 23 september 2022, vid tidpunkten för granskningen. Det kompletterades då med ytterligare bestämmelser om hanteringen av drivmedelskort. Det anges att drivmedelskort får användas av anställda som i tjänsten har behov av köp av drivmedel och tillhörande trafiksäkerhetsprodukter och att verkställande direktören beslutar om vilka anställda som ska ha tillgång till drivmedelskort. Godkända användare ska skriftligen intyga att de har tagit del av gällande anvisningar och instruktioner. Avdelningschefen för stabsavdelningen ansvarar för att listan över godkända

användare uppdateras löpande efter verkställande direktörens beslut. Vi noterar att det finns en aktuell förteckning över godkända bilanvändare.

Bolaget tillämpar inte personliga drivmedelskort utan har fem generella drivmedelskort som kan användas av godkända användare. Den senaste inrapporteringen av drivmedelskort till stadsledningskontoret är daterad 2022-06-30. Ett av drivmedelskortet förvaras på en bemannad tankstation. Övriga drivmedelskort (som avser tankning av fordonsgas) hålls inlåsta i ett nyckelskåp. Godkända användare kvitterar ut nycklar och drivmedelskort genom en personlig kod. Detta innebär att det i efterhand går att kontrollera vem som har kvitterat ut nycklar och drivmedelskort, om en misstanke om felaktig användning skulle uppstå.

3.2.4 Drivmedelsinköp och kostnadsuppföljning

Bolagets bilar drivs av fordonsgas/bensin, diesel och el. Bensin och diesel tankas på den bemannade tankstationen där ett av drivmedelskortet förvaras. Enligt ovannämnda anvisningar och instruktioner ansvarar avdelningschefen för stabsavdelningen för att uppdaterade listor över godkända användare skickas till tankstationen. Av intervjuerna framgår att den anställde behöver finnas med på listan och legitimera sig för att kunna tanka. Utöver drivmedel kan anställda köpa trafiksäkerhetsrelaterade produkter. Av intervjuerna framgår att det exempelvis kan handla om AdBlue eller spolärvätska, om en varningslampa börjar lysa under körningen. Det behöver finnas en giltig förklaring till den typen av inköp, då servicerelaterade uppgifter annars sköts inom fastighetsenheten.

Som tidigare nämnts förvaras drivmedelskortet för fordonsgas inlåsta i nyckelskåp som godkända användare kvitterar ut. Tankningen sker på särskilda tankstationer för fordonsgas. Elbilarna laddas genom bolagets egna laddboxar och kräver därmed ingen korthantering. Granskningen visar att anställda även har möjlighet att ladda sina privata elbilar på arbetsplatsen, vilket debiteras genom nettolöneavdrag. Bolaget uppger att priset sätts utifrån en nivå som speglar det genomsnittliga marknadsvärdet och att prisnivån i nuläget följs upp en gång per år. Med tanke på elmarknadens nuvarande volatilitet uppger bolaget att prisnivån fortsättningsvis kommer att följas upp halvårsvis.

Granskningen visar att det genom bolagets rutin för fordonsanvändning finns bestämmelser om hur drivmedelsinköp ska dokumenteras. Enligt rutinen ska tankningen noteras i bilens körjournal. Kvittot från tankningen ska sparas och bifogas ett A4-papper med uppgifter om bilens namn och registreringsnummer, mätarställning, den anställdes namn och datum. För detta finns en särskild blankett som kan användas. Underlaget lämnas därefter in till bolaget.

Av rutinen för fordonsanvändning framgår att fastighetsenheten kontrollerar att samtliga körda mil har redovisats i körjournalen samt stämmer av drivmedelsinköpen i förhållande till antal körda mil. Det framgår av intervjuerna att en fordonsansvarig tekniker vid fastighetsenheten gör en kontrollattest av de drivmedelsfakturor som inkommer månadsvis. I samband med detta görs

rimlighetsbedömningar avseende tankad bränsle- eller gasmängd. Även andra fordonsrelaterade inköp kontrolleras. Vid frågor eller avvikelser kontaktas enligt uppgift den person som har genomfört inköpet. Kvittot och det bifogade underlaget matchas mot fakturorna. Fakturorna beslutsattesteras därefter av gruppchefen vid fastighetsenheten, inom ramen för Gryaabs attestregler.

Av intervjuerna framgår att det vid fastighetsenhetens kontroller av drivmedelsinköp inte görs någon avstämning gentemot antal körda mil för perioden, vilket ska ske enligt rutinen ovan. Detta uppges bero på att det har varit svårt att hitta en modell för att jämföra bränsle- och gasförbrukningen mot körda mil på ett bra sätt, då det till stor del handlar om uppskattningar. Fokus vid kontrollen uppges vara att matcha fakturerat drivmedel mot inlämnade kvitton. Halvårsvis görs en sammanställning över körda mil för att bedöma rimligheten, men denna uppföljning är inte kopplad till drivmedelskostnaderna.

Förutom ovan nämnda kontroll gör stabsavdelningen årliga stickprovskontroller på drivmedelsinköp, inom ramen för bolagets rutin för oegentlighetsrisker. Enligt rutinen ska avdelningen årligen kontrollera drivmedelskostnader i förhållande till körda mil på minst tio drivmedelsfakturor. Kontrollen avser om inlämnade kvitton överensstämmer med fakturorna och om fakturerat drivmedel motsvarar körda mil enligt körjournalerna. Vi har mottagit dokumentation som visar att stickprovskontrollen har genomförts för år 2022. Vi noterar dock att kontrollen inte omfattar en jämförelse av om fakturerat belopp motsvarar körda mil enligt körjournalerna, vilket ska ske enligt rutinen.

3.2.5 Hantering av körjournaler

För att skattepliktig bilförmån och drivmedelsförmån inte ska uppstå hos anställda som nyttjar arbetsgivarens bilar rekommenderar Skatteverket att körjournaler används. Detta för att kunna visa att bilarna inte används privat annat än i begränsad omfattning, vilket enligt Skatteverket innebär högst 10 tillfällen och högst 100 mil per år.

Bilförmån bör enligt Skatteverket inte anses uppkomma om den anställde på grund av jourtjänst några dagar per månad (1–4 dagar) måste ha bilen tillgänglig vid bostaden för att utan fördröjning påbörja en tjänsteresa. Detsamma gäller för en anställd som har femdagarsjour var sjunde vecka eller med längre mellanrum, trots att bilen enstaka månader tas hem fem dagar. För att beskattning inte ska uppstå vid den typen av jourtjänster menar Skatteverket att den anställde bör vara starkt begränsad i sin möjlighet att använda bilen för privata resor, exempelvis genom avtal med arbetsgivaren och att det finns en körjournal som visar att bilen inte har använts för privata resor.¹

De bilar som tillhandahålls genom GSL är kopplade till ISA (ett system för intelligent hastighetsanpassning). Gryaab har dock valt att inte använda det

¹ <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2014.4/321423.html>

elektroniska körjournalssystemet som ingår genom ISA-systemet. I stället används manuella körjournaler där de anställdas resor dokumenteras.

Vid bolaget finns två beredskapsgrupper där anställda tjänstgör en hel vecka åt gången samt en beredskapsgrupp där anställda tjänstgör under helger och röda dagar. Det har inte ingåtts avtal mellan bolaget och de anställda avseende privat fordonsanvändning under beredskapstjänstgöring. Som tidigare nämnts framgår dock av bolagets fordonsrutin att bilarna får användas privat i begränsad omfattning under beredskapen, med hänvisning till den omfattning som Skatteverket anger. Det vill säga högst 10 tillfällen och högst 100 mil per år.

Vi har tagit stickprov på tre körjournaler som har upprättats under året, varav samtliga avser beredskapsbilar. Granskningen visar att körjournalerna i huvudsak baseras på de uppgifter som Skatteverket rekommenderar att en körjournal ska innehålla. Vi noterar däremot att körjournalerna är utformade på ett sådant sätt att det saknas information om vilken adress som resan startade från och avslutades vid samt hur lång resan var. Vi konstaterar även att det inte går att utläsa på ett tydligt sätt om och i så fall när fordonen har använts för privata resor (under beredskapen). Detaljnivån är låg när syftet med resan beskrivs. I några fall noterar vi även att mätarställningen vid resans slut inte överensstämmer med mätarställningen för starten av den nya resan.

4 Uppföljning av tidigare granskning

Ibland resulterar våra granskningar i att revisorerna lämnar rekommendationer och/eller kritik. När detta händer följer vi oftast upp detta nästkommande år. Nedan redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

4.1 Uppföljning av styrelsens följsamhet mot bestämmelserna om privata utförare

Lekmannarevisorerna granskade år 2022, inom ramen för den grundläggande granskningen, bolagets följsamhet mot bestämmelserna om kontroll och uppföljning av privata utförare av kommunala angelägenheter. Bestämmelserna följer av Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Granskningen avsåg bolagets upphandlade slamhantering.²

Lekmannarevisorerna bedömde att det sker en löpande uppföljning och kontroll av entreprenörens verksamhet men att styrelsen bör tydliggöra de övergripande formerna för att kontrollera, följa upp och bereda insyn för allmänheten i kommunala verksamheter som utförs av privata utförare. Det innebär bland annat att, som en del av planerings- och uppföljningsarbetet, ange hur sådana verksamheter ska följas upp under året. Vidare bedömde vi att styrelsen skriftligen behöver ta del av uppföljningen i någon form. I framtida avtal med privata utförare av kommunal verksamhet behöver det också anges vilka eventuella styrelsemål och styrelseuppdrag som ska gälla för den privata utföraren samt hur allmänhetens insyn i verksamheten har säkerställts.

Granskningen resulterade i att lekmannarevisorerna riktade följande rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa följsamhet mot bestämmelserna om privata utförare i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom att ta del av styrelsens yttrande om hur rekommendationen kommer att omhändertas samt insamling och analys av upprättad planerings- och uppföljningsdokumentation.

4.1.1 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att styrelsen har beslutat om en struktur för årlig uppföljning av privata utförare av kommunala angelägenheter, i enlighet med rekommendationen. En uppföljning har under 2022 genomförts och godkänts av styrelsen. Vi uppmanar fortsatt bolaget att, vid framtida upphandlingar av privata utförare av kommunal verksamhet, säkerställa att det i avtalet framgår vilka

² Gryaab anlitar en privat entreprenör som ansvarar för bland annat transport och omhändertagande av avvattnat avloppsslam som kvarstår efter bolagets rötningsprocess.

eventuella styrelsemål och styrelseuppdrag som utföraren omfattas av samt hur allmänhetens insyn i verksamheten har säkerställts. Lekmannarevisorerna bedömer att rekommendationen har omhändertagits.

4.1.2 lakttagelser

Vi har tagit del av ett yttrande från styrelsen om hur bolaget avser att omhänderta rekommendationen. Av yttrandet framgår att bolaget har tagit fram en rutin och mall för uppföljning av privata utförare av kommunal verksamhet. Styrelsen avser även att komplettera sin tid- och uppföljningsplan för det årliga uppföljnings- och planeringsarbetet med en skriftlig uppföljning av privata utförare. Uppföljningen redovisas till styrelsen i slutet av året. Bolaget avser att i framtida avtal med privata utförare säkerställa att utföraren omfattas av vid var tid gällande styrelsemål och styrelseuppdrag som gäller för verksamheten.

När det gäller att säkerställa allmänhetens insyn i den överlämnade verksamheten framgår av yttrandet att bolaget bedömer att allmänheten har möjlighet att ta del av all dokumentation som har upprättats mellan bolaget och leverantören, undantaget handlingar som omfattas av sekretess.

Uppföljningen visar att styrelsen den 17 juni 2022 har beslutat om en rutin för uppföljning av privata utförare av kommunala angelägenheter. Enligt rutinen dokumenteras uppföljningen i en särskild uppföljningsmall. I rutinen anges att den privata utföraren ska bidra med utvärdering, uppföljning och redovisning av statistik till Gryaab i den omfattning som framgår av avtalet mellan parterna.

Vidare visar uppföljningen att styrelsen den 2 december 2022 har behandlat och godkänt en rapport avseende uppföljning av privata utförare av kommunala angelägenheter. Av rapporten framgår att bolaget anlitar en sådan utförare, nämligen nämnda entreprenör för transport, nyttjande och omhändertagande av slam. Uppföljningen har genomförts under året och avser kontroll av de kontraktsvillkor som framgår av genomförd upphandling, bland annat betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter och följsamhet mot miljökrav.

Styrelsen har vid ovannämnda sammanträde fastställt sin tid- och arbetsplan för det kommande planerings- och uppföljningsarbetet. Vid sammanträdet i december ska styrelsen besluta om 2023 års uppföljning av privata utförare.

5 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer i kommunen. Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

6 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser förbättringsområden i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolagsstyrelsen har gjort för att följa revisorens rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Renova AB

– granskning av verksamhetsåret 2022

2023-01-18

Så kommunicerar vi våra granskningar

Varje år publicerar stadsrevisionen i Göteborgs Stad sina granskningsresultat på följande sätt:

Publikation	Innehåll
Revisionsredogörelse	Här presenterar stadsrevisionen granskningen av nämnderna. I redogörelserna framgår revisorernas iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Revisionsberättelse	Revisorerna upprättar en revisionsberättelse per nämnd. I berättelserna uttalar de sig om nämndernas verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.
Granskningsredogörelse	Här presenterar stadsrevisionen granskningen av bolagen. I redogörelserna framgår iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Granskningsrapport	Lekmannarevisorerna upprättar en granskningsrapport per bolag. I rapporterna uttalar sig lekmannarevisorerna om bolagen har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.
Revisionsrapport	Här presenterar stadsrevisionen särskilda granskningar som i regel rör flera nämnder och/eller bolag – så kallade projektgranskningar. I rapporterna framgår revisorernas iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Rapportsammandrag	I rapportsammandragen sammanfattar stadsrevisionen sina revisionsrapporter.
Revisionsberättelse för Göteborgs Stad	Revisorerna upprättar en revisionsberättelse som omfattar kommunens samlade verksamhet. Berättelsen innehåller uttalanden i ansvarsfrågan samt uttalanden om Göteborgs Stads årsredovisning och resultat.
Årsredogörelse	Årsredogörelsen upprättas av stadsrevisionen och innehåller en beskrivning och sammanfattning av de genomförda granskningarna under året.

Januari 2023

Titel: Renova AB – granskning av verksamhetsåret 2022

Diarienummer: 0140/22

Lekmannarevisorer: Birgitta Adler och Bengt Rundberg

Yrkesrevisor: Magnus Braxenholm

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning	5
1.1	Sammanfattande bedömning	5
1.2	Sammanställning av rekommendationer	7
2	Grundläggande granskning	8
2.1	Bedömning	8
2.2	laktagelser	8
3	Förrådsverksamheten	10
3.1	Bedömning	10
3.2	laktagelser	11
4	Hantering av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel	15
4.1	Bedömning	15
4.2	laktagelser	16
5	Kontinuitetshantering i samhällsviktig verksamhet	21
6	Uppföljning av tidigare granskning	22
6.1	Uppföljning av personsäkerhet	22
6.2	Uppföljning av resor i tjänsten	24
6.3	Uppföljning av offentlighet och sekretess	26
7	Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	28
8	Språkbruk och revisionstermer	28

1 Sammanfattning

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning, styrning och interna kontroll, flera fördjupningar samt uppföljning av tidigare års granskning.

Vi redovisar våra granskningar genom att först beskriva lekmannarevisorernas bedömningar. Därefter redogör vi för våra iakttagelser.

1.1 Sammanfattande bedömning

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att delar av bolagets verksamhet behöver förbättras. Därför lämnar vi rekommendationer till styrelsen. I övrigt bedömer vi att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Nedan redogör vi kort för respektive område som omfattas av årets granskning. Därefter följer en tabell med de rekommendationer vi lämnar.

- **Grundläggande granskning:** Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Vår översiktliga bedömning är att bolaget har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.
- **Förrådsverksamheten:** Granskningen syftar till att bedöma om bolaget har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende förrådsverksamheten. Vi bedömer att bolaget delvis har säkerställt detta, men att det finns avvikelser och förbättringsområden som behöver åtgärdas. Vi lämnar därför en rekommendation till styrelsen för Renova Miljö AB (se tabellen sist i sammanfattningen).
- **Hantering av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel:** Granskningen syftar till att bedöma om bolaget har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende användningen av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel. Vi bedömer att bolaget i allt väsentligt har säkerställt detta. Vi har samtidigt identifierat vissa förbättringsområden.
- **Kontinuitetsförmåga i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad:** Granskningen syftar till att bedöma om bland annat Renova AB och Renova Miljö AB har en ändamålsenlig kontinuitetsplanering. Det bedöms finnas stora variationer mellan moder- och dotterbolagets arbete. Renova AB:s

kontinuitetsplanering bedöms som bristfällig i samtliga delar. Renova Miljö AB bedöms generellt sett ha kontinuitetsplanerat på ett ändamålsenligt sätt, men även där föreligger vissa brister. Vi lämnar därför en rekommendation till styrelsen för Renova AB och en rekommendation till styrelsen för Renova Miljö AB (se tabellen sist i sammanfattningen).

- **Uppföljning av personsäkerhet:** Vi har under året följt upp en rekommendation från år 2021 om att säkerställa följsamhet mot föreskrifterna om hot och våld i arbetsmiljön (AFS 1993:2), Göteborgs Stads säkerhetspolicy och Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet. Vi bedömer att rekommendationen har omhändertagits.
- **Uppföljning av resor i tjänsten:** Vi har under året följt upp en rekommendation från år 2020 om att stärka den interna kontrollen avseende resor i tjänsten. Vi bedömer att rekommendationen har omhändertagits.
- **Uppföljning av offentlighet och sekretess:** Utifrån 2020 års granskning lämnades en rekommendation om att säkerställa följsamhet mot Göteborgs Stads föreskrifter och riktlinjer om arkiv- och informationsredovisning samt tillhörande tillämpningsanvisning. Ingen uppföljning har gjorts under 2022. Vi kommer att avvakta med uppföljningen till ett senare tillfälle.

1.2 Sammanställning av rekommendationer

Område	Rekommendation
Förrådsverksamheten	Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen för Renova Miljö AB att säkerställa att samtliga förråd inventeras årligen och att resultatet dokumenteras.
Kontinuitetshantering i samhällsviktig verksamhet	<p>Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen i Renova AB att i samtliga delar stärka kontinuitetsförmågan. Särskilt fokus behöver ägnas insamlingsverksamheten.</p> <p>Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen i Renova Miljö AB att åtgärda de brister som återfinns inom kontinuitetsförmågan.</p>
Uppföljning av offentlighet och sekretess (ingen uppföljning har gjorts under 2022)	Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka den interna kontrollen avseende resor i tjänsten. (Rekommendationen lämnades år 2020).

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på bolagets övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

Granskningen av bolag genomförs under hela granskningsåret. Stadens tidsplan medger inte någon detaljerad granskning av årsrapporten.

2.1 Bedömning

Vår bedömning utifrån en översiktlig granskning är att bolaget har genomfört sitt grunduppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Vi bedömer även att bolaget i allt väsentligt har ett ändamålsenligt beslutsfattande.

Vi bedömer att bolaget har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Slutligen är vår bedömning att bolaget har sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig.

2.2 Iakttagelser

2.2.1 Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?

Bolaget ska genomföra sitt grunduppdrag enligt bolagsordningen och ägardirektivet samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har genom budgeten gett bolagsklustren specifika mål som ska uppnås. Fullmäktige har även gett vissa bolag specifika uppdrag som ska genomföras. Vi har översiktligt granskat hur bolaget har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges specifika mål och uppdrag, i den utsträckning sådana mål och uppdrag finns för bolaget. Vi har även granskat styrelsens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att bolaget i huvudsak har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Inga väsentliga avvikelser har noterats.

2.2.2 Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?

Bolaget ska se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat bolagets styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Vår granskning visar att bolaget har genomfört en kontinuerlig uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

2.2.3 Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Bolaget ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Bolaget ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat bolagets interna styrning, uppföljning och kontroll.

Vår granskning visar att bolaget har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden. Granskningen visar att bolaget har arbetssätt för att följa upp den interna kontrollen och utvärdera sitt system för styrning, uppföljning och kontroll.

3 Förrådsverksamheten

Vid Göteborgs Stads hel- och delägda bolag förvaltas medel och resurser för annans räkning. Det är av stor betydelse att allmänheten har ett högt förtroende för verksamheten. Flera av stadens bolag (framför allt inom kommunalteknisk försörjning) har behov av att lagerhålla och förvara reservdelar, maskiner, verktyg, arbetskläder, förbrukningsartiklar och andra tillgångar som krävs för att bedriva verksamheten. Hanteringen av förråds- och lagerartiklar är ett förtroendekänsligt område och kräver en god intern kontroll.

Förutom risken för förtroendeskada riskerar verksamheterna att påverkas negativt om det exempelvis saknas reservdelar eller andra kritiska komponenter till följd av brister i lagerhållning. Inköp, uttag och utrangering av förrådsartiklar måste därför ske på ett korrekt och systematiskt sätt. Tydliga ansvars- och befogenhetsfördelningar och dokumenterade rutiner och anvisningar stärker förutsättningarna för en systematisk förrådshantering.

Syftet med granskningen är att bedöma om bolaget har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende förrådsverksamheten. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Har bolaget säkerställt att det finns en fungerande organisation och rutiner för förrådsverksamheten?
2. Har bolaget säkerställt att förråds- och lagervaror förvaras på ett betryggande sätt och att obehöriga inte har tillträde till förråden?
3. Har bolaget säkerställt att inköp, uttag och utrangering av förråds- och lagervaror hanteras och registreras på ett systematiskt sätt?
4. Har bolaget säkerställt att det genomförs regelbundna och systematiska inventeringar av förråden?

Revisionskriterier i granskningen består huvudsakligen av aktiebolagslagen, Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling, Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll och bolagets egna rutiner inom området.

Vi har i granskningen avgränsat oss till tre större förråd inom koncernen: materialförrådet och verkstadsförrådet vid Holmen samt förrådet för mekaniskt underhåll vid Sävenäs avfallskraftvärmeverk. Granskningen har genomförts genom intervjuer med förrådsansvariga och förrådspersonal, insamling och analys av styrande dokument samt stickprovskontroller på om lagerförda artiklar existerar och stämmer överens med faktiskt värde.

3.1 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att bolaget delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende förrådsverksamheten.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns en fungerande organisation och dokumenterade rutiner för bland annat inköp och registrering av förrådsartiklar. Vi

bedömer att uttag av förrådsartiklar i huvudsak sker på ett systematiskt sätt. Ett utvecklingsområde som lyfts fram är att uttagen skrivs ned på fysiska listor, för att därefter registreras av förrådspersonalen i efterhand. Vi ser därför positivt på att bolaget utreder möjligheten att införa system med streckkodsläsare för verkstadsförrådet, som under 2023 ska flytta till den nya underhållsverkstaden i Bönekulla. Detta kan enligt vår bedömning bidra till att stärka systematiken och den interna kontrollen, eftersom det kan minska risken för fel vid uttag. Vi menar att bolaget bör överväga att införa motsvarande system inom de övriga förråden. Utifrån våra stickprovskontroller på om lagerförda artiklar överensstämmer med faktiskt värde bedömer vi att det finns relativt många avvikelser, då för högt eller för lågt värde noterades för drygt hälften av stickproven (14 av 30 artiklar). Det indikerar att den interna kontrollen kan stärkas.

Vidare bedömer vi att systematiken för att genomföra årliga förrådsinventeringar varierar. Vid materialförrådet och verkstadsförrådet saknas skriftliga inventeringsrutiner, men inventeringar genomförs och dokumenteras årligen, även om det sker på olika sätt. Vid förrådet för mekaniskt underhåll finns en rutin som anger att förrådet ska inventeras en gång per år och att resultatet ska dokumenteras och sparas. Inventeringen uppges i stället ske löpande under året och resultatet dokumenteras inte. Vi ser dokumentationen som en förutsättning för att inventeringen ska anses vara systematisk. Vid detta förråd genomförs inte heller några dokumenterade stickprovskontroller på förrådsartiklar, vilket det finns en skriftlig rutin och ett etablerat arbetssätt för vid materialförrådet och verkstadsförrådet. Vi bedömer därför att bolaget bör ta ett samlat grepp kring hur förråden ska inventeras och kontrolleras årligen.

Lekmannarevisorerna lämnar följande rekommendation:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen för Renova Miljö AB att säkerställa att samtliga förråd inventeras årligen och att resultatet dokumenteras.

3.2 Iakttagelser

3.2.1 Organisation och rutiner för förrådsverksamheten

Materialförrådet och verkstadsförrådet vid Holmen tillhör organisatoriskt Underhållsverkstaden inom affärsområde Logistik (Renova Miljö AB). Verkstadsförrådet kommer under 2023 att flyttas till Renovas nya underhållsverkstad som byggs i Bönekulla.

Inom materialförrådet, som försörjer både moder- och dotterbolaget, förvaras i huvudsak arbetskläder och förbrukningsartiklar såsom kontorsmaterial, städmaterial och avfallssäckar. I verkstadsförrådet förvaras framför allt lagerartiklar, verktyg och reservdelar till Renovas fordon som repareras och underhålls vid Fordonsverkstaden. Där förvaras också i viss utsträckning artiklar för externa kunder, exempelvis park- och naturförvaltningen.

För respektive förråd finns en ansvarig platschef. För rollerna finns dokumenterade befattningsbeskrivningar. Vid förråden finns därutöver, under platscheferna, inköpare, driftstöd och annan förrådspersonal som hanterar inköp, administration och registrering av förrådsartiklar.

Förrådet för mekaniskt underhåll vid Sävenäs avfallskraftvärmeverk tillhör affärsområde Återvinning (Renova Miljö AB). Förrådet finns huvudsakligen till för anläggningen och innehåller olika typer av reservdelar och komponenter. Förrådet uppges därutöver serva andra delar inom affärsområdet, exempelvis farligt avfall och deponierna. I förrådet förvaras även arbetskläder, skyddsutrustning, verktyg och förbrukningsartiklar. Inom förrådsenheten finns också särskilda gas- och oljeförråd.

Chefen för Mekaniskt underhåll är formellt ansvarig för förrådet, men det finns också en särskild förrådsansvarig och en gruppleddare som arbetar operativt med förrådsverksamheten. Under sommarrevisionen på anläggningen, när arbetsbelastningen är högre, uppges dessutom en förrådsarbetare tas in. Vi noterar att det finns dokumenterade befattningsbeskrivningar för gruppleddare och förrådsarbetare men inte för rollen som förrådsansvarig.

Granskningen visar att det finns ett flertal rutiner, anvisningar och andra styrande dokument för förrådsverksamheten. Vissa av styrdokumenterna (som redogörs för nedan) berör samtliga förrådsenheter inom koncernen medan andra enbart gäller för specifika förråd. För materialförrådet och verkstadsförrådet finns exempelvis vissa gemensamma rutiner.

3.2.2 Tillträde och behörigheter till förråden

Inom materialförrådet hanteras utlämningen av förrådsartiklar över disk, vilket innebär att det inte är öppet för anställda att själva genomföra uttag. Förrådet är bemannat fram till klockan 15 och hålls därefter stängt och låst. Av intervjuerna framgår att verkstadsförrådet är något mer öppet då mekanikerna själva kan hämta reservdelar och andra artiklar vid behov. Andra anställda inom koncernen uppges dock inte ha tillträde till förrådet. Vid det nya verkstadsförrådet i Bönekulla kommer utlämningen att hanteras över disk.

Huvudförrådsbyggnaden i Sävenäs är öppen för personalen fram till klockan 16 under vardagar, då förrådet även är bemannat. Utlämningen sker inte över disk, utan de anställda kan själva hämta de artiklar som de behöver i arbetet. Vid kvällar och helger är förrådet låst och då krävs passerkort, kod och särskilda behörigheter för åtkomst. Alla anställda vid anläggningen har därmed inte tillträde under dessa tider. Behörigheter uppges styras efter behov.

3.2.3 Inköp och uttag av förrådsartiklar

För inköp till förråden gäller Renovakoncernens ordinarie inköps- och beställningsrutiner. De innefattar bland annat koncernens inköpshandbok,

inköpsanvisning och beställningsrutin. Befogenheter och beloppsgränser för att genomföra och attestera inköp till förråden följer av delegationsordningen.

Vid sidan av de generella inköps- och beställningsrutinerna finns en dokumenterad rutin för inköp, lagerhållning och utlämning av förrådsartiklar. Rutinen gäller för samtliga förrådsenheter inom koncernen. I rutinen anges att det finns så kallade beställningspunkter för lagerförda artiklar. När lagervärdet understiger denna på förhand definierade beställningspunkt skapas en beställningslista i systemet, som underlag för beställning av nya artiklar. Det uppges ske en löpande dialog mellan förrådspersonalen och Renovas verksamheter om vilka artiklar som behöver finnas lagerförda i förråden.

Av rutinen framgår vidare att olika uppgifter måste anges av anställda som hämtar ut förrådsartiklar, såsom arbetsordernummer eller projektnummer med ansvar. Det framgår av intervjuerna att anställningsnummer anges vid uttag från materialförrådet. För arbetskläder krävs även särskild rekvisition från ansvarig chef. Vid verkstadsförrådet sker uttag i regel genom arbetsorder samt anställningsnummer. Uttagsflödena uppges variera beroende på om uttaget avser Renova AB eller Renova Miljö AB. Vid förrådet för mekaniskt underhåll sker uttag via arbetsorder.

Uttag från samtliga granskade förråd skrivs ned manuellt på listor (artikelnummer och kvantitet). Förrådspersonalen registrerar därefter uttagen löpande under dagen i Renovas affärssystem IFS. Lagersystemet är därmed integrerat i ekonomisystemet. Samtliga förrådsartiklar uppges vara inlagda i systemet, där bland annat artikelnummer och lagerplats framgår. Av intervjuerna framgår att den manuella registreringen och hanteringen av listor inte ses som helt ändamålsenlig. Vid den nya underhållsverkstaden som byggs i Bönekulla, och som verkstadsförrådet flyttar till under 2023, finns planer på att införa system med streckodsläsare (där uttag skannas och registreras direkt i IFS, utan behov av fysiska uttagslistor) och annan teknik som kan underlätta och förbättra registrering och inventeringar av förrådsartiklar. Även personalen vid materialförrådet och förrådet för mekaniskt underhåll är involverad i de diskussioner som förs kring framtida teknikval och ser liknande förbättringsbehov.

3.2.4 Förrådsinventeringar

För att säkerställa att lagerförda förrådsartiklar stämmer överens med faktiskt värde är det viktigt att förråden inventeras löpande.

Inom Underhållsverkstaden finns ingen skriftlig rutin för inventeringar av förråden. Granskningen visar dock att inventeringar genomförs och dokumenteras årligen. Inom materialförrådet sker inventeringen etappvis under året (varje månad). Ett antal förrådsartiklar inventeras då vid varje inventeringstillfälle. Vi har mottagit inventeringsdokumentation för år 2021 och 2022. Inom verkstadsförrådet uppges inventeringen ske under en period i slutet av året, vanligtvis under november eller december. Vi har tagit del av dokumentationen från den senaste inventeringen för verkstadsförrådet som avser år 2022.

Utöver årliga förrådsinventeringar finns en rutin för löpande stickprovskontroller på lagerförda artiklar inom Underhållsverkstaden. Rutinen avser både materialförrådet och verkstadsförrådet. Enligt rutinen ska stickprovskontroller utföras tio gånger per år. Förutom att kontrollera om det lagerförda värdet stämmer överens med det faktiska värdet genomförs en avtalskontroll. Stickprovskontrollen omfattar 20 artiklar per tillfälle. Av dessa ska avtalskontroll genomföras på tio artiklar. I rutinen anges att förrådsansvariga ansvarar för att ta fram listor över artiklar, som underlag för kontrollen, men att en annan person ska räkna artiklarna fysiskt. Det framgår även att resultatet ska dokumenteras och sparas. Vi har tagit del av dokumenterade stickprovskontroller för år 2022, för båda förråden. Stickprovskontrollerna, inklusive avtalskontrollerna, har genomförts enligt den omfattning som framgår av rutinen.

Vid förrådet för mekaniskt underhåll finns en rutin för årlig inventering som senast uppdaterades år 2015. Enligt rutinen ska förrådet inventeras en gång per år och resultat ska dokumenteras och sparas. Av intervjuerna framgår dock att förrådet inventeras löpande under hela året och att inventeringsresultatet inte dokumenteras. Det genomförs inte heller några motsvarande, dokumenterade stickprovskontroller på förrådsartiklar som inom Underhållsverkstaden.

3.2.5 Stickprovsgranskning

Vi har genomfört stickprovskontroller på om lagerförda förrådsartiklar existerar och stämmer överens med faktiskt värde. Vi har tagit stickprov på tio artiklar per förråd. Resultatet visade följande.

- **Materialförrådet:** avvikelser noterades för fyra artiklar. Tre avvikelser avsåg för lågt värde och en avvikelse för högt värde i förhållande till det lagerförda värdet. Avvikelsen som avsåg för högt värde var enligt förrådspersonalen som medverkade vid stickprovskontrollen känd och berodde på ett fel vid den senaste inleveransen av artikeln.
- **Verkstadsförrådet:** avvikelser noterades för tre artiklar. En avvikelse avsåg för lågt värde och två avvikelser för högt värde i förhållande till det lagerförda värdet.
- **Förrådet för mekaniskt underhåll:** avvikelser noterades för sju artiklar. Fem avvikelser avsåg för lågt värde och två avvikelser för högt värde i förhållande till det lagerförda värdet.

4 Hantering av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel

Vid flera av Göteborgs Stads hel- och delägda bolag finns verksamhetsfordon som används av de anställda i tjänsten. Det handlar framför allt om lätta personbilar såsom servicebilar, beredskapsbilar och poolbilar, men även tunga fordon som exempelvis används inom den kommunala avfallsverksamheten. Användningen av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel är förtroendekänsliga områden och kräver en hög grad av intern kontroll. Det är viktigt att det finns tydliga rutiner och förhållningssätt för fordons- och drivmedelshanteringen.

Syftet med granskningen är att bedöma om bolaget har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende användningen av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Har bolaget en tillfredsställande styrning av och rutiner för användning av verksamhetsfordon, hantering av körjournaler och inköp av drivmedel?
2. Har bolaget en tillfredsställande kontroll och uppföljning av verksamhetsfordon, körjournaler och inköp av drivmedel?

Renovakoncernen har tillgång till över 300 lätta och tunga verksamhetsfordon, såsom baklastare, kranbilar, slambilar och servicebilar som används inom driftverksamheten. Vi har i granskningen avgränsat oss till fordons- och drivmedelshanteringen inom affärsområde Logistik, som tillhör Renova Miljö AB. Vi har fokuserat dels på tunga fordon som används inom produktionsavdelningens driftenheter, dels på de poolbilar som organisatoriskt tillhör Fordonsverkstaden men som är möjliga att boka inom hela koncernen.

Revisionskriterier i granskningen består huvudsakligen av aktiebolagslagen, Skatteverkets rättsliga vägledning för bilförmån (2022), Göteborgs Stads riktlinje för finansverksamheten, Göteborgs Stads regler för attest och bolagets egna rutiner inom fordons- och drivmedelsområdet.

Granskningen har genomförts genom intervjuer med fordonsansvariga och andra tjänstepersoner inom koncernen samt genom insamling och analys av relevanta rutiner och annan dokumentation.

4.1 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att bolaget i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende användningen av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel. Vi har samtidigt identifierat vissa förbättringsområden.

Vi bedömer att det finns dokumenterade rutiner, anvisningar och ansvarsfördelningar för användningen av såväl tunga verksamhetsfordon som poolbilar. Vi bedömer dock att det bör tydliggöras att fordonen inte får användas privat. Även

om det framgår indirekt av koncernens rutin för hantering av oegentligheter att Renovas resurser inte får missbrukas, menar vi att förbudet mot privat användning bör framgå av gällande fordonsrutiner. Om det bedöms finnas gråzoner, exempelvis i samband med lunchraster, bör detta regleras särskilt.

Granskningen visar att det finns en rutin för kvittering och utlämning av personliga förarkort (drivmedelskort). Styrelserna för Renova AB och Renova Miljö AB har dock inte beslutat om vilka anställda som ska ha tillgång till företagsupphandlat privatkort, inköpskort och drivmedelskort, eller om eventuell vidaredelegation till verkställande direktören. Detta ska ske enligt Göteborgs Stads riktlinje för finansverksamheten. Vi bedömer därför att styrelserna bör fatta sådana beslut. Som ett led i detta bedömer vi även att det bör upprättas skriftliga instruktioner för hantering av drivmedelskort, utöver ovannämnda utlämningsrutin. Vi noterar även att koncernen inte använder den förbindelse för förarkort som stadsledningskontoret har upprättat, vilket ska ske enligt riktlinjen. I stället har en egen förbindelse tagits fram som kortinnehavare skriver under. Denna hantering bör stämmas av med stadsledningskontoret.

Vidare bedömer vi att det i allt väsentligt finns rutiner för kontroll av drivmedelsinköp. Eftersom drivmedelsinköpen går att koppla till såväl personer som fordon, i kombination med att uppgifter om fordonsanvändningen registreras i olika system, finns det enligt vår bedömning goda förutsättningar att i efterhand kunna kontrollera misstänkta oegentligheter och andra avvikelser.

När det gäller poolbilarna visar granskningen att det förs elektroniska körjournaler över de anställdas bilanvändning. Det genomförs däremot inte några kontroller eller uppföljningar av körjournalerna, för att kontrollera om bilarna enbart används för tjänsterelaterade ärenden i enlighet med de reseuppgifter som har angetts vid bokningen. Koncernen bör se över möjligheten att följa upp körjournaler systematiskt, under förutsättning att det först har säkerställts att en sådan hantering är förenlig med bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

4.2 Laktagelser

4.2.1 Styrning av och rutiner för fordonsanvändningen

Vi har tagit del av en förteckning över samtliga lätta och tunga verksamhetsfordon inom koncernen. Enligt förteckningen förfogar moder- och dotterbolaget över 346 fordon, inklusive olika typer av släpfordon. Göteborgs Stads Leasing AB (GSL) tillhandahåller en majoritet av fordonen. Av intervjuerna framgår att det finns cirka 160 fordon, inklusive släpfordon, inom affärsområde Logistiks produktionsavdelning. Det avser främst tunga fordon som används för insamling och transport av avfall. Bilpoolen omfattar 13 lätta personbilar.

Ansvar för de tunga fordonen finns hos respektive driftchef inom affärsområdet. Ansvar är delegerat via dokumenterade befattningsbeskrivningar. Att fordonsansvaret är delegerat till driftcheferna framgår även av en skriftlig

anvisning som avser teknisk support för fordonen. Av anvisningen framgår även att Renovas fordonsverkstad, som organisatoriskt tillhör Underhållsverkstaden inom Renova Miljö AB, hanterar vissa fordonsrelaterade tjänster.

För hantering och underhåll av fordonen finns en dokumenterad chaufförsrutin som produktionschefen inom affärsområde Logistik ansvarar för. Rutinen gäller för samtliga driftchefer, gruppleddare, chaufförer, Fordonsverkstaden och utbildningsansvariga inom koncernen. Rutinen berör bland annat områden som trafik-säkerhet, felanmälningar av fordon och olika fordonskontroller som ska göras av chaufförerna innan körningen påbörjas.

Det övergripande ansvaret för bilpoolen finns vid Fordonsverkstaden, där en fordonshandläggare hanterar administrativa och praktiska tjänster kopplade till fordonen. Enligt befattningsbeskrivningen ansvarar handläggaren även för samordningen gentemot GSL. För poolbilarna finns en handhavanderutin som beskriver hur utlämning och återlämning av poolbilarna sker praktiskt.

Anställdas möjligheter att nyttja bilpoolen för tjänsteresor framgår även av Renovas lokala anvisning för resor i tjänsten. Enligt anvisningen får anställda, efter godkännande av chef, ta med sig poolbilen hem om ett tjänsteärende avslutas i närheten av bostaden och/eller om personen ska påbörja ett nytt tjänsteärende direkt på morgonen efter. För dessa situationer finns en hänvisning till Skatteverkets rekommendation om att privat bilanvändning för uppgå till högst tio tillfällen per år för att inte skattepliktig bilförmån ska uppstå. I intervjuerna uppges att det är mycket ovanligt att anställda tar hem poolbilar till bostaden.

4.2.2 Privat fordonsanvändning

Granskningen visar att det i rutinerna ovan saknas bestämmelser om privat användning av fordonen, bortsett från nämnda möjlighet att efter godkännande av chef ta hem en poolbil till bostaden under vissa förutsättningar. Under november 2022 (vid tidpunkten för granskningen) har koncernens verksamhetshandbok, där rutiner och andra styrande dokument finns tillgängliga, kompletterats med att poolbilarna endast får användas av Renovas personal för resor i tjänsten. Motsvarande tillägg har inte skett i själva handhavanderutinen.

Av intervjuerna framgår att varken de lätta eller tunga fordonen får användas privat, även om det inte anges i rutinerna. Detta förhållningssätt uppges vara allmänt känt bland medarbetarna. I Renovas rutin för hantering av oegentligheter framgår att missbruk av Renovas resurser utgör exempel på oegentligheter. Även om inte fordonsanvändningen nämns specifikt, så uppges i intervjuerna att detta bland annat omfattar privat nyttjande av fordonen.

4.2.3 Hantering av drivmedelskort

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för finansverksamheten ska användningen av företagsupphandlat privatkort, inköpskort och drivmedelskort vara restriktiv och kontrollerad för att säkerställa en god intern kontroll. Styrelsen ska besluta om

vilka anställda som ska ha tillgång till företagsupphandlat privatkort, inköpskort och drivmedelskort samt eventuella begränsningar för varje inköpskort och anställd. Styrelsen kan besluta om vidaredelegation till verkställande direktören.

Vidare framgår att drivmedelskort enbart får användas för tankning av drivmedel och köp av tillhörande trafiksäkerhetsprodukter. Bolag som använder drivmedelskort ska upprätta skriftliga instruktioner anpassade till de egna administrativa rutinerna och hålla kortinnehavare uppdaterade om gällande rutiner.

Granskningen visar att styrelserna för Renova AB och Renova Miljö AB inte har beslutat om vilka anställda som ska ha tillgång till ovannämnda kort, eller om eventuell vidaredelegation till verkställande direktören. Enligt uppgift från bolaget kan detta ha skett historiskt, men det är i så fall inga beslut som har varit möjliga att återfinna i efterhand. Det har inte heller upprättats skriftliga instruktioner för drivmedelskort. Det finns däremot en rutin för kvittering av drivmedelskort inom koncernen, som beskrivs nedan.

Eftersom Renova har en omfattande fordonsflotta och det ingår i chaufförernas arbetsuppgifter att tanka fordonen har koncernen tillgång till ett relativt stort antal drivmedelskort. Den senaste inrapporteringen av drivmedelskort till stadsledningskontoret, daterad 2022-06-30, visar att koncernen förfogar över totalt 1144 drivmedelskort (varav 811 inom Renova Miljö). Drivmedelskorten består av fordonskort, som är kopplade till fordonen, och personliga förarkort. För att få tillgång till ett förarkort behöver den anställde, i samband med att kortet kvitteras ut, skriva under en utlämningsblankett. Detta beskrivs i en tillhörande rutinbeskrivning som finns tillgänglig i verksamhetshandboken. Vi noterar att Renova inte använder den förbindelse som stadsledningskontoret har upprättat och som enligt riktlinjen för finansverksamheten ska användas. Renova tillämpar i stället en egen förbindelse som kortinnehavare skriver under.

Av rutinbeskrivningen framgår att blanketten lämnas ut av verkstadsadministratören vid Fordonsverkstaden i samband med att förarkortet kvitteras ut. I blanketten anges närmare att Fordonsverkstaden ansvarar för utlämningen av förarkort och att blanketten skrivs under och sparas. Genom undertecknandet intygar personen som kvitterar ut förarkortet att han eller hon har läst och är införstådd i gällande instruktioner och riktlinjer samt att bristande efterlevnad mot dessa kan medföra att personen blir avstängd som kortanvändare.

4.2.4 Drivmedelsinköp och kostnadsuppföljning

De tunga fordonen går huvudsakligen på HVO (förnybar diesel). Vid tankningen behöver chauffören registrera både sitt personliga förarkort och det fordonskort som förvaras i fordonet. Enligt uppgift från bolaget är det inte möjligt att påbörja tankningen utan att båda korten registreras. Därmed registreras alltid vem som utfört tankningen och för vilket fordon. Av ovannämnda blankett för kvittering av förarkort framgår att det utöver förare och fordon registreras tid och datum för tankningen, tankad bränslemängd och bränsletyp. Av

intervjuerna framgår att det inte är möjligt att använda drivmedelskortet för annat än inköp av drivmedel och att det finns inlagda beloppsgränser.

Tankningen sker i huvudsak vid externa tankstationer. En av driftenheterna som har omfattats av granskningen har även tillgång till en obemannad HVO-tankstation i anslutning till anläggningen som de tunga fordonen utgår ifrån. Det är dock drivmedelsleverantören som äger och sköter om stationen och tankningen sker enligt uppgift på samma sätt som vid övriga tankstationer.

De poolbilar som Renova förfogar över är samtliga gasbilar som tankas med fordonsgas (och till viss del med bensin). Vid tankning av fordonsgas registreras inte förarkortet. Tankningen sker i stället genom registrering av fordonskortet och inmatning av anställningsnummer. Därmed har även anställda som inte har kvitterat ut förarkort möjlighet att tanka de gasdrivna fordonen, under förutsättning att personen har anmält detta till verkstadsadministratören. De anställda hanterar inte kvitton i samband med tankningen (varken för de tunga fordonen eller poolbilarna). Drivmedelskostnaderna specificeras på drivmedelsfakturer som inkommer från leverantörerna månadsvis.

Granskningen visar att det inte finns någon särskild rutin för kontroll och uppföljning av drivmedelskostnader. Kostnadskontrollen uppges ske inom ramen för koncernens ordinarie attestregler, i samband med att drivmedelsfakturorna (där drivmedelsinköpen för respektive fordon framgår) atteras. Det innebär att fakturorna ska kontroll- och beslutsattesteras i enlighet med Göteborgs Stads regler för attest. Av Renovas attestregler framgår att kontrollattestanten bland annat ska säkerställa att fullständiga uppgifter har lämnats på fakturan, såsom pris, volym och tidpunkt för leverans/utförd tjänst. Beslutsattestanten ansvarar bland annat för att säkerställa att händelsen stämmer överens med verksamhetens uppdrag och att personen som har beställt varan eller tjänsten är behörig och har hållit sig inom ramen för sin befogenhet.

För de tunga fordonen inom driftenheterna ansvarar gruppledarna enligt uppgift för kontrollattest av drivmedelsfakturorna, vilket uppges bestå av rimlighetsbedömningar av om tankad bränslemängd överensstämmer med fordonens användning. Fakturorna beslutsattesteras därefter av respektive driftchef. De drivmedelsfakturer som avser poolbilarna kontrolleras och atteras inom Fordonsverkstaden. Granskningen visar att det inte sker några ytterligare kontroller avseende drivmedelsinköp, exempelvis genom stickprov på fakturer.

4.2.5 Hantering och uppföljning av körjournaler

För att skattepliktig bilförmån och drivmedelsförmån inte ska uppstå hos anställda som nyttjar arbetsgivarens bilar rekommenderar Skatteverket att körjournaler används. Detta för att kunna visa att bilarna inte används privat annat än i begränsad omfattning, vilket enligt Skatteverket innebär högst tio tillfällen och högst 100 mil per år. Tunga lastbilar med en totalvikt över 3,5 ton räknas inte som bilar i detta sammanhang, och är därmed undantagna reglerna om

schablonmässig värdering av bilförmån.¹ För de tunga lastbilarna som används inom produktionsavdelningens driftenheter finns däremot krav på färdskrivare, då fordonen används för yrkestrafik och omfattas av reglerna om kör- och vilotider. För hanteringen av färdskrivare finns en rutin inom koncernen.

Granskningen visar att de tunga lastbilarna inom driftenheterna är kopplade till positionerings- och driftoptimeringssystemet Transics. I systemet registreras bland annat chaufförernas kör- och vilotider. Det framgår av intervjuerna att det genom systemet är möjligt att följa upp fordonens GPS-positioner och annan data som registreras under körningarna. Vi noterar att koncernen under året har utrett möjligheten att utifrån ett personuppgiftsperspektiv kontrollera fordonens positioner i efterhand, vid misstanke om oegentligheter, och kommit fram till att så är möjligt. Utredningen har redovisats i en slutrapport med tillhörande bilagor. Vår granskning har inte omfattat om hanteringen bedöms vara förenlig med bestämmelserna i dataskyddsförordningen (GDPR).

Renovas poolbilar är, liksom övriga personbilar som GSL tillhandahåller, kopplade till ISA (ett system för intelligent hastighetsanpassning) samt det elektroniska körjournalssystemet 2MA. Godkända fordonsanvändare inom koncernen kan, som tidigare nämnts, boka bilarna för tjänsterelaterade resor under arbetstid. Vid bokningen, som sker digitalt, ska bland annat syftet med resan uppges och för att låsa upp bilen krävs en personlig tagg. Vi uppfattar därmed att koncernen, genom de uppgifter som kompletteras vid bokningen, tillämpar körjournaler och att dessa är personliga. Som tidigare nämnts är privat användning av bilarna dock inte tillåtet, bortsett från det undantag som redogjorts för ovan och som kräver särskilt godkännande från chef. Granskningen visar att det inte genomförs några uppföljningar av anställdas körjournaler. Det uppges inte ha förekommit några misstankar om privat användning eller annat missbruk av poolbilarna som skulle ha föranlett behov av kontroller i efterhand.

¹ <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.13/321422.html>

5 Kontinuitetshantering i samhällsviktig verksamhet

Stadsrevisionen genomförde under 2022 en granskning av kontinuitetsförmågan i vissa samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad. Granskningen syftade till att bedöma om kommunstyrelsen, kretslopp och vattennämnden, Renova AB, Renova Miljö AB, socialnämnden Hisingen och äldre samt vård- och omsorgsnämnden har en ändamålsenlig kontinuitetsplanering och om kommunstyrelsen leder, samordnar och följer upp stadens arbete med kontinuitetsplanering på ett ändamålsenligt sätt.

Stadsrevisionens samlade bedömning är att det finns stora variationer mellan Renova AB:s och Renova Miljö AB:s kontinuitetsplanering. Vår bedömning är att Renova AB:s kontinuitetsplaneringen brister i samtliga delar. Bolaget har inte analyserat samhällsviktiga delar i verksamheten eller identifierat vilka resurser som krävs för att upprätthålla den samhällsviktiga verksamheten. Bolaget har inte identifierat vilka interna och externa beroenden som föreligger eller vidtagit förebyggande åtgärder. Slutligen har bolaget inte heller tagit fram rutiner och arbetssätt för att hantera störningar i verksamheten. Renova Miljö AB bedöms generellt ha kontinuitetsplanerat på ett ändamålsenligt sätt, även om vissa brister föreligger.

Mot bakgrund av de bedömningar som gjorts i granskningen lämnas följande rekommendationer:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen i Renova AB att i samtliga delar stärka kontinuitetsförmågan. Särskilt fokus behöver ägnas insamlingsverksamheten.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen i Renova Miljö AB att åtgärda de brister som återfinns inom kontinuitetsförmågan.

Stadsrevisionen beslutade om revisionsrapporten *Kontinuitetsförmåga i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad* den 22 november 2022. Rapporten har skickats till båda styrelserna. Styrelserna behöver inkomma med ett yttrande till stadsrevisionen senast den 31 mars 2023 om hur rekommendationerna kommer att omhändertas.

6 Uppföljning av tidigare granskning

Ibland resulterar våra granskningar i att revisorerna lämnar rekommendationer och/eller kritik. När detta händer följer vi oftast upp detta nästkommande år. Nedan redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

6.1 Uppföljning av personsäkerhet

Lekmannarevisorerna granskade år 2021 bolagets arbete med personsäkerhet, i syfte att bedöma om det bedrevs i enlighet med gällande regelverk. Lekmannarevisorerna bedömde att detta delvis skedde, men att det fanns avvikelser och förbättringsområden som behövde åtgärdas. Flera av dessa var kända inom koncernen vid tidpunkten för granskningen, då det pågår ett utvecklingsarbete inom personsäkerhetsområdet. Övergripande styrdokument för att förebygga och hantera hot och våld var exempelvis under framtagande.

Vi bedömde bland annat att hot- och våldsrisker inom koncernen behöver analyseras, åtgärdas och dokumenteras mer systematiskt. Vi noterade att vidtagna åtgärder såsom utbildningsinsatser och rutiner varierade i stor utsträckning mellan olika verksamheter. Vi konstaterade även att det inte gjordes någon årlig uppföljning av säkerhetsnivån och personsäkerhetsområdet, vilket ska ske enligt Göteborgs Stads säkerhetspolicy respektive riktlinje för personsäkerhet.

Följande rekommendation lämnades utifrån granskningen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa följsamhet mot föreskrifterna om våld och hot i arbetsmiljön (AFS 1993:2), Göteborgs Stads säkerhetspolicy och Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom att ta del av styrelsens yttrande om hur rekommendation kommer att omhändertas, intervjuer och dialog med berörda tjänstepersoner samt insamling och analys av dokumentation.

6.1.1 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att relevanta åtgärder har vidtagits och planeras att vidtas för att stärka följsamheten mot gällande regelverk för personsäkerhet. Vi bedömer att det finns rutiner och stöddokument på plats för att verksamheterna inom koncernen ska kunna påbörja och dokumentera systematiska inventeringar av hot- och våldsrisker. Vi menar att det är angeläget att berörda verksamheter också genomför dessa riskinventeringar och riskbedömningar, för att därefter vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga hot och våld. Detta gäller framför allt inom insamlingsverksamheten, där vi bedömde att rutiner och åtgärder saknades eller var mindre utvecklade än inom ÅVC-verksamheten. Vi ser därför positivt på att det under 2023 planeras för en utbildning inom området, som i första hand är tänkt att omfatta chaufförer inom koncernen.

Vi bedömer att koncernen under året har tagit fram en struktur för att årligen följa upp säkerhetsarbetet, inklusive arbetet med personsäkerhet. En första uppföljning som avser år 2022 har genomförts och rapporterats till styrelsen, dock utan en bedömning av om säkerhetsnivån anses vara acceptabel. Detta behöver framgå av framtida uppföljningar. Vi har beaktat att det pågår ett utvecklings- och förändringsarbete inom säkerhetsområdet. Det är viktigt att koncernen, inom ramen för detta, utvecklar den årliga personsäkerhetsuppföljningen, för att leva upp till bestämmelserna i Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet.

Lekmannarevisorerna bedömer sammanfattningsvis att rekommendationen har omhändertagits, även om vissa delar kvarstår. Vi vill uppmana styrelsen att säkerställa att planerade åtgärder, såsom dokumenterade riskinventeringar, utbildningsinsatser och systematiska uppföljningar av hot- och våldshändelser, genomförs inom ramen för det utvecklingsarbete som pågår.

6.1.2 lakttagelser

Vi har tagit del av ett yttrande från styrelsen om hur rekommendationen kommer att omhändertas. Av yttrandet framgår att en övergripande riktlinje och rutin för hot och våld har upprättats och kommunicerats, bland annat inom ramen för lokala skyddsgrupper och driftledningsgrupper. Ett stödverktyg för inventering av hot- och våldsrisker har även tagits fram i Renovas tillbudsrapporteringssystem TRIA. Vidare framgår att personlarm utreds för fler yrkesgrupper, att det planeras för en utbildning inom personsäkerhetsområdet (som omfattar både medarbetare och chefer) och att en checklista har tagits fram för att kunna utreda om ensamarbete förekommer vid koncernens verksamheter.

Uppföljningen visar att ovannämnda riktlinje och rutin har upprättats. Riktlinjen beskriver området på en översiktlig nivå medan rutinen utgör ett mer praktiskt stöd i chefernas ansvar för att förebygga och hantera hot- och våldshändelser. Av rutinen framgår bland annat att inventeringar av hot- och våldsrisker ska genomföras av ansvariga chefer. Det framgår också vilka åtgärder som ska vidtas av medarbetare och ansvariga chefer om en händelse inträffar, och när detta ska ske. Ansvarig chef ansvarar bland annat för att utreda händelsen i TRIA, informera berörd personal om vilka åtgärder som utredningen har lett fram till och för att följa upp att åtgärderna fungerar och är tillräckliga.

Som framgår av styrelsens yttrande har ett stödverktyg i form av en checklista för inventering av hot- och våldsrisker upprättats i TRIA. Genom att besvara och dokumentera frågorna ges en heltäckande bild över vilka hot- och våldsrisker som föreligger och vilka rutiner och andra åtgärder som finns på plats inom den berörda verksamheten. Av intervjuerna framgår att det är upp till respektive verksamhet inom koncernen att bedöma om den fördjupade riskinventeringen ska genomföras, med utgångspunkt i de risker och tillbud som har identifierats sedan tidigare. Vid tidpunkten för uppföljningen hade ingen verksamhet genomfört och dokumenterat en sådan riskinventering.

Av intervjuerna framgår att det planeras för en utbildning i hantering av hot- och våldssituationer. Den omfattar i första hand Renovas chaufförer, men kan också bli aktuell för andra delar av koncernen. Under slutet av 2022 eller början av 2023 kommer ett antal gruppleddare inom affärsområdena Logistik och Tilldelning att genomgå den tänkta utbildningen (som ett externt utbildningsföretag tillhandahåller). Detta i syfte att utvärdera om utbildningen helt eller i delar bedöms som givande och relevant utifrån Renovas verksamheter. Inom ÅVC-verksamheten genomförs sedan tidigare anpassade utbildningar för personalen inom både konflikthantering och hantering av hot- och våldssituationer.

Vidare visar uppföljningen att koncernen under året har genomfört en övergripande uppföljning av säkerhetsarbetet. En omorganisering och ett utvecklingsarbete pågår inom området. Uppföljningen har redovisats till styrelsen i en säkerhetsrapport som behandlades den 25 november 2022. Vi noterar att uppföljningen inte innehåller någon bedömning av om säkerhetsnivån är acceptabel, vilket anges i Göteborgs Stads säkerhetspolicy. Rapporten berör bland annat arbetet med personsäkerhet, dock på en mycket översiktlig nivå. Det har inte genomförts någon övergripande uppföljning av alla inträffade hot- och våldshändelser, latent hot och nuvarande rutiner, vilket ska ske årligen enligt Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet.

6.2 Uppföljning av resor i tjänsten

Lekmannarevisorerna granskade år 2020 resor i tjänsten inom koncernen. Vi bedömde att den interna kontrollen inom området inte var tillräcklig och behövde stärkas. Bolaget behövde bland annat säkerställa att chefer inte attesterar egna resekostnader, att reseräkningar upprättas i större utsträckning och att trakamenten som ska betalas ut till anställda reduceras om arbetsgivaren har betalat deras måltider. Vi bedömde även att den lokala anvisningen för tjänsteresor behövde uppdateras och att processen för att godkänna resor i tjänsten kunde förtydligas, så att godkännanden dokumenteras skriftligt. Vi bedömde att det vid utlandsresor bör säkerställas att resplan inklusive val av färdstätt och logi upprättas.

Följande rekommendationen lämnades utifrån granskningen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar bolaget att stärka den interna kontrollen avseende resor i tjänsten.

Lekmannarevisorerna valde under 2021 att inte följa upp rekommendationen eftersom tjänsteresandet inom koncernen var mycket begränsat till följd av pandemin (framför allt vad gäller längre resor). Rekommendationen har i stället följts upp i år. Vi har tagit del av styrelsens yttrande om hur rekommendationen kommer att omhändertas, intervjuat koncernens economichef om vidtagna åtgärder samt tagit del av och analyserat relevant dokumentation.

6.2.1 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att koncernen, genom de åtgärder som har vidtagits, har stärkt den interna kontrollen avseende resor i tjänsten. Vi bedömer att det har tydliggjorts hur flygresor och utlandsresor ska dokumenteras och godkännas. Vi noterar dock att gränsen för flygresor uppgår till 50 mil, enkel resväg, i Renovas anvisning, jämfört med 60 mil som framgår av Göteborgs Stads riktlinje för resor och möten i tjänsten. Detta behöver åtgärdas.

Vi ser positivt på att samtliga resehandlingar kontrolleras i efterhand och att eventuella avvikelser fångas upp och återkopplas till berörda personer. Vi ser även positivt på att bolaget avser att fortsätta genomföra de månadsvisa kontrollerna av samtliga resor, tills antalet avvikelser bedöms vara på en acceptabel nivå. Sammantaget bedömer vi att rekommendationen har omhändertagits.

6.2.2 Iakttagelser

Vi har tagit del av styrelsens yttrande om hur rekommendationen kommer att omhändertas. Av yttrandet framgår att koncernens anvisning för tjänsteresor, inklusive mall för resplan vid utlandsresor, har reviderats under 2021 och att en ny version har upprättats under 2022. Beställning av resor har omarbetats i Renovas ärendehanteringssystem Topdesk, där resplan nu kan läggas till. Renovas chefer uppges ha informerats om förändringarna. Vidare framgår att stickprovskontroller genomförs månadsvis på bokförda resekostnader. Månadsvis genomförs en rimlighetsanalys av upprättade reseräkningar och kvartalsvis granskas samtliga reseräkningar. I samband med ett ledarforum uppges chefer inom koncernen ha informerats om hur attest av eget resedeltagande ska ske.

Uppföljningen visar att Renovas nya lokala anvisning för resor i tjänsten har anpassats och tydliggjorts utifrån Göteborgs Stads riktlinje för resor och möten i tjänsten. Vid flygresor och utlandsresor framgår att en ansökningsmall ska fyllas i och attesteras, i enlighet med delegationsordningen. Dokumentation ska även diarieföras. Vi noterar dock att det i anvisningen anges att flygresor enbart bör ske vid en sträcka som inklusive mellanlandning överstiger 50 mil, enkel väg. Av stadens riktlinje framgår att resa med flyg enbart får ske för resor längre än 60 mil eller sju timmars resväg med bil, tåg eller båt (enkel resväg).

Koncernen har under 2022 följt upp samtliga resehandlingar månadsvis. Det handlar om två separata kontroller. Dels avseende det resekonto där bland annat tåg- och flygbiljetter bokförs, dels av reseräkningar och annan resedokumentation. Kontrollerna är mer långtgående än vad som anges i yttrandet, då samtliga resehandlingar går igenom varje månad. Kontrollerna och de avvikelser som identifieras dokumenteras. Relativt många avvikelser uppges fortfarande identifieras, och dessa återkopplas till berörda personer i ett utbildnings- och lärandesyfte. Kontrollerna av samtliga resehandlingar kommer enligt uppgift att pågå fram till dess att antalet avvikelser bedöms vara på en acceptabel nivå.

Vi har inom ramen för granskningen efterfrågat och tagit del av dokumentation för moder- och dotterbolagets samtliga utlandsresor under året (vilket vid tidpunkten för uppföljningen avsåg fyra resor totalt) samt de noteringar som har gjorts vid de efterföljande kontrollerna. Vi noterar att reseräkningar har upprättats för samtliga deltagare. Vissa avvikelser har dock uppmärksammats inom ramen för kontrollerna, såsom avsaknad av attesterade ansökningar för utlandsresor/flygresor och att traktamenten inte har redovisats på ett korrekt sätt.

6.3 Uppföljning av offentlighet och sekretess

Lekmannarevisorerna granskade år 2020 offentlighet och sekretess vid bolaget. Syftet var att bedöma om det finns ändamålsenliga rutiner som säkerställer rätten att ta del av offentliga handlingar. Granskningen visade att sådana rutiner i huvudsak fanns. Vi noterade däremot att flera obligatoriska dokument som berör arkiv- och informationsredovisningen saknades, var inaktuella eller inte följde gällande krav på utformning och innehåll.

Följande rekommendation lämnades utifrån granskningen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa följsamhet mot Göteborgs Stads föreskrifter och riktlinjer om arkiv- och informationsredovisning samt tillhörande tillämpningsanvisning.

I samband med 2021 års granskning bedömde vi att det pågår ett aktivt arbete med att upprätta och revidera obligatoriska dokument inom arkiv- och informationsredovisningen, men att det var för tidigt att kunna bedöma om rekommendationen var omhändertagen. Vi valde därför att inte genomföra någon uppföljande granskningen av rekommendationen under 2021.

Vi har i år, utöver att ta del av styrelsens yttrande (se nedan), stämt av arbetet med rekommendationen med berörda tjänstepersoner.

6.3.1 Bedömning

Lekmannarevisorernas bedömning är fortfarande att det pågår ett aktivt arbete med att upprätta och revidera obligatoriska dokument inom arkiv- och informationsredovisningen. Det är ett omfattande och tidskrävande arbete som inte har kunnat slutföras under 2022. Vi menar därför fortsatt att det är för tidigt att kunna bedöma om rekommendationen har omhändertagits. Rekommendationen kvarstår därmed och kommer att följas upp vid ett senare tillfälle.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa följsamhet mot Göteborgs Stads föreskrifter och riktlinjer om arkiv- och informationsredovisning samt tillhörande tillämpningsanvisning.

6.3.2 Iakttagelser

Vi har tagit del av styrelsens yttrande om hur rekommendationen kommer att omhändertas. Av yttrandet framgår att Renova AB:s och Renova Miljö AB:s dokumenthanteringsplaner för handlingar tillkomna till och med år 2019 samt för handlingar tillkomna från och med år 2020, för två av fem verksamhetsområden, har godkänts under 2021. Arkivbeskrivningar för bolagen har också uppdaterats och godkänts. Arbetet med de resterande delarna av dokumenthanteringsplanerna och övriga obligatoriska dokument pågår fortfarande.

Vi har stämt av statusen i arbetet med arkivansvarig respektive IT-chef inom koncernen. Av avstämningarna framgår, vilket även anges i yttrandet, att dokumenthanteringsplanerna för två av fem verksamhetsområden har färdigställts. Arbetet med återstående områden pågår och bedöms vara färdigt i sin helhet under 2023. Arbetet med arkivförteckningar har påbörjats och bedöms också vara färdigställt under 2023. Förteckningar över IT-system/IT-lösningar som innehåller allmänna handlingar uppges delvis vara kompletta, och beräknas vara färdigställda senast den 31 december 2022. Planer för bevarande av elektroniska handlingar har inte påbörjats ännu, men kommer enligt uppgift att vara formellt antagna med tillhörande implementeringsplaner under 2023.

7 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer i kommunen. Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

8 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser förbättringsområden i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolagsstyrelsen har gjort för att följa revisorens rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Laddinfrastruktur - plan 2023

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Bakgrund	7
2.1	Syfte	7
2.2	Avgränsningar	8
3	Elfordon i Sverige	9
3.1	Personbilar	9
3.2	Tung trafik	10
3.3	Typer av laddpunkter	11
3.4	Regelverk och krav kring byggnation	12
3.5	Ekonomi	15
3.6	Möjliga bidrag	17
4	Nuläge i Härryda kommun	19
4.1	Trafikmängder	19
4.2	Elbilar	20
4.3	Laddinfrastruktur	22
5	Förutsättningar för framtida laddinfrastruktur i Härryda kommun	24
5.1	Elnät i Härryda kommun	24
5.2	Parkeringsstrategier i Härryda kommun	25
6	Behov av laddinfrastruktur i Härryda kommun	27
6.1	Genomfart i Härryda kommun	27
6.2	Besöksmål	27
6.3	Privat affärsverksamhet	28
6.4	Kommunala arbetsfordon	28
6.5	Kommunala arbetsplatser	29
6.6	Kommunala bostäder	29
6.7	Kollektivtrafik	33
6.8	Tung trafik	34

6.9	Privata aktörer	35
7	Planens genomförande	36
7.1	Övergripande	36
7.2	Sektorn för samhällsbyggnad	36
7.3	Härryda Energi	37
7.4	Förbo	37
7.5	Sektorn för teknik och förvaltningsstöd	37

1 Sammanfattning

Härryda kommun har i rapporten *Energi- och klimatplan för Härryda kommun* uttalat att ett hållbart resande ska prioriteras och en laddinfrastrukturplan ska därför tas fram. Denna laddplan syftar till att identifiera Härryda kommuns ansvar samt att kartlägga laddmöjligheter. Härryda kommun har också skrivit under kraftsamlingen Klimat 2030 Västra Götaland ställer om vilket kräver en omställning mot fossilfria transporter.

Syftet med denna laddplan är att identifiera Härryda kommuns ansvar och att kartlägga laddmöjligheter samt att skapa en plan för laddning av fordon där Härryda kommun har rådighet. Laddplanen ska peka ut Härryda kommuns ansvar och hur Härryda kommun kan samverka med aktörer som tillhandahåller laddning. På parkeringar vid kommunägda bostäder ska boende erbjudas laddmöjligheter.

Idag är 6% av alla bilar i Härryda kommun elbilar och mängden ökar. Samtidigt ökar också räckvidden för elbilar och den primära laddningen sker därför i hemmet. Vid längre resor krävs snabbaddning med hög effekt, då det är effekten som avgör hur lång tid det tar att ladda batteriet fullt.

För tung trafik är det framtida behovet svårare att förutse då det även utreds andra alternativ så som vätgas eller elvägar. Detta för att tung trafik har andra förutsättningar så som körmönster och behovet av effekt och uppställningsplats för laddning. Prognosen är idag att 80% av laddningen av elfordon inom tung trafik kommer att ske vid depåer och terminaler.

Flertalet regler och lagar finns kring hantering av laddinfrastruktur. Boverket ställer krav om laddinfrastruktur vid nybyggnation och till viss del även retroaktivt kopplat till befintliga byggnader. Dessa regler påverkar all nybyggnation och vissa av kommunens befintliga verksamheter. Därför behöver kommunen besluta vilken typ av laddning som ska installeras för kommunens egna fastigheter. Lagen om koncession för elnät ger en fastighetsägare rätt att dra egna elnät inom fastigheten för att möjliggöra elbilsaddning samtidigt som kommunallagen begränsar Härryda kommuns möjlighet att bygga laddinfrastruktur och att upplåta mark i det syftet.

Kommunallagen reglerar vilka typer av verksamheter som tillåts på allmän platsmark och hänsyn behöver tas till denna om kommunen ska tillåta eller själva installera laddning på dessa platser. Kommunen behöver därför ta ställning till hur

de ställer sig till frågan om att tillåta laddning där. I de fall att kommunen bygger egen laddning är det viktigt att hänsyn tas till tillgänglighet för funktionshindrade. Även för regelverken kring laddning av fordon sker förändringar löpande för att underlätta processen och för att kunna följa regelverket bör denna laddinfrastrukturplan uppdateras.

Det finns olika typer av laddpunkter, både publika och icke publika. Hur lång tid det tar att ladda fullt beror på den effekt som finns i uttaget. En laddpunkt går att installera hemma i bostaden från 8 000 kr och uppåt, för material och arbete. Kostnaden för att installera en publik laddpunkt skiljer mellan ca 50 000 kr och upp till 1 500 000 kr beroende på vilken effekt som ska installeras och hur placeringen är i förhållande till tillgänglig effekt i elnätet. För att byggnationen ska bli ekonomiskt hållbar behöver den göras utifrån användargrad och behov. Detta gäller för publika laddare så väl som laddare för kommunala bostäder och övriga verksamheter kopplade till kommunal verksamhet. För publika laddare måste kostnaden tas ut som ett påslag per använd kWh. För icke publika laddpunkter kan istället en fast avgift tas ut. Det finns flera bidrag att söka för olika typer av intressenter och åtgärder vid installation.

Olika riktlinjer finns för mängden publik laddning som rekommenderas. Denna laddplan har utgått från de riktlinjer som EU ställer, vilka är att det ska finnas 1 kW publik laddning per elbil och 0,67 kW per laddhybrid. Härryda kommun har enligt dessa krav idag ett behov om 912 kW installerad publik laddning, men det finns 2 893 kW installerat. Mängden elbilar kan därför tredubblas utan att det är brist. För att få en bild av behovet kan man se till användargraden på de laddstolpar som drivs av Härryda Energi Elhandel, där snabbladdarna på 50 kW används 2 h och 38 minuter per dygn i genomsnitt. Semisnabbladdarna i centrummiljöer används i genomsnitt 2 h och 17 minuter per dygn. Antalet elbilar i Härryda kommun var vid januari 2022 1131 stycken och år 2030 beräknas det finnas 7 500 stycken.

I Härryda kommun finns goda förutsättningar för att bygga ut laddinfrastrukturen då elnätet är väl utbyggt och i många fall dimensionerat för detta. Inom Härryda kommun är avstånden så korta att transport kan göras från hemmet med en laddad bil till resmålet och tillbaka utan att behöva ladda utmed vägen. Utmed riksväg 40 finns också flera snabbladdare vilka ger möjlighet till kortare laddning i de fall där det behövs. Därmed kan besöksmål och handel i Härryda kommun nyttjas utan vidare utbyggnad av laddinfrastruktur i nuläget. För tung trafik pågår utredning och planering av laddinfrastruktur i Härryda kommun av privata aktörer.

Flertalet avdelningar och verksamheter inom Härryda kommun arbetar med frågan kring elbils-laddning. Härryda kommuns egna fordon ska elektrifieras och de nya

kraven kring laddpunkter vid bostäder uppfyllas. Förbo har påbörjat ett arbete med att erbjuda boende möjlighet till laddning. Parallellt med detta pågår undersökning kring intresset för elbil och alternativa färdstätt.

Privata aktörer svarar själva för att bygga laddinfrastruktur utefter det behov som deras kunder och brukare har, på den fastighet som de själva har rådighet över. Även kollektivtrafik samt tung trafik ser i dagsläget över hur de ska möjliggöra laddning och byggnationer har redan påbörjats, exempelvis genom en bussladdare på Mölnlycke resecentrum.

För planens genomförande ansvarar Härryda kommun främst för att möjliggöra och uppmuntra investeringar i publik laddinfrastruktur genom en rad åtgärder:

- Fortsätta arbetet med att informera kommuninvånare och verksamheter via Härryda kommuns hemsida och energirådgivare.
- Kommunens samtliga enheter bör ta lärdom av varandra genom att dela med sig av erfarenheter och som rådgivande kompetens.
- Vid behov ska denna laddplan uppdateras då förutsättningarna kan ändras gentemot de prognostiserade.
- Sektorn för samhällsbyggnad ser över och bevakar de tider och skyltningar som ska gälla för de publika laddare som finns på platser där Härryda kommun har rådighet samt att genom dialog med exploitörer möjliggöra laddinfrastruktur, exempelvis genom planprocessen. Frågan kring hur kommunen ställer sig till publik laddning på kommunens mark behöver utredas.
- Härryda Energi arbetar fortsatt med samarbete och rådgivning till kunder samt med byggnation av elnätet för utökad effektbehov.
- Förbo arbetar fortsatt med att erbjuda sina boende möjlighet att hyra parkeringsplats med laddning och andra alternativ som minskar behovet av privat bil.
- Sektorn för teknik och förvaltningsstöd ser över alternativ för Härryda kommuns bilar samt boverkets retroaktiva regler om laddpunkter vid befintliga byggnader. Laddning ska också installeras för kommunens egna fordon för en fossilfri fordonsflotta.

2 Bakgrund

Härryda kommun har i rapporten *Energi- och klimatplan för Härryda kommun* uttalat att ett hållbart resande ska prioriteras.¹ Denna plan nämner behovet av fysiska laddpunkter genom följande:

För att främja en utveckling av en heltäckande laddinfrastruktur kan kommunen ta fram en strategi kring hur kommunen vill att laddinfrastrukturen i kommunen ska utvecklas. En sådan strategi kan bland annat innehålla riktlinjer kring uppsättande av publika laddare på kommunens mark, hur kommunen ska samverka med privata aktörer för att främja att laddpunkter etableras i tillräckligt stor utsträckning samt riktlinjer kring vilken roll kommunen ska ta för att främja en regional laddinfrastruktur.

Härryda kommun har skrivit under kraftsamlingen Klimat 2030 Västra Götaland ställer om. Detta åtagande innebär att regionen ska bli fossilfri till 2030. Då transportsektorn står för en fjärdedel av utsläppen av växthusgaser i regionen krävs en omställning mot fossilfria transporter. För att möjliggöra detta krävs åtgärder från Härryda kommun som en del i att minska de totala utsläppen som görs. För att en övergång till fler elektrifierade fordon ska kunna ske behövs en välutvecklad laddinfrastruktur.

2.1 Syfte

Denna laddplan syftar till att identifiera Härryda kommuns ansvar och att kartlägga laddmöjligheter samt att skapa en plan för laddning av fordon där Härryda kommun har rådighet vid bostäder, arbetsplatser, handel och besöksmål. Den ska peka ut Härryda kommuns ansvar och hur Härryda kommun kan samverka med aktörer som tillhandahåller laddning. På parkeringar vid kommunägda bostäder ska boende erbjudas laddmöjligheter.

Planen ska utformas så att hållbart resande prioriteras, parkeringsplatser samutnyttjas och att parkering och laddning prissätts marknadsmässigt.

¹ Härryda kommun

<https://www.harryda.se/download/18.c0a4fce181800179101eedd/1660123092984/Energi-%20och%20klimatplan.pdf> 2021

2.2 Avgränsningar

Denna laddplan kommer inte att behandla eller utreda vilka aktörer som är mest lämpade för installation eller hur kommunala aktörer bör genomföra installationen. Inga ekonomiska kalkyler har heller gjorts kring vad installationerna kommer att innebära för respektive aktör.

Inga trafikanalyser har gjorts av mängden fordon som kan förväntas passera genom Härryda kommun i förhållande till hur många av dessa som kan behöva laddas.

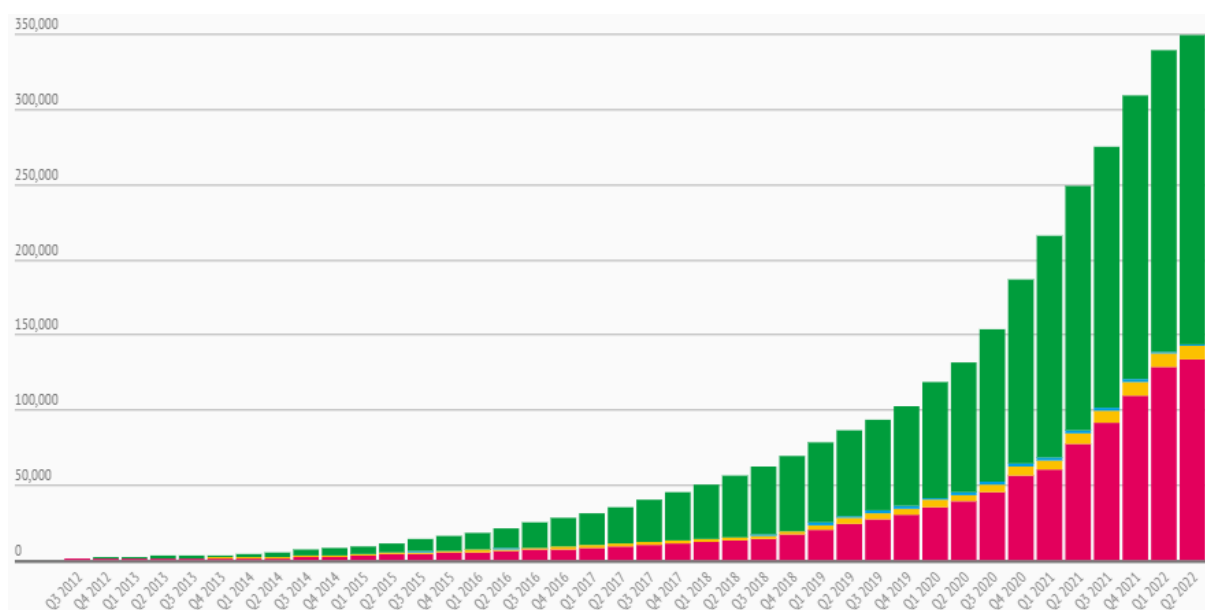
Mängdbehovet av publika laddmöjligheter för tung trafik har setts över men inga exakta direktiv kring behovet finns med i denna laddplan.

3 Elfordon i Sverige

3.1 Personbilar

Mängden elfordon i Sverige har ökat kraftigt under de senaste åren. I Sverige finns idag ca 5 miljoner personbilar.² I Sverige är idag 6% av alla bilar laddbara. Prognoser visar att det vid 2030 kommer finnas ca 2,5 miljon elbilar i Sverige³.

I figur 1 visas en graf över antalet laddbara bilar i Sverige mellan 2012 och Q2 2022.⁴

Figur 1: Mängden laddningsbara fordon i Sverige mellan 2012 och Q2 2022. Grön färg visar laddhybrider, röd färg visar rena elbilar, gul färg visar eldrivna lätta lastbilar och blå färg visar eldrivna motorcyklar.

Elbilars räckvidd är idag ca 30-60 mil⁵ samtidigt som personbilar i genomsnitt kör mellan 3-5 mil per dag⁶. Detta gör att behovet av laddning närmast kan liknas vid

² Transportstyrelsen,

<https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/statistik/Fordonsstatistik/>, 2022

³ Power circle, https://www.energi kontoretostergotland.se/wp-content/uploads/2019/10/Elbilar_Kulin.pdf, 2019

⁴ Elbilsstatistik.se, 2022

det tankningsbehov som finns för bensindrivna bilar idag. Det vill säga, laddning behöver inte ske så snart bilen stannar. För längre resor då laddning behöver göras utanför hemmet planeras detta på liknande sätt som man planerar för att tanka en bensinbil. De flesta elbilar som säljs idag kan själva planera vart och när laddning behövs genom att slutmålet anges och bilen hittar då lämpliga laddstationer utmed vägen.⁷

Den primära laddningen sker alltså nattetid eller då fordonet står stilla under en längre tid och i övrigt krävs primärt snabbladdning för längre resor.

3.2 Tung trafik

I nuläget är det svårt att säga hur stor andel av den tunga trafiken som kommer gå över till batteridrift och därmed mängden publik laddinfrastruktur som behövs för denna. Detta på grund av att omställningen till fossilfria transporter för tungtrafik pågår på flera håll och genom olika tekniker. Under 2023 kommer lastbilar som drivs av vätgas att komma ut på marknaden vilka kan väntas ta en viss marknadsandel. För detta planeras också tankstationer med vätgas runt om i både Sverige och Europa.⁸ Trafikverket arbetar tillsammans med privata intressenter även med att bygga elvägar där fordonen kan drivas på el och laddas under färd vilket skulle minska behovet av publika laddstationer.⁹ En prognos från BIL Sweden är att varannan lastbil som säljs år 2030 kommer att använda sig av el.¹⁰

Körmönster skiljer sig också då tung trafik färdas längre sträckor och under längre tider. För att tunga fordon ska kunna parkera och ladda krävs stora ytor. Därmed blir placering lämplig på de platser där fordonen står stilla över natten eller där

⁵ Alltombil.se, <https://alltombil.se/jamfor-elbilar/>, 2022

⁶ Trafa.se,

<https://www.trafa.se/globalassets/statistik/vagtrafik/korstrackor/2020/korstrackor-2020---2021-09-22.pdf>, 2022

⁷ <https://alltombil.se/nyborjarfragor-om-langresor-med-elbil-och-snabbladdning/>

⁸ <https://news.cision.com/se/ab-volvo/r/volvokoncernen-och-daimler-truck-ag-storsatsar-pa-vatgasbaserade-bransleceller---lanserar-det-nya-sa,c3335583>

⁹ <https://www.energi.se/artiklar/2021/september-2021/sa-ska-framtidens-elvagar-utvecklas/>

¹⁰ <https://mobilitysweden.se/aktuellt/seminarier-1/seminarier/fardplan-for-tunga-fordon>

omlastning och lossning sker. Prognosen idag är att 80% av laddningen av tung trafik förväntas ske vid depåer och terminaler och endast 20% vid semi- och publika laddstationer.¹¹

3.3 Typer av laddpunkter

En laddpunkt är ett uttag med vilket en elbil kan laddas. En laddstation är en plats där en eller flera bilar kan laddas samtidigt. Dessa kan vara antingen publika eller icke-publika. Icke-publika är exempelvis de som finns i hemmet eller på arbetsplatser där ett begränsat antal personer har tillgång till laddning. Publika laddstationer är sådana där vem som önskar kan ladda mot betalning och används mestadels på offentliga platser.

Elbilar kan laddas med olika effekter. Vilken effekt som finns i uttaget avgör hur lång tid laddningen kommer att ta och dessa lämpar sig därför för olika situationer. I tabellen nedan visas vilka effekter som används och vad detta innebär i tid och räckvidd. Även storleken på batteriet påverkar tiden. Observera att tabellen nedan förutsätter ett batteri på 40 kWh.

	<i>Effektnivå</i>	<i>Laddar ett 40 kWh-batteri på</i>	<i>Räckvidd per laddtimme</i>
<i>Långtidsladdare</i>	2,2-3 kW	13-18 timmar	11-15 km
	3,8 kW	11 timmar	19 km
<i>Semisnabbladdare</i>	7 kW	6 timmar	35 km
	11 kW	4 timmar	55 km
	22 kW	2 timmar	110 km
<i>Snabbladdare</i>	50 kW	Ca 50 min	290 km
<i>Högeffektsladdare</i>	150 kW	Ca 20-30 min	860 km

Tabell 1: Olika typer av laddare och tiden det tar för att ladda.¹²

Det finns flera olika typer av uttag för laddning, men en EU-standard finns vilken följs i Sverige.¹³

¹¹ <https://powercircle.org/elektrifieradlastbilar.pdf>

¹² <https://new.abb.com/ev-charging/sv/fakta-elbil>

¹³ <https://alltomelbil.se/guider/ladda-elbilen/laddkontakter-och-uttag-till-elbilar/>

För tung trafik är förutsättningarna för laddstationer något annorlunda gentemot de för personbilar. Vid laddning behövs högre effekter då långsamladdning utförs på runt 80 kW och snabbaddning på mellan 350 till 700 kW.¹⁴

3.4 Regelverk och krav kring byggnation

EU har en rekommendation om att mängden publik laddning som ska finnas ska vara minst 1 kW per elbil och 0,67 kW per laddhybrid.¹⁵ Denna laddplan utgår fortsatt från EUs rekommendationer.

Det finns även intresseorganisationer med mer ambitiösa mål. Dessa är från Bil Sweden som föreslår att målvärdet bör vara 2 kW per elbil och 1 kW per laddhybrid¹⁶, samt från Chargeup Europé som föreslår en trappa efter mängden elbilar som finns. Vid 1% elbilar ska finnas 3 kW laddkapacitet per elbil och att det sedan sjunker gradvis med ökad mängd elbilar.

Idag ställs krav från Boverket¹⁷ genom Plan och Byggförordningslagen (2011:338) på att nya bostadshus med fler än tio parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur, exempelvis tomrör, till alla parkeringsplatser. Byggnader som inte är bostadshus och som har fler än tio parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till 20% av parkeringsplatserna och minst en laddningspunkt för elfordon.¹⁸ Byggherrarna svarar själva för att säkerställa att detta krav uppfylls.¹⁹

¹⁴ <https://powercircle.org/elektrifieradelastbilar.pdf>

¹⁵ <https://newsworthy.s3.eu-central-1.amazonaws.com/presentations/pdf/elbilsrapporten-exempel.pdf>

¹⁶

<https://www.regeringen.se/4a54a3/contentassets/dfd25f423ebc494db94b95497b566e2f/bil-sweden.pdf>

¹⁷ Boverket (2021) *Regler för laddinfrastruktur*

<https://www.boverket.se/sv/byggande/uppdrag/avslutade-uppdrag/regler-for-laddinfrastruktur/> , hämtad 2022-04-12

¹⁸ Plan- och byggförordning (2011:338) 3 kap. 20 b §

¹⁹ Mariana Andersson, verksamhetschef plan och bygglov, Härryda kommun, 2022

Det finns även krav som gäller retroaktivt för befintliga fastigheter som säger att alla uppvärmda byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 20 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha minst en laddningspunkt för elfordon. Denna regel börjar gälla 1 januari 2025 och laddpunkten ska vid det datumet vara i drift.²⁰

Efter 1 januari 2025 gäller samma regler vid nybyggnation även vid en ombyggnation. För parkeringar inne i byggnaden gäller detta endast om ombyggnaden berör byggnadens elektriska delar. För parkeringar på byggnadens tomt gäller detta endast om det i samband med ombyggnaden även sker ändringsåtgärder på parkeringen. Reglerna illustreras i tabellen nedan.

	<i>Krav tomrör</i>	<i>Krav laddpunkt</i>
<i>Nya bostadshus > 10 parkeringsplatser</i>	100% av p-platserna	
<i>Nya uppvärmda byggnader > 10 parkeringsplatser</i>	20% av p-platserna	Ja, 1 st.
<i>Befintliga uppvärmda byggnader > 20 parkeringsplatser</i>		Ja, 1 st. efter 2025-01-01
<i>Renoverade bostadshus > 10 parkeringsplatser</i>	100% av p-platserna (efter 2025-01-01)	
<i>Renoverade uppvärmda byggnader > 10 parkeringsplatser</i>	20% av p-platserna efter 2025-01-01	Ja, 1 st. efter 2025-01-01

Tabell 2: Visar boverkets krav under olika förutsättningar.

De exploatörer som bygger i Härryda kommun förutsätts följa gällande regelverk, och detta innebär att nybyggda anläggningar kommer tillhandahålla en laddinfrastruktur på parkeringar med fler än tio platser. Det blir därmed en naturlig utbyggnad av laddinfrastruktur utan att separata åtgärder krävs.

Regler kring koncession för elnät är till viss del undantagna för laddinfrastruktur, då det är godkänt att bygga egna interna lågspänningsnät inom fastigheten för att möjliggöra laddning för elfordon. Undantaget gör att laddstolpar för bilar kan installeras från befintligt el abonnemang vilket kan sänka kostnaden för installationen och de löpande kostnaderna för fastighetsägaren.²¹ Om en

²⁰ [Plan-och byggförordning \(2011:338\) 3 kap. 20 c §](#)

²¹ Energimarknadsinspektionen, <https://ei.se/bransch/koncessioner/undantag-fran-kravet-pa-natkoncession---ikn#h-Laddstolpar31>, 2022

arbetsgivare tillhandahåller gratis elbilsladdning till de anställda räknas detta som en förmån och är därför skattepliktig.²²

För Härryda kommuns hanterande av frågor kring publik laddinfrastruktur krävs att hänsyn tas till kommunallagen. Denna säger att kommunens agerande inte får innebära stöd till enskild näringsidkare om inte synnerliga skäl föreligger, 2 kap. 8 § kommunallagen. Om Härryda kommun ska bygga laddinfrastruktur måste reglerna under 2 kap. 1 § och 7 § kommunallagen beaktas, vilka säger att kommunen får bedriva viss näringsverksamhet under förutsättning att den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt de boende i kommunen.²³

Utöver regelverk kring byggnation finns också rekommendationer om att utformningen av publika laddstationer bör göras med ett tillgänglighetsperspektiv.²⁴ För detta bör platser med en fri yta bredvid användas på befintliga parkeringsplatser. Vid utformning av en ny laddstation bör en 90 cm bred hårdgjord yta finnas fram till laddstolparna så att den går att nå från en rullstol. Skärm och indikeringslampor ska vara sådana att även personer med nedsatt syn eller färgbildhet ska kunna använda dem.

Regelverket för placering, utformning och övrigt kring laddinfrastruktur kan komma att förändras i samband med att utbyggnationen ökar. Exempelvis arbetar Energiföretagen, en branschorganisation för elnätsföretag, i en nätverksgrupp med förslag gällande framtida regelverk och stödsystem för att lägga fram till politiker och myndigheter.²⁵ Det gör att denna laddplan bör uppdateras om förutsättningarna ändras.

22

<https://www.skatteverket.se/privat/etjansterochblanketter/svarpavanligafragor/inkomstavgift/privattjansteinkomsterfaq/jagfarladdaminelbilmedminarbetsgivaresla-ddarevidarbetsplatsenskajagskattafordetta.5.2b543913a42158acf800014429.html>

²³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kommunallag-2017725_sfs-2017-725

²⁴ <https://biofuelregion.se/projekt/sisl-mellersta/tillganglighet/>

²⁵ <https://www.energiforetagen.se/medlemsnyheter/2022/april-22/energiforetagens-satsning-pa-e-mobilitet-ar-igang/>

3.5 Ekonomi

När byggnation av infrastrukturen för elbilsaddning startade var det många aktörer som erbjöd laddning kostnadsfritt. Detta system är i stort sett utfasat och i dagsläget tar aktörer i de allra flesta fall betalt för laddningen. Detta kan ske på flera sätt, antingen via engångskostnad eller löpande per kWh.

Att installera en laddare för elbil i hemmet kostar från 8 000kr²⁶ och uppåt vilket inkluderar både material och arbete. För att installera publika laddare ökar kostnaden avsevärt då detta kräver laddstolpar som både kan mäta förbrukningen samt inkludera ett betalningssystem med kommunikation. Utöver detta behövs i många fall en nyanslutning till elnätet. I tabellen nedan redovisas ungefärliga kostnader för detta. Priserna varierar mycket beroende på placering i förhållande till befintligt elnät. Priserna baserar sig också på dagens kostnader, vilka kan öka om exempelvis råvarupriser ökar. Priserna redovisas exklusive moms.

<i>Effekt</i>	<i>Ungefärlig Materialkostnad</i>	<i>Ungefärlig anslutningskostnad till elnät</i>
3,8 kW	20 000 – 30 000 kr	30 500 kr
7 kW	35 000 – 40 000 kr	30 500 kr
22 kW	40 000 – 45 000 kr	40 000 – 100 000 kr
50 kW	300 000 – 500 000 kr	60 000 – 300 000 kr
150 kW	600 000 – 900 000 kr ²⁷	120 000 – 500 000 kr ²⁸

Tabell 3: Visar ungefärliga kostnader för olika typer av publika laddstationer, exklusive moms.

Genom att installera flera laddare på samma plats kan kostnaden per laddpunkt minskas då man får synergieffekter på kostnaden för anslutning till elnätet. Utöver kostnader för installation tillkommer även driftkostnader samt abonnemang för betalsystem.

En laddstolpe har i genomsnitt en livslängd på 15 år och kablarna fram till laddstolpen har i genomsnitt en livslängd på minst 50 år. Genom att bygga ut i den takt som användandet ökar får anläggningen högre utnyttjandegrad och blir därmed mer ekonomisk.

²⁶ <https://alltomelbil.se/kunskapsbank/lista-laddbox-till-elbilar/>

²⁷ [Ahlsell.se](https://ahlsell.se), 2022-04-11

²⁸ Camilla Saltin, nätplanerare, Härryda Energi, 2022

Med utgångspunkt i de höga installationskostnaderna behöver därför placering, antal och tidpunkt väljas utifrån dessa kriterier:

- Närhet till tillgänglig effekt.
- Möjlighet till flertalet tillgängliga parkeringsplatser med utbyggnadsmöjligheter.
- Högt användarantal utifrån typ av laddning.
- Bygga antalet laddstationer efter det behov som finns.

Anslutning kan alltid göras på precis den plats som exploatören önskar men då till en högre kostnad eftersom priset baseras på självkostnad.

Priserna för laddning och hur avgiften tas ut skiljer sig mellan publika och icke-publika platser:

För de icke-publika laddarna kan användaren betala en månadsavgift, vilken motsvarar kostnader för installation och underhåll. Den fasta månadsavgiften kan omfatta kostnaderna per kWh med ett fast påslag. Alternativt fakturerar man brukaren separat med ett rörligt påslag per kWh, men då krävs mätning i varje enskild laddpunkt.

För de publika laddstationerna där det inte går att ta ut en månadsavgift måste priserna för varje enskilt laddningstillfälle anpassas för att även finansiera installationskostnaderna. Kostnaden för att använda publika laddstationer och priset per kWh blir därför högre. Publika laddstationer måste planeras på ett sådant sätt att användargraden blir hög för prissättningen ska hållas rimlig. Detta uppnås genom att anpassa parkeringstider till samma tid som bilen kan förväntas ladda fullt på samt att placeringen är sådan att många bilar kan ha ett behov av laddning där. På bilden nedan visas ett gott exempel där utnyttjandegraden är hög på laddstolpar på Skolvägen i Mölnlycke. Detta skapar lättare en hållbar ekonomi i investeringen.

Figur 2: Flertalet semisnabbladdare på Skolgatan i Mölnlycke.

3.6 Möjliga bidrag

För att möjliggöra utbyggnad av laddinfrastruktur för privata aktörer finns flertalet bidrag att söka från olika instanser. Härryda kommun har en energirådgivare som idag hjälper invånare, företag eller föreningar genom att upplysa om vilka bidrag som finns att söka och vilka instanser man ska kontakta för att komma vidare i processen.²⁹ För information om tillgängliga effekter i nätet och information om anslutningsavgifter hänvisas till Härryda Energi.³⁰

Rotavdrag för grön teknik

Privatpersoner kan få skattereduktion vid installation av grön teknik. Hit hör exempelvis installation av laddbox för fordon i hemmet. Mer info finns på Skatteverkets hemsida.³¹

29

<https://www.harryda.se/byggaboochmiljo/energiochuppvarmning/energioklimatradgivning.4.c0a4fce18180017910315d.html>

³⁰ Hans-Erik Linnros, energi- och klimatrådgivare 2022-04-11

31

<https://www.skatteverket.se/privat/fastigheterochbostad/gronteknik/safungerarskat-tereduktionenforgronteknik.4.676f4884175c97df4192870.html>

Bidrag från Naturvårdsverket – Klimatklivet

Klimatklivet är ett investeringsstöd till åtgärder som minskar de klimatpåverkande utsläppen. Alla utom privatpersoner kan söka stödet och publika laddstationer omfattas. Stödets storlek kan vara högst 50% av investeringskostnaden, men det finns inget maxbelopp. Mer info finns på naturvårdsverkets hemsida.³²

Bidrag från Naturvårdsverket – Ladda bilen

Ladda bilen riktar sig till organisationer som vill installera laddstationer som i huvudsak kommer användas av boende, exempelvis bostadsrättsföreningar eller till företag som ska installera för sina anställda. Stödet gäller endast personbilar och ger som mest 15 000 kr per laddpunkt. Stödet ges så långt det räcker per år. Mer information finns på naturvårdsverkets hemsida.³³

Naturvårdsverket

EU-kommissionen har i april 2022 infört nya regler om investeringsstöd till publik laddinfrastruktur. Det innebär också att ansökningsprocessen görs om till ett anbudsförfarande och Naturvårdsverket arbetar med att utveckla processen. Genom att konkurrensutsätta stödet ska resurserna fördelas där behovet finns.³⁴

Trafikverket

Under 2020 – 2022 delade Trafikverket ut 150 miljoner kronor som täckte 100% av investeringskostnaden för de vägsträckor i Sverige där det var mer än tio mil mellan snabbladdare med minst 50 kW. Inget nytt likadant projekt är igång i nuläget men kan inte uteslutas i framtiden om behovet uppkommer.

Hur bidrag i framtiden fördelas och utformas kan ändras.

³² Naturvårdsverket, <https://www.naturvardsverket.se/bidrag/klimatklivet/>, 2022

³³ Naturvårdsverket, <https://www.naturvardsverket.se/bidrag/ladda-bilen/>, 2022

³⁴

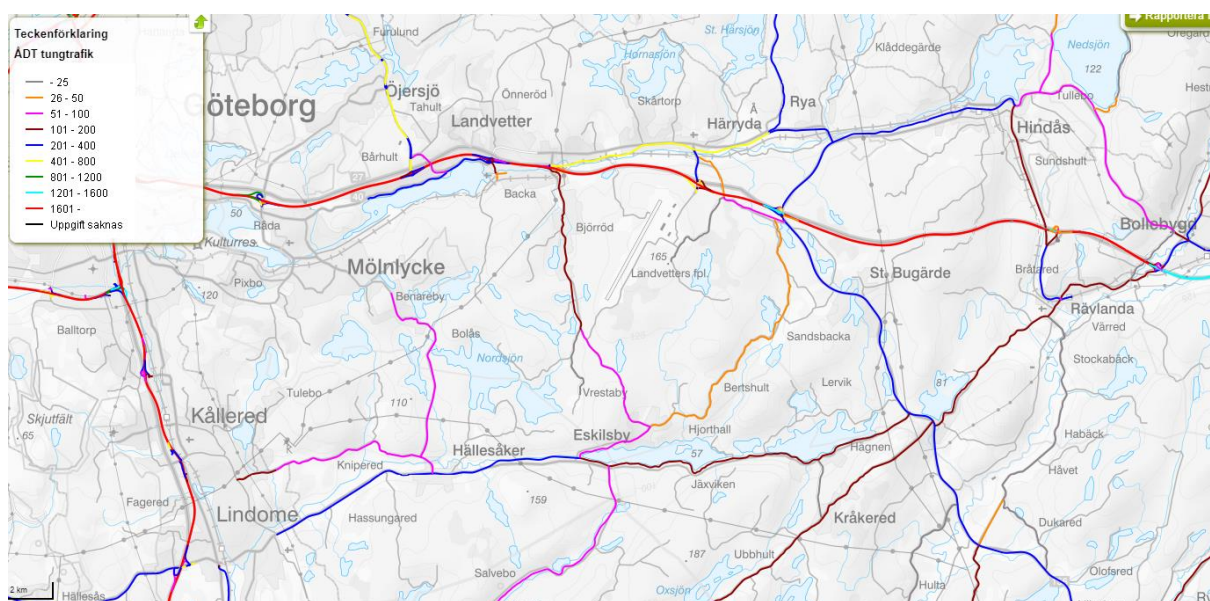
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/klimatklivet/for-dig-som-vill-soka-stod/underlag-du-behover-ta-fram/publik-laddning/>

4 Nuläge i Härryda kommun

För att kunna analysera det behov av laddinfrastruktur som finns är det viktigt att först se till nuläget. Mängden laddningsbara bilar i relation till mängden publika laddstationer är viktigt att känna till för att kunna analysera om en utbyggnad behöver ske omgående.

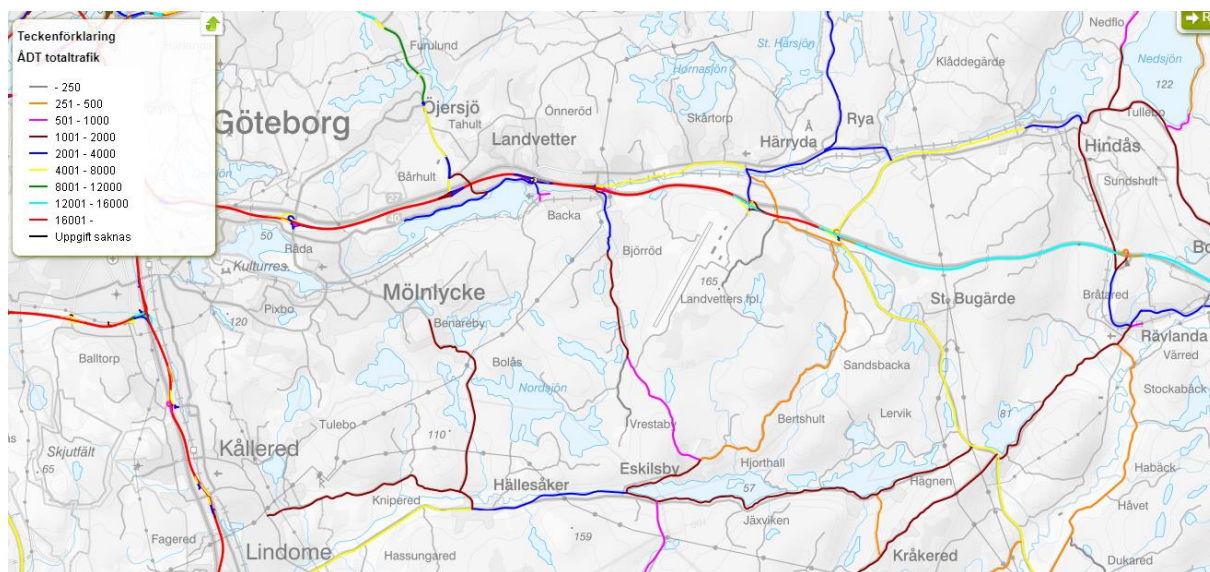
4.1 Trafikmängder

De trafikmängder som idag finns genom kommunen visas på bilderna nedan. Det är tydligt att merparten av fordon som färdas i kommunen gör detta utmed riksväg 40. På denna färdas över 16 000 fordon/dygn och 1 600 tunga fordon/dygn. För tung trafik är sträckan till flygplatsen den mest trafikerade.

Figur 3: Trafikmängder för tung trafik i Härryda kommun enligt Trafikverket 2022.³⁵

³⁵ <https://nvdb2012.trafikverket.se/SeTransportnatverket>

Figur 4: Trafikmängder för total mängd trafik i Härryda kommun enligt Trafikverket 2022.³⁶

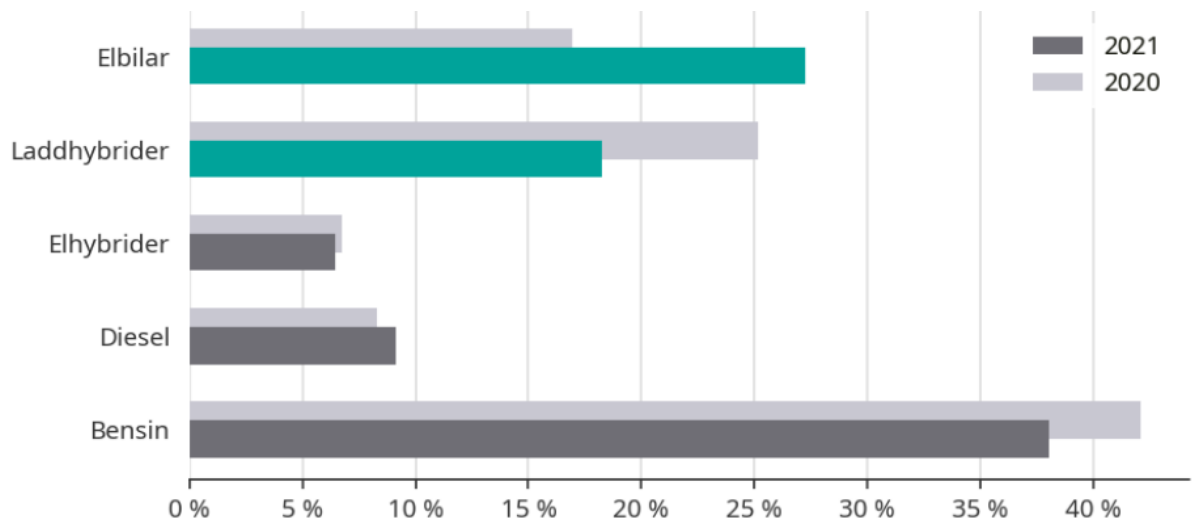
4.2 Elbilar

I Härryda kommun fanns under slutet av januari 2022 ungefär 18 000 personbilar varav 568 var elbilar och 563 laddhybrider, vilket motsvarade att 6% av bilarna då använde el som drivmedel.

I figuren nedan visas antalet nyregistrerade fordon per drivmedel under 2021 jämfört med 2020 i Härryda kommun.³⁷ Trenden har under senaste år varit tydlig i att mängden elbilar som säljs ökar. I en prognos som Newsworthy gjort kommer det 2030 att finnas över 7 500 laddbara bilar i Härryda kommun, vilket skulle innebära en ökning med 663% jämfört med dagens mängd.

³⁶ <https://nvdb2012.trafikverket.se/SeTransportnatverket>

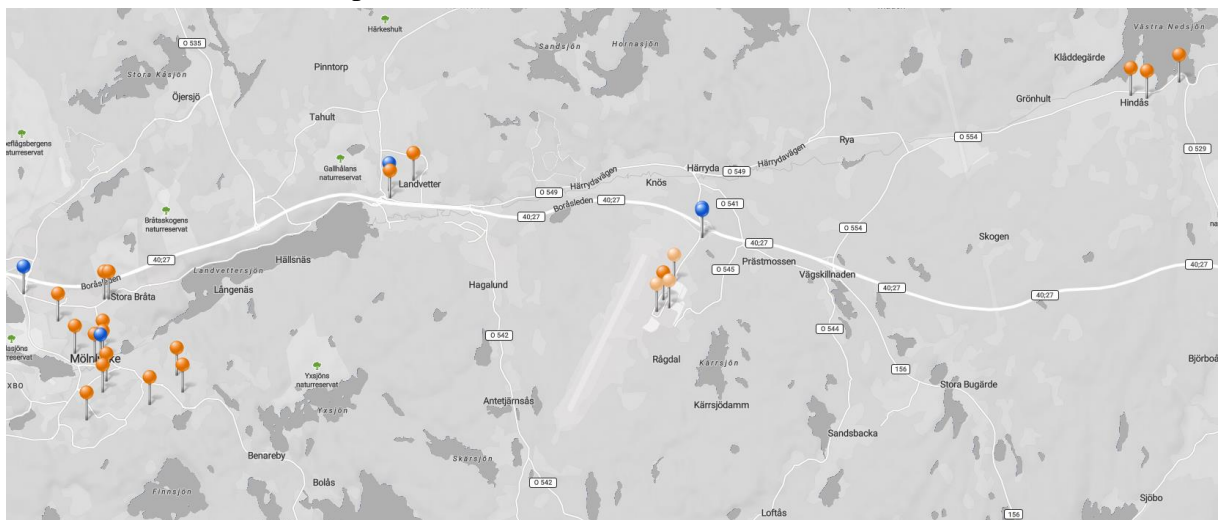
³⁷ Information från Laddrapporten för Härryda Kommun, April 2022, framtagen av Newsworthy. Rapporten finns att beställa mot en avgift på <https://www.newsworthy.se/laddrapporten>

Figur 5: Nyregistrerade fordon i Härryda kommun 2020 i ljusgrå färg, och 2021 i mörkgrå och mörkgrön, uppdelat på typ av bränsle.

4.3 Laddinfrastruktur

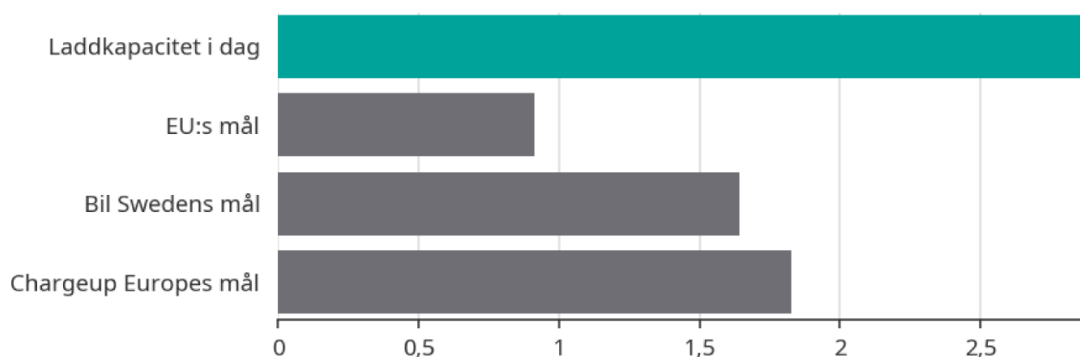
I Härryda kommun finns idag totalt 167 publika laddpunkter fördelade på laddstationerna markerade på kartan nedan.

Figur 6: Karta över de laddstationer som finns i Härryda kommun, 2022-04-01.³⁸ Blå pilar visar snabbbladdare, orangea pilar visar semisnabbbladdare och gula långtidsladdare.

³⁸ Chargefinder.com <https://chargefinder.com/se/ladda-elbil-molnlycke-borasvagen/jkpewx>, 2022

Eftersom EUs riktlinjer tar hänsyn till installerad effekt i relation till mängden elfordon blir det därför detta förhållande som är mest relevant att analysera. Enligt de uppgifter om effekt som finns i chargefinders karta, är installerad effekt på publika laddare i Härryda kommun i nuläget totalt 2 893 kW. Om hänsyn tas till befintlig mängd elbilar tillsammans med installerad effekt överstiger den publika laddkapaciteten i Härryda kommun kravet från EU. Kravet säger att Härryda kommun behöver en installerad effekt på 912 kW³⁹ vilket kan jämföras med de installerade 2 893 kW. Detta visas grafiskt i figuren nedan genom staplar med installerad effekt på publika laddstolpar tillsammans med det laddbehov som EU rekommenderar i MW.

Källa: Chargefinder (bearbetad av Newsworthy). Grafik: Jens Finnäs, Newsworthy

Figur 7: Samlad kapacitet i MW för publika laddstationer i förhållande till de rekommendationer som tre organisationer föreslagit.

I nuläget finns därför ingen brist på möjlighet att ladda elbilar publikt i Härryda kommun. Sett till installerade effekt och EUs rekommendation kan mängden laddningsbara bilar tredubblas.

En mer detaljerad bild av hur användandet av befintliga publika laddstationer i Härryda kommun ser ut får man om man tittar på exempel på tre olika typer av Härryda Energi Elhandels laddstationer. Detta baseras på tiden mellan april – juni

³⁹ Information från Laddrapporten för Härryda Kommun, April 2022, framtagen av Newsworthy. Rapporten finns att beställa mot en avgift på <https://www.newsworthy.se/laddrapporten>

2022. Observera att detta ej är parkeringstid utan tiden då det laddas. Eftersom det tar längre tid att ladda fullt på semisnabbladdarna än på snabbbladdarna, så visar tiderna på betydligt fler laddningar per dag för dessa. I genomsnitt är det cirka fem laddningar per dag för snabbbladdarna och knappt en halv per dag i genomsnitt för semisnabbladdarna som behöver minst fyra timmar för att ladda fullt. Trots att semisnabbladdarna är placerade i centrummiljöer är användargraden så pass låg att det är tydligt att inget ytterligare behov behövs i stort. Däremot kan man se att snabbbladdarna används och man kan tänka sig att det är behovet av dessa som kommer öka då mängden elbilar ökar.

<i>Typ av laddare och placering</i>	<i>Genomsnittlig tid för användande per dygn</i>
<i>Snabbbladdare, Landvetter C och Mölnlycke C</i>	2 h och 38 min /dygn
<i>Semisnabbladdare i centrummiljöer</i>	2 h och 17 min /dygn
<i>Semisnabbladdare i bostadsområden</i>	1 h och 55 min /dygn

Tabell 4: Genomsnittligt användande per dag för de olika typer av publika laddstationer för Härryda Energi Elhandel.

5 Förutsättningar för framtida laddinfrastruktur i Härryda kommun

Härryda kommun är av en sådan storlek att de flesta resor för de boende i Härryda kommun kan göras utan att ladda på vägen. Med dessa förutsättningar bör merparten av resor inom Härryda kommun kunna göras utan att laddning behöver ske vid besöksmålet.

Under 2022 kommer det att installeras 850 kW som publika laddare vid OKQ8 vid flygplatsmotet i Härryda. Om man räknar med dessa snabbaddare så kommer installerad effekt i Härryda kommun uppgå till 3 743 kW. Om ytterligare tre liknande installationer görs på andra bensinstationer i Härryda kommun uppnås den av EU rekommenderade kapaciteten på publika laddare i Härryda kommun för 2030 års prognos på 7 500 laddningsbara personbilar. Även andra befintliga bensinstationer i Härryda kommun har kontaktat Härryda Energi med förfrågningar kring möjlighet att installera laddstationer men inga ytterligare beställningar har till dagens datum inkommit.⁴⁰

Då det idag finns krav på laddinfrastruktur vid nybyggnation kommer mängden laddstolpar under de kommande åren att öka genom denna byggnation, som beskrivet under 3.2.

5.1 Elnät i Härryda kommun

Elnätet ägs i största delen av Härryda kommun av det kommunalägda bolaget Härryda Energi. Företaget har senaste åren gjort stora satsningar på att förstärka kapaciteten i nätet och har även en hög standard gällande övervakning, mätning och fjärrstyrning av elnätet.⁴¹ Det matande högspänningsnätet har byggts med hänsyn till det ökade framtida behovet. Elnät har en livslängd på drygt 50 år och byggs därefter om. Alla delar av elnätet som byggs om senaste åren har överdimensionerats för att kunna hantera framtida ökande effekter för exempelvis elbilsaddning. Då elbilsaddning primärt utförs i hemmet innebär detta att lågspänningsnäten i bostadsområden ibland behöver förstärkas för att klara vissa

⁴⁰ Camilla Saltin, nätplanerare, Härryda Energi 2022

⁴¹ Camilla Saltin, nätplanerare, Härryda Energi 2022

utökningar. Genom kontinuerlig mätning och driftövervakning skapas förutsättningar för att i tid kunna bygga ett robust elnät med god kapacitet.

Härryda Energi är också behjälpliga till alla aktörer i Härryda kommun som önskar få hjälp och rådgivning kring tillgänglig effekt, lämpliga placeringar och kostnader för utökning eller nybyggnation. Elnätsbolagens anslutningsplikt innebär att alla som önskar ansluta sig till elnätet har rätt att göra det. Härryda Energi arbetar tillsammans med kunder som vill ansluta sig för att hitta den bästa lösningen både tekniskt och ekonomiskt.

5.2 Parkeringsstrategier i Härryda kommun

Tiden för hur länge en bil får stå parkerad blir viktig för utnyttjandegraden men även för att så många som möjligt ska kunna få tillgång till tjänsten och kunna dela på resurserna. Därför bör parkeringstiden vara direkt kopplad mot hur lång tid det tar för respektive laddare att ladda fullt enligt tiderna i Tabell 1, kap 3.1. Andra tider kan gälla nattetid för semisnabbladdare och långtidsladdare då bilar på dessa platser bör kunna stå en hel natt utan att behöva flyttas.

På bilden nedan visas ett exempel på en snabbladdare vid Badhusgatan i Mölnlycke Centrum. Här regleras parkeringstiden till 30 minuter för att säkerställa att användargraden blir hög och att så många som möjligt ska kunna dra nytta av infrastrukturen. Laddstationer som kan användas publikt märks med informationsskyltar likt den på bilden för att visa på att platsen är tillgänglig offentligt.

Etablering av laddinfrastruktur på allmän platsmark bör utredas av Härryda kommun eftersom detta är problematiskt ur konkurrenssynpunkt och på så sätt kan strida mot kommunallagen.

I de fall att nya kommunala parkeringplatser planeras bör även planering för laddinfrastruktur ingå där man först identifierar om ett behov finns och behöver tillgodoses. Skulle behovet finnas måste man sedan se över hur stort det är och hur man löser genomförandet och finansieringen i praktiken. Det är då viktigt att dessa planeras även utifrån ett tillgänglighetsperspektiv där även funktionshindrade har möjlighet att ladda sin bil.

Figur 8: Snabbladdare i Mölnlycke C. Skyltning anpassad efter tiden det tar för att ladda fullt samt skylt som visar att laddningen är publik.

6 Behov av laddinfrastruktur i Härryda kommun

6.1 Genomfart i Härryda kommun

Inom Härryda kommun finns riksväg 40 som utgör en viktig genomfartsled mellan Göteborg, Landvetter flygplats och Borås. För att möjliggöra att de som färdas genom Härryda kommun har laddningsmöjlighet behöver laddstationer finnas placerade utmed riksväg 40. För dessa behövs snabbladdare som laddar fullt på cirka 30 minuter. I dagsläget finns snabbladdare vid Mölnlyckemotet, Mölnlycke centrum, Landvettermotet samt vid Flygplatsmotet. Användargraden är långt ifrån fullt utnyttjad på de snabbladdare som ägs av Härryda Energi Elhandel AB och slutsatsen kan dras att de befintliga snabbladdarna täcker dagens behov.⁴²

För framtida behov kan flera snabbladdare utmed riksväg 40 behövas. Idag kan vi anta att 6% av de drygt 16 000 fordon som färdas utmed riksväg 40 varje dygn är elektrifierade baserat på kommunens och Sveriges genomsnitt, det vill säga nästan 1 000 stycken. Detta kan ställas i relation till att användargraden på de befintliga snabbladdarna utmed riksväg 40 idag har en användargrad på igenomsnitt 2 h och 38 min /dygn. I en framtid då denna andel stiger kommer fler snabbladdare att behövas utmed sträckan. Härryda Energi har fått in förfrågningar från privata exploatörer som vill bygga publika laddstationer med snabbladdare för privatfordon. Den största problematiken kring detta är markåtkomst på lämpliga platser. Härryda kommun bör därför se över om mark kan säljas specifikt för ändamålet i syfte att möjliggöra den typen av verksamhet.

6.2 Besöksmål

De besöksmål som finns inom Härryda kommun och som drivs av privata aktörer svarar själva för att erbjuda elbilsaddning kopplat till sin verksamhet. Till de platser som drivs i kommunal regi beräknas avståndet inom Härryda kommun vara sådant att boende bör kunna åka till resmålet och hem igen på den laddning som gjorts vid den permanenta boplatsen. I det fall att besökare till Härryda kommun är långväga så finns det i Härryda kommun snabbladdare inom rimligt avstånd för att ladda bilen fullt innan eller efter att resmålet besöks.

⁴² Camilla Saltin, nätplanerare, Härryda Energi, 2022

6.3 Privat affärsverksamhet

Handel i Härryda kommun sker främst i tätorterna och de platser som har identifierats är:

- Mölnlycke Centrum
- Landvetter Centrum
- Hindås Centrum
- Rävlanda Centrum

I både Mölnlycke, Landvetter och Hindås finns publika laddstationer placerade med gångavstånd till affärerna i de centrala delarna av orten. Användargraden på dessa laddstationer är idag inte full. Därmed finns inget behov av utbyggnad i nuläget. I Rävlanda finns inte några publika laddstationer.

De som bor inom Härryda kommun förväntas kunna transportera sig till handeln och hem igen på den laddning som skett i anslutning till den permanenta bostaden. Härryda kommun har idag inga köpcenter av den typ som gör att boende i andra kommuner åker långväga för att kunna göra sina inköp.

Privat affärsverksamhet som har egna parkeringsplatser kopplade till sin verksamhet måste själva avgöra om de vill erbjuda publik laddning då de har rådighet över anläggningen.

6.4 Kommunala arbetsfordon

Kommunala arbetsfordon ska på sikt elektrifieras och laddning planeras av Sektorn för teknik och förvaltningsstöd. De ser i dagsläget över frågan och arbetar med att hitta en lösning. En möjlighet är att använda laddboxar som saknar uppkoppling eller taggsystem. Fördelen med dessa boxar är installationskostnaderna och underhållskostnaderna minskar och användarvänligheten ökar. Däremot krävs att fordonen står på inhängande platser eftersom vem som helst kan använda laddningen. Inte heller registreras vilka fordon som laddas när eller var. Vissa av platserna är redan inhängande.⁴³

⁴³ Johan Axelsson, enhetschef Fordonscentralen, sektorn för teknik och förvaltningsstöd, Härryda kommun, 2022

6.5 Kommunala arbetsplatser

Arbetsgivare har idag inget krav att tillhandahålla laddning åt anställda. En elbil kan idag köra längre sträckor vilket gör att laddning på arbetsplatsen inte nödvändigtvis behöver ske.

Regeln om att det den 1 januari 2025 ska finnas en laddplats per 20 parkeringsplatser till en uppvärmd fastighet oavsett byggår gör att byggnation av laddplats kommer krävas till vissa kommunala arbetsplatser. Denna fråga ansvarar Sektorn för teknik och förvaltningsstöd för att säkerställa och det kan utföras antingen som publika laddstationer eller för ett begränsat antal personer med tillgång till en tagg kopplat till laddstationen. Härryda kommun bevakar frågan för att hitta en lösning.

I de fall att en anställd har behov om att ladda sin bil under arbetstid bör frågan fångas upp av arbetsgivaren och man kan då tänka sig en lösning där arbetstagaren sedan betalar en avgift varje månad för laddmöjlighet. Formerna för detta måste varje arbetsgivare ta ställning till.

6.6 Kommunala bostäder

Kommunala bostäder erbjuds i Härryda kommun via Förbo på 23 platser i Härryda kommun.⁴⁴ Riktlinjerna för denna laddplan är att på parkeringar vid kommunägda bostäder ska de boende erbjudas laddmöjligheter och att kommunala bolag ska möjliggöra laddning för boende och anställda. Till viss del har detta arbete redan påbörjats. I nya områden som byggs förbereds kanalisation och elbilsaddning sätts upp.⁴⁵ I flertalet av områdena finns idag besöksparkering med laddmöjligheter för minst två platser, via Härryda Energi Elhandels laddstolpar. På bilden nedan visas ett exempel på en av de publika laddare som finns vid ett av Förbos boende. Laddning kan göras både av boende och besökande.

⁴⁴ <https://www.xn--frbo-5qa.se/Vara-bostader/Vara-omraden-i-Harryda-kommun>

⁴⁵ Krister Lundgren, chef Förvaltningsstöd, Förbo, 2022

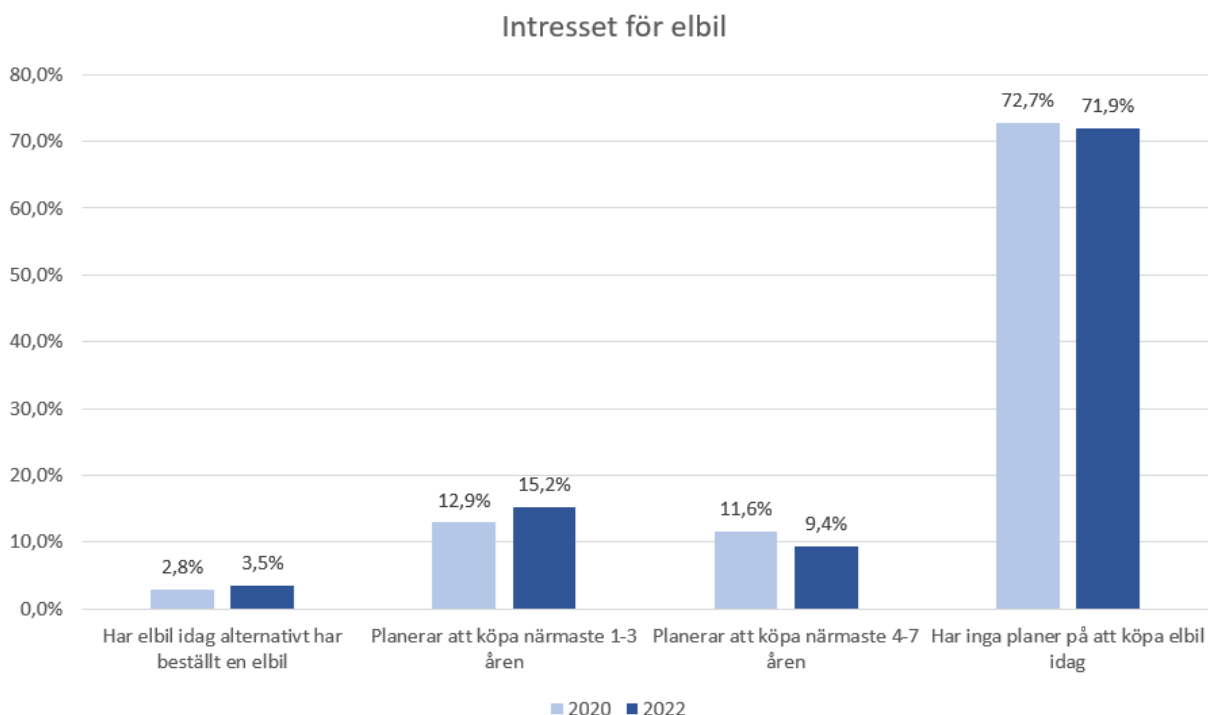
För att hyra en parkering med elbilsaddning kostar platsen i dagsläget 300kr extra per månad. Utöver detta tillkommer kostnaden per kWh.

Figur 9: Härryda Energi Elhandels semisnabbladdare på ett av Förbos områden vilka kan användas av både besökare och boende.

Under slutet av 2020 och under 2022 gick en enkät ut till de boende hos Förbo. Resultaten av de båda undersökningarna visas i graferna nedan och inga större förändringar har skett mellan de olika tillfällena. År 2020 var det totalt 27,3 % som hade eller planerade att skaffa en elbil inom en sjuårsperiod och 2022 var motsvarande siffra 28,1%. 72,7% år 2020 respektive 71,9% år 2022 har inga planer på att köpa elbil.⁴⁶

⁴⁶ Intern undersökning gjorda av Förbo, där boende i Förbos fastigheter fått svara kring planer och önskemål om resvanor och laddning av elfordon

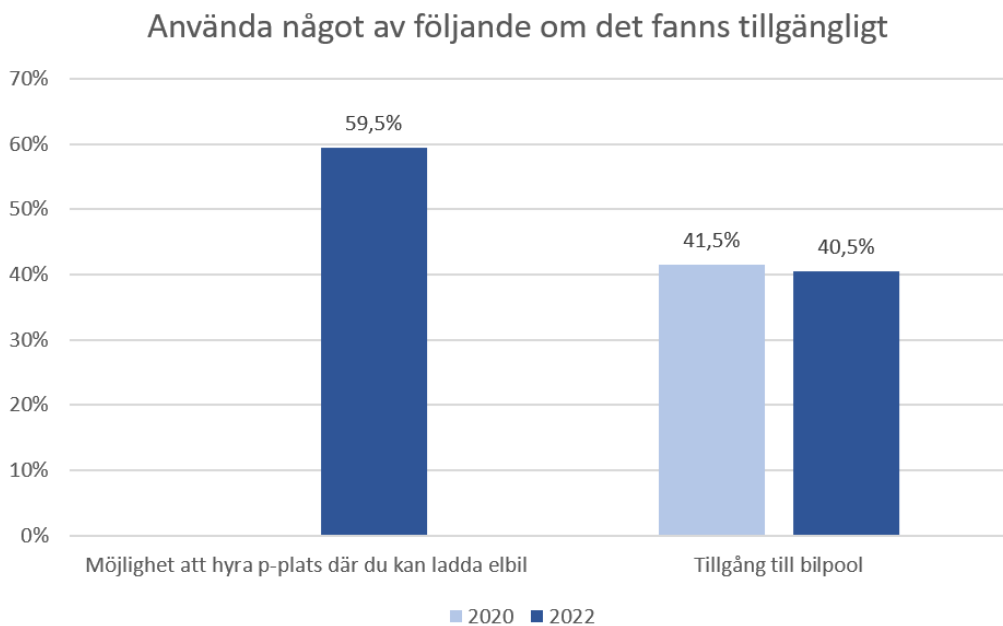

Figur 10: Enkät svar från undersökning gjord på de boende i Förbos bostäder kring frågeställningen om man planerar att köpa en elbil.

I undersökningen från 2020 ställdes frågan ”Kan du tänka dig/er att betala för att använda bilpool eller cykelpool med elcykel om det fanns tillgängligt?”. På denna fråga svarade 41,5% ja och 46,8% nej vilket visade på större intresse än det för elbil. I år 2022 års undersökning formulerades frågan enbart kring intresset för bilpooler och resultatet var liknande. Inom Förbo finns därför tankar på att minska bilberoendet i stort exempelvis genom gemensamma bilhubbar, shuttlebussar och elcyklar. Detta skulle minska den totala mängden parkeringsplatser som krävs, vilket gör att mängden parkeringsplatser som finns i nuläget inte stämmer med den mängd som kommer finnas i framtiden.⁴⁷ Det är därför relevant att tro att mängden laddstationer som kommer behövas inte motsvarar den mängd som finns idag och framtiden är svårt att förutse.

En ny fråga ställdes i 2022 års undersökning kring intresset för möjlighet att hyra p-plats där möjligheten att ladda en elbil finns. På denna fråga svarade 59,5% ja vilket är ett betydligt större intresse än det för att köpa elbil.

⁴⁷ Krister Lundgren, chef Förvaltningsstöd, Förbo, 2022

Figur 11: Enkätvar från undersökning gjord på de boende i Förbos bostäder kring frågeställningen om man kan tänka sig att betala för att vara med i en bilpool eller cykelpool med elcyklar.

De publika laddstolpar som idag finns på Förbos boenden uppsatta av Härryda Energi Elhandel har mycket låg användandegrad⁴⁸. Utbyggnationen behöver göras gradvis och Förbo bevakar i dagsläget frågan. En möjlighet är att bygga om befintliga motorvärmaruttag så att de erhåller en laddfunktion. Detta har testats av andra fastighetsbolag.

I de fall att ny anläggning byggs bör laddstationer byggas snarare än enskilda laddpunkter och utgångspunkt i placeringen bör vara de som nämnts tidigare angående kostnader för utbyggnation. För att kunna få en ekonomisk hållbar utbyggnad bör kostnaden fördelas på de personer som önskar kunna ladda en elbil i anslutning till bostaden.⁴⁹ Då interna nät för elbilsladdning tillåts byggas inom fastigheter kan matning göras från ett befintligt fastighetsabonnemang som utökas i storlek.

⁴⁸ Camilla Saltin, nätplanerare, Härryda Energi, 2022

⁴⁹ Krister Lundgren, chef Förvaltningsstöd, Förbo, 2022

6.7 Kollektivtrafik

För kollektivtrafiken svarar företagen själva för att bygga ut laddinfrastruktur. Idag finns bussladdning på Mölnlycke Resecentra och det finns planer på att installera flera.⁵⁰ Det pågår även byggnation av en depå för bussar i Härryda kommun där laddning av bussar kommer ske. I båda fallen har Härryda Energi byggt elnätet med hänsyn till ökade effekter och flertalet laddare. För övriga busstationer i Härryda kommun kommer Härryda Energi bygga ut nätet för att säkra anslutningar efter hand.

Figur 12: Laddning för elbussar installerades på Mölnlycke resecentra under 2020.

I kommunen finns ett antal pendelparkeringar. Syftet med dessa är att ta sig till den plats från vilken kollektivtrafiken utgår och att resan med bil därför är kort. Med de räckvidder som idag finns på elbilar och avstånden i kommunen bedöms transport till och från dessa parkeringar kunna göras på den laddning som skett i hemmet. I det pågående arbetet med översiktsplan för trafik i Härryda kommun pågår ett arbete med en mobilitetshubb. Genom denna kan det eventuellt bli aktuellt med laddstationer vid pendelparkeringar.

⁵⁰ Camilla Saltin, nätplanerare, Härryda Energi, 2022

6.8 Tung trafik

På grund av Härryda kommuns placering nära Göteborg och Göteborgs Hamn samt med flygplatsen och E6 passerar mycket tung trafik genom kommunen. På de trafikmängder som Trafikverket redovisar syns att många av de tunga transporterna går mellan Landvetter flygplats och infarten mot Göteborg.

Förutsättningarna för laddinfrastruktur i kommunen finns då ett robust elnät som kan leverera den effekt som krävs är grundförutsättningen.

Trafikverket har sett över möjligheter med elvägar utmed E6 i Härryda kommun som en del i ett forskningsprojekt. Sträckan valdes i nuläget bort till förmån för ett annat alternativ.

Även privata logistikföretag ser över olika alternativ och ett exempel i Härryda kommun är Brings terminal i Mölnlycke som i ett forskningsprojekt ser över möjligheten om att ställa om hela sin fordonsflotta till batteridrift. Härryda Energi är med i projektet gällande frågor om anslutning och kapacitet i elnätet.

Norr om Landvetter utmed Partillevägen pågår arbetet med en detaljplan för byggnation av en transporthubb som ska möjliggöra publik laddning för tung trafik. Storleken på den kapacitet som ska erbjudas är ännu inte fastställd men som planeringen är i nuläget kommer den att kunna hantera de mängder av tung trafik som passerar genom kommunen. Härryda kommun och Härryda Energi är båda involverade i arbetet genom planläggningsprocessen samt byggnation av elnät fram till anläggningen och kommer att möjliggöra detta genom utrymme i detaljplaner och tillgänglighet till elnät. Byggstart planeras 2024, men flertalet tillstånd behövs vilket gör att tidplanen inte kan sägas med säkerhet.

För tung trafik som används inom Härryda kommun svarar de privata aktörerna för utbyggnad av infrastrukturen. Då den huvudsakliga laddningen även här måste ske på de platser där fordonet står stilla under längre tid är det lämpligt att företaget som svarar för logistiken själva bygger efter det behov som finns i deras verksamhet. Kostnaderna för installation av publika laddstationer för tungtrafik är så kostsamma att förväntade mängder fordon, körmönster och nyttjandegrad måste analyseras för att kunna få återbetalning på investeringen. BIL Sweden har i sin färdplan sett att 80% av laddningen av tunga fordon kommer att ske vid depåerna.⁵¹

⁵¹ <https://powercircle.org/elektrifieradelastbilar.pdf>

6.9 Privata aktörer

Primärt sker den huvudsakliga laddningen av privata elfordon i hemmet.⁵² Detta förutsätts förbli den fortsatta situationen som vidare gäller i Härryda kommun. Privata aktörer svarar själva för att möjliggöra laddning utifrån hushållets, företagets eller föreningens eget behov. För att möjliggöra detta finns idag flertalet aktörer på marknaden som kan sätta upp laddstationer samt bidra att söka för investeringen enligt 3.4.

⁵² <https://www.energimyndigheten.se/klimat--miljo/transporter/energieffektiva-och-fossilfria-fordon-och-transporter/elfordon-och-laddning/>

7 Planens genomförande

Det finns idag ingen brist på publik laddningsmöjlighet i Härryda kommun och kommer inte heller finnas inom den närmsta tiden. Generellt måste utbyggnation av laddinfrastruktur ske i den mån behovet finns och öka parallellt med mängden elfordon. Härryda kommuns ansvar i detta läge blir då att uppmuntra, samarbeta och möjliggöra investeringar genom åtgärderna nedan. Flertalet av dessa åtgärder utförs redan idag. Övriga åtgärder bör påbörjas.

7.1 Övergripande

- Härryda kommun bör på sin hemsida tillhandahålla bra information till de olika typer av intressenter som finns i Härryda kommun, såsom privatpersoner, företag och föreningar. Denna information bör innehålla vart man vänder sig för att söka bidrag, vem man ska kontakta i olika frågor och ungefärliga kostnader för en investering. Även goda exempel bör lyftas fram på hemsidan vilket kan ge en trygghet för de som vill investera samt ge riktlinjer för vilka olika alternativ som finns.
- Genom Härryda kommuns energirådgivare tillhandahålla muntlig hjälp vid frågor rörande elbilsladdning, såsom bidrag som finns att söka samt vilka frågeställningar som är viktiga att se över.
- Samtliga enheter bör i de fall det går ta lärdom av varandra och tidigare erfarenheter av installation och drift, samt fungera rådgivande inom sitt kompetensområde. De enheter som installerar ny publik laddning behöver också samordna sig för att placeringar ska kunna göras med hög användargrad.
- Uppdatera denna laddplan vid behov. I de fall att man kan identifiera en brist på publik laddning bör kommunen se vidare på lösningar för att möjliggöra den mängd laddinfrastruktur som behövs. Behovet för uppdatering kan också bero på ändrat regelverk för laddinfrastruktur.

7.2 Sektorn för samhällsbyggnad

- Genomföra och utforma lämpliga åtgärder kring parkeringstider för de laddare som finns och som sätts upp i Härryda kommun, på de platser där Härryda kommun har rådighet.
- Genom dialog med exploitörer möjliggöra laddinfrastruktur, exempelvis genom planprocessen.
- Se över hur man generellt ställer sig till frågan om upplåtelse av mark för laddändamål, då främst på allmän platsmark.

7.3 Härryda Energi

- Vid förfrågningar ge information från kommunala elnätbolaget om lämpliga placeringar för etablering ur kostnadssynpunkt samt tillgänglig effekt i elnätet.
- Säkerställa ett elnät som klarar av de effekter som ökad andel elbilsladdning innebär.

7.4 Förbo

- Erbjud boende möjlighet att ansöka om en parkeringsplats med elbilsladdning i sina fastigheter.

7.5 Sektorn för teknik och förvaltningsstöd

- Identifiera befintliga kommunala byggnader med mer än 20 parkeringsplatser och installera laddpunkter vid dessa.
- Följa boverkets regler kring rörförläggning och installation av laddpunkter vid nybyggnation av kommunala byggnader.
- Installera laddning för kommunens egna fordon för att uppfylla krav om en kommunal fossilfri fordonsflotta.

Avtal mellan kommunerna Göteborg, Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille, Lerum, Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund om samverkan inom räddningstjänsten genom Räddningstjänstförbundet Storgöteborg

Antaget av medlemskommunernas fullmäktige

Göteborg	2022-09-15 § 15
Mölndal	2022-09-21 § 127
Kungsbacka	2022-10-18 § 162
Härryda	2022-09-22 § 119
Partille	2022-09-27 § 101
Lerum	2022-09-29 § 168
Lilla Edet	2022-06-22 § 55
Tjörn	2022-09-22 § 143
Stenungsund	2022-09-08 § 142

Avtal mellan kommunerna Göteborg, Mölndal, Kungälv, Härryda, Partille, Lerum, Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund om samverkan inom räddningstjänsten genom Räddningstjänstförbundet Storgöteborg

Bakgrund

Kommunerna Göteborg och Mölndal samverkar sedan den 1 januari 1993 inom räddningstjänsten i kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (nedan "RSG"). Den 1 januari 1997 inträdde Kungälv kommun som medlem i RSG. Den 1 maj 1999 inträdde kommunerna Härryda och Partille som medlemmar i RSG. Den 1 januari 2007 inträdde Lerums kommun som medlem i RSG.

Kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund samverkar sedan den 1 januari 2017 inom räddningstjänsten i kommunalförbundet Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund (nedan "SBRF").

Kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund har under 2022 ansökt om medlemskap i RSG.

Med "medlemskommunerna" avses parterna i detta avtal.

1 § Inträde

Kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund inträder den 1 januari 2023 som medlemmar i RSG.

2 § Inträdesavgifter

Kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund ska under åren 2023-2030, utöver medlemsavgifter, även betala inträdesavgifter. För åren 2023-2027 uppgår den årliga inträdesavgiften till 15 miljoner kronor, för år 2028 uppgår inträdesavgiften till 11,25 miljoner kronor, för år 2029 uppgår inträdesavgiften till 7,5 miljoner kronor och för år 2030 uppgår inträdesavgiften till 3,75 miljoner kronor. Beloppen gäller för de förutnämnda kommunerna tillsammans. Från och med 2024 ska inträdesavgiften räknas upp på samma sätt som RSG:s budget räknas upp, enligt beslut av förbundsfullmäktige.

Varje inträdesavgift ska fördelas mellan förutnämnda kommuner i proportion till deras andelstal i förbundet vid inträdet. Andelstal framgår av den förbundsordning som träder i kraft vid inträdet. Betalning ska ske månadsvis till RSG enligt de rutiner som gäller för betalning av medlemsavgifter.

Fiktivt exempel på hur mycket en kommun ska bära av inträdesavgifter:

Andelen för kommun 1 uppgår till 5 %, andelen för kommun 2 uppgår till 7 % och andelen för kommun 3 uppgår till 8 %. Kommun 1 ska då bära 25 % av sammanlagda inträdesavgifter ($5/20=0,25$).

Fiktivt exempel för kommun som ska bära 25 % av sammanlagda inträdesavgifter:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sammanlagd inträdesavgift för året, före uppräknings (mkr)	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	11,25	7,50	3,75
Uppräkning enligt beslutad budget (fiktiv procentsats)	-	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %
Sammanlagd inträdesavgift för året, efter uppräknings (mkr)	15,00	15,45	16,07	16,87	17,55	13,55	9,22	4,74
Kommunens andel av inträdesavgiften	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
Kommunens inträdesavgift för året (mkr)	3,75	3,86	4,02	4,22	4,39	3,39	2,30	1,19

3 § Eget kapital

Genom inträdet erhåller kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund var sin andel i RSG:s tillgångar och skulder. Dessa kommuner ska därför tillskjuta kapital till RSG. Tillskottet ska baseras på eget kapital i RSG per den 31 december 2022 och de andelstal som framgår av den förbundsordning som träder i kraft vid inträdet.

Förutnämnda kommuner ska betala sådant tillskott till RSG. Se 6 § om när betalningar ska ske.

4 § Balansposter vid inträdet

Kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund ska, var och en, träffa särskild överenskommelse med RSG till reglering av pensioner, semesterskulder och motsvarande för den personal i SBRF vars anställning övergår till RSG i samband med inträdet.

Reglering ska ske genom betalning till RSG. Se 6 § om när betalningar ska ske.

5 § Tillgångar

De anläggnings- och omsättningstillgångar som SBRF disponerar ska överföras till RSG. Undantag ska göras för eventuella fastigheter. Undantag ska också göras för tillgångar som RSG av befogad anledning inte önskar överta. Sålunda överförda tillgångar ska värderas till bokfört värde per den 31 december 2022.

RSG ska betala kontant likvid till SBRF motsvarande värdet på överförda tillgångar. Se 6 § om när betalningar ska ske.

6 § Betalningar

Betalningar enligt 3, 4 och 5 §§ ska ske inom en månad från det att samtliga relevanta årsredovisningar för räkenskapsåret 2022 är fastställda, dock senast den 30 juni 2023. När möjligt bör betalningar samordnas.

7 § Avtal

Avtal där SBRF är part och där avtalet efter inträdet kan vara av betydelse i RSG:s verksamhet inom kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund ska överföras till RSG. Undantag ska dock göras för avtal som RSG av befogad anledning inte önskar överta.

Om överförda avtal är förknippade med kostnader för RSG som rätteligen ska belasta SBRF, ska i första hand SBRF och i andra hand kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund ersätta RSG med motsvarande belopp.

Om SBRF enligt överförda avtal har uppburit förutbetalda intäkter som avser tid efter inträdet, ska i första hand SBRF och i andra hand kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund ersätta RSG med motsvarande belopp.

8 § Principer för kostnadstäckning vid hyra

När RSG hyr lokaler, fastigheter eller annan fast utrustning från någon av medlemskommunerna ska samma principer för kostnadstäckning tillämpas oavsett vilken medlemskommun, eller av medlemskommunen utsedd organisation, som är uthyrare.

I samband med överföring av hyresavtal till RSG enligt 7 § och där någon av kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund, eller av kommunen utsedd organisation, är uthyrare ska avtalsvillkoren granskas och om behövt ändras så att de gemensamma principerna för kostnadstäckning tillämpas.

9 § Principer för kostnadstäckning av pensioner

Pensionskostnader budgeteras och redovisas årligen baserat på pensionsprognoser från KPA och RSG hålls kostnadsneutrala. Fördelningen mellan medlemskommunerna beräknas enligt fastställd andel för kostnadstäckning. Detta innebär att medlemskommunerna, jämte medlemsavgift för räddningstjänstverksamhet, löpande inbetalar medlemsavgift för pensionskostnader enligt budget. Vid årets slut beräknas årets faktiska pensionskostnad inklusive särskild löneskatt och finansiella/administrativa pensionskostnader och mellanskillnaden jämfört med budget regleras med medlemskommunerna så snart förbundsfullmäktige fastställt årsredovisningen.

10 § Informationshantering

Kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund ska sörja för att RSG bereds löpande och kostnadsfri tillgång till SBRF:s allmänna handlingar, arkiv och annan information som behövs för verksamhetsövergången.

11 § Fullmäktige

Detta avtal gäller under förutsättning att det har godkänts av fullmäktige i samtliga medlemskommuner.

Avtalet är upprättat i nio exemplar, av vilka parterna erhållit ett vardera.

För Göteborgs kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel
För Mölndals kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel
För Kungsbacka kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel
För Härryda kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel
För Partille kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel
För Lerums kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel
För Lilla Edets kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel
För Tjörns kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel
För Stenungsunds kommun Ort och datum Namn, namnförtydligande och titel

Förbundsordning för Räddningstjänstförbundet Storgöteborg

att gälla från och med 2023-01-01

Antagen av medlemskommunernas fullmäktige

Göteborg	2022-09-15 § 15
Mölndal	2022-09-21 § 127
Kungsbacka	2022-10-18 § 162
Härryda	2022-09-22 § 119
Partille	2022-09-27 § 101
Lerum	2022-09-29 § 168
Lilla Edet	2022-06-22 § 55
Tjörn	2022-09-22 § 143
Stenungsund	2022-09-08 § 142

Innehållsförteckning

1 § Namn och säte	1
2 § Medlemmar	1
3 § Ändamål och uppdrag	1
4 § Organisation och varaktighet	1
5 § Förbundsfullmäktige.....	1
6 § Förbundsstyrelse	2
7 § Revisorer och ansvarsfrihet	2
8 § Ekonomisk ersättning till förtroendevalda	3
9 § Digital anslagstavla	3
10 § Medlemskommunernas andel i tillgångar och skulder	3
11 § Medlemskommunernas styrning, insyn och kontroll.....	3
12 § Kostnadsfördelning.....	3
13 § Budgetprocess	4
14 § Räddningsinsatser med kostnader som överstiger den kommunala självriskan	4
15 § Lån, borgen och förvärv.....	4
16 § Inträde av ny medlemskommun.....	4
17 § Uppsägning och utträde	4
18 § Likvidation och upplösning	4
19 § Tvister	5
20 § Ändringar i förbundsordningen	5
21 § Ikraftträdande.....	5

Förbundsordning för Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, att gälla från och med den 1 januari 2023

1 § Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, nedan kallat kommunalförbundet, och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Medlemskommunerna som ingår i kommunalförbundet är Göteborg, Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille, Lerum, Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund.

3 § Ändamål och uppdrag

Kommunalförbundets ändamål är att inom förbundets geografiska område bereda människors liv, hälsa, egendom samt miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Kommunalförbundet ansvarar för

- att i medlemskommunernas ställe fullfölja de skyldigheter som åvilar kommuner enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) med följande undantag:
 - a) att samordna olycksförebyggande verksamhet i medlemskommunen (1 kap 6 §),
 - b) att verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder (3 kap 1 §) samt
 - c) när medlemskommunen är att betrakta som enskild (2 kap).
- att svara för uppgifter enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011) som åvilar medlemskommunerna med följande undantag:
 - a) att utfärda tillstånd och genomföra tillsyn över kommunalförbundets egen hantering av brandfarliga och explosiva varor samt
 - b) skyldigheter som åvilar medlemskommunen i egenskap av verksamhetsutövare.
- att med sin specialkompetens stödja medlemskommunerna.

Kommunalförbundet kan i övrigt åta sig uppgifter i nära anslutning till dess lagstadgade verksamhet.

4 § Organisation och varaktighet

Räddningstjänstförbundet Storgöteborg är ett kommunalförbund med förbundsfullmäktige och förbundsstyrelse. Kommunalförbundet är bildat för obestämd tid.

5 § Förbundsfullmäktige

Förbundets högsta beslutande organ är förbundsfullmäktige med 33 ledamöter och 33 ersättare. Uppdraget som ordförande i förbundsfullmäktige innehas av ledamot från annan medlemskommun än Göteborg. Uppdraget som första och andra vice ordförande innehas av ledamot från Göteborgs kommun.

Medlemskommunerna utser antal ledamöter och ersättare enligt nedan.

Göteborg ska utse 17 ledamöter och 17 ersättare.

Mölndal ska utse 2 ledamöter och 2 ersättare.

Kungsbacka ska utse 2 ledamöter och 2 ersättare.
Härryda ska utse 2 ledamöter och 2 ersättare.
Partille ska utse 2 ledamöter och 2 ersättare.
Lerum ska utse 2 ledamöter och 2 ersättare.
Lilla Edet ska utse 2 ledamöter och 2 ersättare.
Tjörn ska utse 2 ledamöter och 2 ersättare.
Stenungsund ska utse 2 ledamöter och 2 ersättare.

Mandattiden för förbundsfullmäktige är fyra år och räknas från och med den 1 december samma år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet. Första sammanträdet med nyvalda förbundsfullmäktige hålls i december samma år val av fullmäktige ägt rum i hela landet för förrättande av val som ankommer på de nyvalda förbundsfullmäktige.

För förbundsfullmäktige gäller en särskild av förbundsfullmäktige antagen arbetsordning.

6 § Förbundsstyrelse

I kommunalförbundet ska det finnas en förbundsstyrelse med 14 ledamöter och 11 ersättare. Av ledamöterna och ersättarna ska 6 respektive 3 vara i Göteborg folkbokförda medlemmar av Göteborgs Stad och återstående ledamöter och ersättare utom Göteborgs Stad men inom kommunalförbundets medlemskommuner folkbokförda kommunmedlemmar. Varje övrig medlemskommun företräds av en ledamot och en ersättare folkbokförda i respektive medlemskommun. Uppdragen som ordförande och andre vice ordförande för förbundsstyrelsen ska innehas av ledamöter som är folkbokförda medlemmar i Göteborgs kommun. Uppdraget som förste vice ordförande ska innehas av ledamot utom Göteborgs Stad men inom kommunalförbundets medlemskommuner folkbokförda kommunmedlemmar.

Mandattiden för förbundsstyrelsen ska vara fyra år och räknas från och med den 1 januari året efter det då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet.

I förbundsstyrelsens uppgifter ingår, utöver vad som följer i lag, att

- leda och samordna verksamhet med anledning av lagen mot skydd mot olyckor samt övrig verksamhet i enlighet med gällande förbundsordning,
- övervaka att av förbundsfullmäktige fastställda mål och verksamhetsplan följs och att kommunalförbundets löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt,
- bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av förbundsfullmäktige och fullfölja de uppdrag som fullmäktige lämnat till styrelsen,
- anta riktlinjer för genomförande av handlingsprogram för skydd mot olyckor,
- att lämna förslag till beslut till medlemskommunerna gällande föreskrifter samt
- att vara ställföreträdande förbundsfullmäktige i beslut om avtal av större dignitet, större investeringar och avgifter som inte regleras i författning och därmed inte utgör en föreskrift.

För förbundsstyrelsen gäller ett särskilt av förbundsfullmäktige antaget reglemente.

7 § Revisorer och ansvarsfrihet

De nyvalda förbundsfullmäktige väljer 9 revisorer, en från respektive kommun, för granskning av kommunalförbundets verksamhet. Revisorer utses för en period om fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet.

Det åligger revisorerna att före mars månads utgång till förbundsfullmäktige lämna sin berättelse om granskning av verksamheten under det föregående året. Fullmäktige ska bevilja eller neka ansvarsfrihet.

Beslutet ska motiveras.

8 § Ekonomisk ersättning till förtroendevalda

Förbundsfullmäktige bestämmer om ersättning till förtroendevalda inom kommunalförbundet.

9 § Digital anslagstavla

Kommunalförbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjustering och övriga tillkännagivanden ska anslås på kommunalförbundets digitala anslagstavla.

10 § Medlemskommunernas andel i tillgångar och skulder

Medlemskommunernas andelar av kommunalförbundet motsvarar

Kommun	Andel
Göteborg	64,35%
Mölnadal	6,03%
Kungsbacka	8,91%
Partille	3,39%
Härryda	4,11%
Lerum	4,36%
Stenungsund	4,78%
Tjörn	1,89%
Lilla Edet	2,18%
Totalt	100,00%

Medlemskommunerna har vid varje tidpunkt andel i kommunalförbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemskommunens andel av kommunalförbundet.

Vid skifte av kommunalförbundets behållna tillgångar ska samma fördelning av andelar tillämpas.

11 § Medlemskommunernas styrning, insyn och kontroll

Medlemskommunerna har rätt till insyn i kommunalförbundet.

Kommunalförbundet ska löpande tillställa medlemskommunerna information om ekonomi och verksamhet och följer tidsplan för ekonomisk rapportering i Göteborgs Stad.

Innan beslut tas om avtal av större dignitet, större investeringar eller större ändringar av verksamheten ska samråd ske med samtliga medlemskommuner.

Medlemssamråd i mötesform hålls i regel två gånger per år med två företrädare per medlemskommun. Vid sådana möten ska en kommun i första hand företrädas av kommunalråd eller annan politiker.

12 § Kostnadsfördelning

Kostnaderna för kommunalförbundets verksamhet ska, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna fördelat enligt andelarna i § 10.

13 § Budgetprocess

Förbundsstyrelsen ska upprätta samrådsunderlag till budget för kommunalförbundets verksamhet nästföljande år samt bereda medlemskommunerna tillfälle att yttra sig.

Förbundsstyrelsen ska lägga fram förslag till budget för förbundsfullmäktige, som har att fastställa kommunalförbundets budget för nästföljande år senast den 30 september. Förbundsfullmäktige ska samtidigt besluta om medlemsavgifter för medlemskommunerna till kommunalförbundet. Besked om medlemsavgiftens storlek ska omgående skickas till medlemskommunerna.

14 § Räddningsinsatser med kostnader som överstiger den kommunala självriskan

Vid en räddningsinsats med kostnader som överstiger den kommunala självriskan ska den medlemskommuns skatteunderlag där räddningsinsatsen sker ligga till grund för ansökan om statsbidrag.

15 § Lån, borgen och förvärv

Kommunalförbundet får ta upp lån intill sammanlagt högst 100 mkr. Kommunalförbundet får inte ingå borgen eller andra ansvarsförbindelser utan medlemskommunernas beslut om godkännande.

Kommunalförbundet får inte bilda företag eller förvärva andelar/aktier i företag utan medlemskommunernas godkännande. Detsamma gäller förvärv eller avyttring av fast egendom eller tomträtt.

16 § Inträde av ny medlemskommun

Om ytterligare kommun eller sammanslutning av kommuner önskar bli medlem i kommunalförbundet ska sådan ansökan behandlas av förbundsfullmäktige. Beslut om anslutning av ny kommun fattas av medlemskommunernas fullmäktige som också beslutar om de justeringar av förbundsordningen som kan föranledas av att ny medlemskommun inträder i kommunalförbundet.

17 § Uppsägning och utträde

En medlemskommun har rätt att utträda ur kommunalförbundet. Uppsägning ska ske skriftligen. Uppsägningstiden är tre år räknat från slutet av den månad uppsägningen skedde. Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan kommunalförbundet och den utträdande medlemskommunen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemskommuner. Medlemskommunens andel av förbundets tillgångar och skulder, enligt § 10 i denna förbundsordning, ska därvid utgöra den huvudsakliga grunden till en sådan överenskommelse. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån de andelar i kommunalförbundets samlade tillgångar och skulder, som gäller vid tiden för utträdet ur förbundet, om inte annat avtalas mellan medlemskommunerna.

När en medlemskommun utträder ur förbundet upphör medlemskommunens ansvar för kommunalförbundets skulder om inte annat överenskommit i det avtal som avses i första stycket.

De kvarvarande medlemskommunerna antar de ändringar i förbundsordningen som behövs med anledning av utträdet.

18 § Likvidation och upplösning

Har sådana ändrade förhållanden inträtt, att det vid en samlad bedömning framstår som oskäligt att en medlem av förbundet i fortsättningen ska vara bunden av sitt medlemskap i förbundet samt att medlemmarna är eniga om denna bedömning, ska på begäran av medlemskommunen förbundet omedelbart träda i likvidation.

Att likvidation kan bli följden av medlemskommuns utträde framgår av § 17. Likvidationen verkställs av den som förbundsstyrelsen utser att vara likvidator.

Avseende förfarandet i övrigt vid genomförande av likvidationen gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om likvidation i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

19 § Tvister

Tvister mellan kommunalförbundet och en eller flera av medlemskommunerna ska i första hand lösas genom förhandlingar. Kan uppgörelse inte nås genom förhandling ska tvist mellan kommunalförbundet och dess medlemskommuner avgöras i allmän domstol.

20 § Ändringar i förbundsordningen

Ändringar av eller tillägg till förbundsordningen ska fastställas av samtliga medlemskommuners fullmäktige.

21 § Ikraftträdande

Denna ändrade förbundsordning träder i kraft den 1 januari 2023.